

รายงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ

พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

เสนอต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เสนอโดย

นางมัสยา คำแหง และคณะ

รายงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ

พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ

เสนอต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เสนอโดย

นางมัทยา	คำแหง	ผู้ประสานงาน
นายทัพไท	ชุมนาสีเยว	ผู้ช่วยผู้ประสานงาน
นางสาวดวงมณี	นารีนุช	เจ้าหน้าที่
นางวิมลศิริ	สอรัญ	เจ้าหน้าที่
นางสาวสุพัตรา	สุขพรม	เจ้าหน้าที่

คำนำ

รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี จัดทำขึ้นเพื่อรายงานผลการดำเนินงานตลอดโครงการ ซึ่งเนื้อหาภายในรายงาน ประกอบด้วย ส่วนของบทนำที่เป็นการแนะนำรายละเอียดโครงการ ส่วนที่สองเป็นขอบเขตโครงการ และรายละเอียดวิธีการดำเนินงาน ส่วนที่สามเป็นการสรุปผลการดำเนินงานตลอดโครงการ ประกอบไปด้วยผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ ผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนพื้นที่ดำเนินงาน ผลที่เกิดขึ้นกับพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานฯ ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงาน และ ปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่สี่คือ ภาคผนวกซึ่งเป็นรูปภาพการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ จากเนื้อหาทั้งสี่ส่วนที่กล่าวมาเป็นการเรียบเรียงจากประสบการณ์ทำงานของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี หากมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด หรือในรายงานฉบับนี้กล่าวล่วงเกินหรือพลาดพึงผู้ใดทางคณะผู้จัดทำก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

กุมภาพันธ์ 2557

สารบัญ

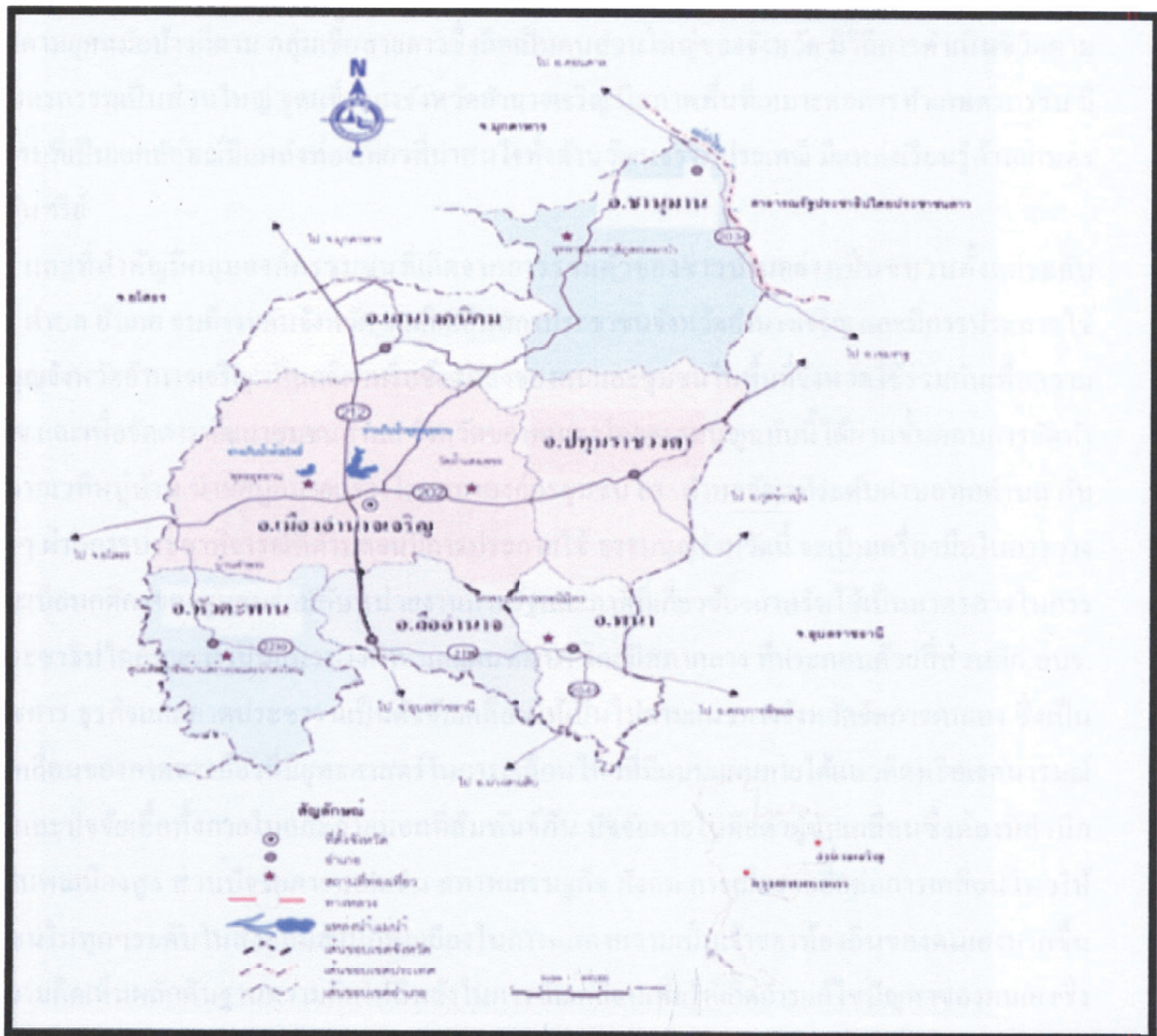
คำนำ	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	5
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วิธีการดำเนินงาน	6
2.1 ขอบเขตการดำเนินการโครงการ	6
2.2 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	6
2.3 ผู้รับผิดชอบโครงการ	11
บทที่ 3 สรุปผลการดำเนินงาน	12
3.1 ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์	12
3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ชุมชนพื้นที่ดำเนินการ	14
3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี	15
3.5 ข้อสังเกตจากการดำเนินงาน	15
บทที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	16
4.1 ปัญหาอุปสรรค	16
4.2 ข้อเสนอแนะต่อการทำงานในโครงการ	16
4.3 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	17
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จังหวัดอำนาจเจริญ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แยกตัวออกจากจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี 2536 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 1,975,780 ไร่ หรือ 3,161 ตารางกิโลเมตร ใหญ่เป็นอันดับที่ 53 ของประเทศ มีประชากร 372,137 คน แบ่งเป็นชาย 186,567 คน หญิง 185,570 คน แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอหัวตะพาน อำเภอเสนางคนิคม อำเภอชานุมาน อำเภอพนา อำเภอลืออำนาจ และอำเภอปทุมราชวงศา มีทั้งหมด 56 ตำบล 653 หมู่บ้าน อาณาเขตทิศเหนือติดจังหวัดยโสธร และมุกดาหาร ทิศตะวันออกติดประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแนวฝั่งน้ำโขงและติดเขตจังหวัดอุบลราชธานี ทิศตะวันตกติดเขตจังหวัดยโสธร ทิศใต้ติดเขตจังหวัดอุบลราชธานี ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและที่ลุ่ม มีเนินเขาเตี้ยๆ จากการทอดตัวของทิวเขาภูพานที่บริเวณติดต่อกันระหว่าง 3 อำเภอ คือ อำเภอเสนางคนิคม อำเภอชานุมาน และอำเภอปทุมราชวงศา

สภาพเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการผลิตในภาคการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ 105 พื้นที่เพาะปลูก 937,692 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าวเหนียว 216,225 ไร่ มันสำปะหลัง ประมาณ 105,450 ไร่ อ้อยโรงงานประมาณ 17,000 ไร่ และ พื้นที่ปลูกยางพารา ประมาณ 38,000 ไร่ (ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ 2553) แหล่งต้นน้ำของจังหวัดอยู่ในเขตอำเภอชานุมาน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของลำห้วยทบ ห้วยแก้วเมงและห้วยคุ่มแคน ส่วนลำน้ำที่สำคัญอื่น เช่น ลำน้ำโขง อยู่ด้านทิศตะวันออกในพื้นที่อำเภอชานุมาน ลำเซบก และลำเซบาย อยู่ด้านทิศตะวันตกของจังหวัด เป็นลำน้ำที่กั้นระหว่างจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดยโสธร ไหลลงสู่แม่น้ำมูลและแม่น้ำชีในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีนอกจากนี้แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดเล็กและแหล่งน้ำที่ชาวบ้านสร้างขึ้นเอง เช่น บ่อบาดาลสระน้ำส่วนตัว บ่อน้ำสาธารณะ ฝายน้ำล้น 24 แห่ง หนอง คลอง บึง 176 แห่ง อ่างเก็บน้ำขนาดกลางและเล็ก 29 แห่ง สำหรับแหล่งน้ำชลประทานมีอยู่อย่างจำกัด ส่วนใหญ่เป็นขนาดกลางและขนาดเล็ก รวม 60 โครงการ เก็บกักน้ำได้ประมาณ 43 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ประมาณ 42,000 ไร่ ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับพื้นที่การเกษตรทั้งหมดของจังหวัด(ที่มา <http://heritage.mod.go.th/nation/oldcity/amnatcharoen3.htm>)คนในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญมีวิถีการดำเนินชีวิตตามฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ยึดถือประเพณีของท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชนต่างๆ อาทิ กลุ่มภูไทในพื้นที่อำเภอชานุมาน ที่ยังคงมีวัฒนธรรมตามฮีตคอง และภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ แม้ปัจจุบันภาษาภูไทจะถูกกลืนไปตามยุคสมัยบ้างก็ตาม กลุ่มเชื้อสายลาวซึ่งถือเป็นคนส่วนใหญ่ของจังหวัด มีวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ จุดแข็งของจังหวัดอำนาจเจริญ มีสภาพพื้นที่เหมาะต่อการทำเกษตรกรรม มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณี มีแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรเกษตรอินทรีย์

และที่สำคัญมีกลุ่มองค์กรชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านอย่างเป็นขบวนตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จนถึงระดับจังหวัด จนเกิดเป็นสภาประชาชนจังหวัดอำนาจเจริญ และมีการประกาศใช้ “ธรรมนูญจังหวัดอำนาจเจริญ”เป็นกติกาหรือข้อตกลงของคนและชุมชนในพื้นที่จังหวัดใช้ร่วมกันเพื่อความอยู่ดีมีสุข และเพื่อจัดการพัฒนาชุมชนตำบล จังหวัดของตนเอง โดยธรรมนูญฉบับนี้ได้ผ่านขั้นตอนการจัดทำเริ่มต้นจากเวทีหมู่บ้าน นำข้อมูลมากร่างโดยสภาองค์กรชุมชน 63 ตำบลจัดเวทีระดับตำบลทุกตำบล กับภาคีต่างๆ ผ่านการประชาพิจารณ์ที่ตำบลจนมีการประกาศใช้ ธรรมนูญจังหวัดนี้ จะเป็นเครื่องมือในการวางกรอบระเบียบกติกาของชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นมาตรการในการสร้างประชาธิปไตยชุมชน เป็นแนวทางกำหนดแผนพัฒนา โดยมีสภากลาง ที่ประกอบด้วยสี่ส่วนคือ อบจ. ส่วนราชการ ธุรกิจและภาคประชาชนเป็นตัวขับเคลื่อนให้เป็นไปตามแนวทางจังหวัดจัดการตนเอง ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนของภาคพลเมืองที่มียุทธศาสตร์ในการเคลื่อนไหวที่มีแบบแผนภายใต้แนวคิดหรือเจตนารมณ์ร่วมกันและปัจจัยเอื้อทั้งภายในและภายนอกที่สัมพันธ์กัน ปัจจัยภายในคือตัวผู้ขับเคลื่อนซึ่งต้องมีความเป็นพลเมืองสูง ส่วนปัจจัยภายนอกเช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่เอื้อต่อการเคลื่อนไหวให้ประชาชนในทุกๆระดับในสังคมมีสำนึกพลเมืองในการแสดงความเป็นเจ้าของท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เสนอความคิดเห็นผลักดันฐานความคิดให้มีพลังในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาของตนเองซึ่ง

การที่จะเกิดการจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืนนั้น ปัจจัยเอื้อทั้งภายในและภายนอกจะต้องมีประสิทธิภาพพอที่จะขับเคลื่อนให้เกิดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยภายในหรือตัวผู้ขับเคลื่อนจะต้องมีสำนึกความเป็นพลเมืองสูงรวมทั้งมีความรู้เทคนิควิธีการที่รอบด้านและเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของตนเองและสามารถสร้างหรือควบคุมปัจจัยภายนอกให้เกื้อต่อการขับเคลื่อนคือ สร้างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมและแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้

เครื่องมือในการสร้างคุณภาพของปัจจัยภายในและภายนอกให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้นำและสมาชิกในสภากลางร่วมกับภาคีต่างๆ ในจังหวัดอำนาจเจริญได้มีความสนใจที่จะใช้การวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งมีวิธีวิทยาแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (CBR) ในการเรียนรู้และปฏิบัติการเพื่อสร้างชุมชนจัดการตนเอง แก้ไขปัญหาของตนเองด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ฝายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในกระบวนการวิจัยตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดข้อตกลงความร่วมมือ การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย และนำไปสู่กระบวนการวิจัยตั้งแต่การค้นหาโจทย์วิจัยจนกระทั่งสิ้นสุดการทำงาน โดยมีข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายนำร่องในการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของจังหวัดอำนาจเจริญ 6 พื้นที่เพื่อนำสู่กระบวนการวิจัย ได้แก่

1.ตำบลปาก่อ อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลปาก่อมีสภาพทั่วไปเป็นป่าไม้ธรรมชาติ มีพื้นที่ลุ่มสลับที่ดอน แหล่งน้ำที่มีส่วนมากเป็นลำห้วยตามธรรมชาติ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนยางพารา นับถือศาสนาพุทธศาสนาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอชานุมาน และตำบลทุ่งคำ อำเภอเมืองงา จังหวัดยโสธร ทิศใต้ติดต่อกับ ตำบลหนองข่า อำเภอปทุมราชวงศา ทิศตะวันออกติดต่อกับ ตำบลโคกก่ง อำเภอชานุมาน ทิศตะวันตกติดต่อกับ ตำบลหนองไฮ อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญเดิมตำบลปาก่อ ขึ้นกับตำบลโคกก่ง อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ ปัจจุบันแยกออกมาเป็นตำบลปาก่อ อำเภอชานุมานจังหวัดอำนาจเจริญ แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1, 7,8 ปาก่อ หมู่ 2 ห้วยขามหมู่ 3 หนองแมงดา หมู่4 ปาก่อน้อย หมู่ 5 ,10 ห้วยฆ้อง หมู่6 นาหนองแดง หมู่ 9 นาเจริญมีประชากรจำนวน 1,663 หลังคาเรือน รวมจำนวนประชากร 7,561 คน

ตำบลปาก่อ เคยเป็นพื้นที่สีแดง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงมีหน่วยงานเข้าไปทำงานพัฒนาในพื้นที่ค่อนข้างมาก เช่น โครงการรักษ้ำป่า ป่าสร้างคนวิถีพอเพียง งานวิจัยด้านการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ประเด็นที่ชุมชนสนใจที่จะทำงานวิจัยคือ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ที่มีลักษณะภูมินิเวศน์โลก

2.ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลคำพระ เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอหัวตะพานอำเภอเขตทิศเหนือติดต่อกับ ตำบลน้ำปลีกตำบลคอนเมยตำบลนาจิก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหัวตะพานตำบลรัตนาวรี อำเภอหัวตะพาน ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลเคิ่งใหญ่ อำเภอหัวตะพาน ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดยโสธรการปกครองประกอบไปด้วย 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านคำพระ หมู่ 2 บ้านคำพระ หมู่ 3 บ้านคำพระ หมู่ 4 บ้านกุดซวย หมู่ 5 บ้านโนนหนามแท่ง หมู่ 6 บ้านหนองแคน หมู่ 7 บ้าน

โคกขาด หมู่ 8 บ้านท่ายางชุม หมู่ 9 บ้านท่ายางชุม หมู่ 10 บ้านกุดชวย หมู่ 11 บ้านโนนหนามแท่ง หมู่ 12 บ้านโคกท่าโพธิ์มีจำนวนประชากรทั้งหมด 6,895 คน เป็นชาย 3,439 คน เป็นหญิง 3,456 คน

พื้นที่ตำบลคำพระอยู่ในลุ่มน้ำลำเซบาย การขยายพื้นที่ของชุมชนทำให้พื้นที่รับน้ำน้อยลง เกิดปัญหาน้ำท่วม ประเด็นที่ชุมชนสนใจที่จะทำงานวิจัยคือ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

3.ตำบลเค็งใหญ่ อำเภห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลเค็งใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภห้วยตะพานห่างจากอำเภ ประมาณ 12 กม. และห่างจากตัวจังหวัดอำนาจเจริญ ประมาณ 20 กม. ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา นับถือศาสนาพุทธอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลนาจกและตำบลไก่อำเภเมือง ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองแก้ว อำเภห้วยตะพาน ทิศตะวันออกติดต่อกับ ตำบลดงมะยางตำบลโคกกลาง อำเภลืออำนาจ ทิศตะวันตกติดต่อกับ ตำบลรัตนวาริตำบลคำพระ อำเภห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,177 คน เป็นชาย 3,163 คน เป็นหญิง 3,014 คน

ตำบลเค็งใหญ่มีการทำงานในพื้นที่มากมาย เช่น การจัดสวัสดิการชุมชน การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน มีกลุ่มองค์กรในพื้นที่จำนวนมากแต่ขาดความต่อเนื่อง ประเด็นการวิจัยที่ชุมชนสนใจคือ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

4.ตำบลไก่อำเภเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลไก่อำเภเมืองตั้งเมื่อประมาณ พ.ศ. 2480 เดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลนาจก แยกออกจากตำบลนาจก พ.ศ. 2485 มาขึ้นกับตำบลบุง อยู่มาประมาณ 7 ปี ได้ขอแยกออกมาเป็นตำบลไก่อำเภ เมื่อ พ.ศ. 2489 มีพื้นที่ประมาณ 48 ตารางกิโลเมตรอาชีพส่วนใหญ่ทำนา ทำไร่ รับจ้างอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบุงอำเภเมืองอำนาจเจริญ ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลดงมะยางอำเภลืออำนาจ ทิศตะวันออกติดต่อกับ ตำบลห้วยไร่ อำเภเมืองอำนาจเจริญทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลนาจก อำเภเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญแบ่งเขตการปกครอง เป็น 13 หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่1 ไก่อำเภ หมู่2 บ้านบ่อน หมู่3 บ้านศรีบุญเรือง หมู่4 บ้านโปโลหมู่5 บ้านโคกค่าย หมู่6 บ้านโนนสมบูรณ์หมู่7 บ้านไร่หมู่8 บ้านไก่อำเภ หมู่9 บ้านบ่อน หมู่10 บ้านสามัคคีพัฒนา หมู่11 บ้านไร่ หมู่ 12 บ้านไก่อำเภ และหมู่ 13 บ้านไก่อำเภ

มีการทำงานในพื้นที่มากและหลากหลาย ได้แก่ แผนแม่บทชุมชน ธรรมนูญตำบล ตำบลจัดการตนเอง สวัสดิการชุมชน งานบุญปลอดเหล้า โรงสีชุมชน มีประเด็นที่สนใจทำงานวิจัยคือ การจัดการขยะ เนื่องจากตำบลไก่อำเภเป็นพื้นที่ทิ้งขยะของ อบจ. รวมทั้งประเด็นการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

5.ตำบลเสนางคนิคม (เทศบาลเสนางคนิคม) อำเภเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลเสนางคนิคม เป็นพื้นที่ในอำเภเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ มีการปกครองเป็นเทศบาลตำบล อาณาเขตตำบล ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลไร่สีสุก อำเภเสนางคนิคม ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลนาผือ อำเภเสนางคนิคม ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลโพธิ์ทอง อำเภเสนางคนิคม และทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลนาเวียง อำเภเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญมีประชากรจำนวน 1,547 หลังคาเรือน รวมประชากร 6,114 คน

งานที่ขับเคลื่อนในพื้นที่ได้แก่ สวัสดิการชุมชน การออม โรงสีชุมชน ธรรมนูญตำบล ประเด็นที่สนใจในงานวิจัยคือ ผลกระทบจากการใช้สารเคมีในแปลงเกษตร ระบบการทำนาหว่าน นาดำ

6.ตำบลกุดปลาคุ อำเภอมืองจังหวัดอำนาจเจริญ

ตำบลกุดปลาคุ อำเภอมืองแยกมาจากตำบลนาวังและตำบลนาผือ โดยแยกมาจากตำบลนาวัง 3 หมู่บ้าน และแยกมาจากตำบลนาผือ 4 หมู่บ้าน มีพื้นที่เป็นที่ลุ่ม เหมาะสำหรับการเกษตร มีลำห้วยขนาดใหญ่ไหลผ่าน เช่น ลำเซบาย ลำห้วยโปรยทองอาณาเขต ทิศเหนือติดต่อกับ ตำบลนาวังอำเภอมืองอำนาจเจริญ ทิศใต้ติดต่อกับ ตำบลโนนโพธิ์ อำเภอมืองอำนาจเจริญ ทิศตะวันออกติดต่อกับ ตำบลนาผืออำเภอมืองอำนาจเจริญ ทิศตะวันตกติดต่อกับ ตำบลนาหมอม้าอำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ปัจจุบันมี 11 หมู่บ้านประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านกุดปลาคุ หมู่ 2 บ้านกุดปลาคุ หมู่ 3 บ้านวังแคน หมู่ 4 บ้านวังแคนหมู่ 5 ป่าดัว หมู่ 6 บ้านกุดปลาคุหมู่ 7 นาสีนวน หมู่ 8 นาสีนวน หมู่ 9 นาเมือง หมู่ 10 ห้วยร่องคำ หมู่ 11 บ้านคำงูเหือง มีประชากรจำนวน 1,330 หลังคาเรือน รวมจำนวนประชากร 5,897 คน

งานที่ขับเคลื่อนในพื้นที่ตำบลกุดปลาคุได้แก่ สภาองค์กรชุมชน สวัสดิการชุมชน งานวิจัยพันธกรรมพืชของมหาวิทยาลัยมหิดล งานวิจัยการสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ประเด็นสนใจของงานวิจัยคือการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเป้าหมาย
2. เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในชุมชนเป้าหมาย

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้นำและสมาชิกในชุมชนที่สนใจทำงานวิจัย จำนวน 6 ชุมชน เข้าใจแนวคิด กระบวนการ และประโยชน์ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. ได้เอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นของชุมชน จำนวน 6 โครงการ เพื่อเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)ฝ่ายท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ และสภากลางจังหวัดอำนาจเจริญ

บทที่ 2

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ภายใต้โครงการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ มีรายละเอียดวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

2.1 ขอบเขตการดำเนินการโครงการ

2.1.1 ขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ

ประกอบไปด้วย 6 ตำบล ใน 4 อำเภอ ของจังหวัดอำนาจเจริญดังนี้

- 1.ตำบลไค้คำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
- 2.ตำบลกุดปลาคุง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
- 3.ตำบลป่าก่อ อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ
- 4.ตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
- 5.ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
- 6.ตำบลคำพระ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

2.1.2 ขอบเขตระยะเวลาดำเนินโครงการ

ระยะเวลา 6 เดือน (1 กรกฎาคม 2556 – 31 ธันวาคม 2556)

2.1.3 กลุ่มเป้าหมาย

เป็นผู้นำและสมาชิกในพื้นที่ดำเนินการสภาองค์กรชุมชนคนอำนาจเจริญ ซึ่งมียุทธศาสตร์จังหวัดจัดการตนเอง

2.2 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการดำเนินงานตลอดระยะเวลาในโครงการ มีรายละเอียดขั้นตอน และวิธีการดำเนินงาน โดยสรุปดังนี้

ก.ระยะเตรียมการ

1.การประชุมเพื่อหาแนวทางการร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป็นการประชุมร่วมระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น นำโดย ผศ.ดร. บัญชร แก้วส่อง ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี โดยนางมัศยา คำแหง ผู้ประสานงาน สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) โดยนางกรรณิการ์ บัณฑิตเจ็ด รองเลขาธิการและคณะ นายชาติวัฒน์ ร่วมสุข คณะทำงานขับเคลื่อนธรรมนูญคนอำนาจเจริญ และคณะผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนคนอำนาจเจริญ ผู้แทนองค์กรบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ (อบจ.) และผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำนวน 50 คน ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2556 ณ ห้องประชุมโรงเรียนนาผือ โคกกกอก ตำบลนาผือ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โดยใน

การประชุมครั้งนี้ผู้แทนแต่ละหน่วยงานได้ให้ข้อมูลแนวทางในการทำงานและภารกิจของแต่ละองค์กร รับฟังแนวคิดและยุทธศาสตร์การทำงานของคณะทำงานขับเคลื่อนธรรมนูญคนอำนาจ รวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนจังหวัดอำนาจเจริญสู่การเป็นจังหวัดจัดการตนเอง ในหลายๆรูปแบบและแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ โดยในการสร้างรูปธรรมของจังหวัดจัดการตนเองในด้านเกษตรกรรมนั้นให้ความสำคัญกับการใช้เครื่องมือของการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการทำงาน โดยใช้พื้นที่ที่มีความพร้อมจำนวน 6 พื้นที่เป็นพื้นที่นำร่อง

2.การประชุมเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

หลังจากการสรุปแนวทางความร่วมมือกันของขบวนองค์กรชุมชนคนอำนาจเจริญ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นแล้ว ตัวแทนแต่ละองค์กรก็ได้ทำการประชุมกันอีกครั้งหนึ่งร่วมกับพื้นที่นำร่อง จำนวน 6 ตำบล เพื่อทำความเข้าใจแนวคิด เป้าหมายและกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น แนวทางการสนับสนุนของ สกว.ต่อการทำงาน โดย ผศ.ดร. บัญชร แก้วส่อง ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และแนวทางการสนับสนุนกระบวนการวิจัยของทีมีพีเลี้ยงจาก สกว. โดยนางมัสยา คำแหง ผู้ประสานงานและความต้องการหนุนเสริมของตัวแทนองค์กรชุมชนคนอำนาจเจริญและพื้นที่นำร่อง โดยมีตัวแทนของ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ (อบจ.) และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)ดำเนินการที่ห้องประชุมขบวนองค์กรชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

ข.ระยะดำเนินการ

1.การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยเพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ค้นหาประเด็นโจทย์วิจัย กรอบเนื้อหาการวิจัย และค้นหานักวิจัย

ระยะเวลา 1 วัน/พื้นที่ รวมทั้งหมด 6 วัน มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้ง 6 พื้นที่ 244 คน ได้แก่ พื้นที่ตำบลเสนางคนิคม มีจำนวนผู้เข้าร่วม 32 คนจัดที่ ศาลาประชาคมหมู่ 2 พื้นที่ตำบลปากอ มี 22 คน จัดที่ศาลากลางบ้านหมู่ 8 พื้นที่ตำบลคำพระมี 63 คนจัดที่ ศาลาวัดตำบลคำพระ พื้นที่ตำบลเค็งใหญ่ มี 50 คน จัดที่ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเค็งใหญ่ พื้นที่ตำบลกุดปลาตุกมี 39 คน จัดที่ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลกุดปลาตุก และพื้นที่ตำบลไก่อ่ามี 38 คน จัดที่ ห้องประชุมเทศบาลตำบลไก่อ่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และเพื่อค้นหาประเด็นโจทย์วิจัย กรอบเนื้อหาการวิจัย และค้นหานักวิจัย มีภาพรวมการดำเนินกิจกรรมคือแนะนำให้ผู้เข้าร่วมประชุมรู้จัก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผู้สนับสนุนงบประมาณหลักในการดำเนินโครงการ แนะนำฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พร้อมทั้งแนะนำเจ้าหน้าที่ และกล่าวถึงที่มาการดำเนินโครงการในจังหวัดอำนาจเจริญ ให้แนวคิด หลักการ การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (CBR) โดยการบรรยาย และจับประเด็นบนกระดานชาร์ต เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจร่วมกัน หลังจากนั้น มีการค้นหาประเด็นปัญหาของพื้นที่เพื่อที่จะพัฒนาต่อ โดยการระดมความคิดเห็นกลุ่มใหญ่ (ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด) และมีการวาดแผนที่ทรัพยากรเพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน

สรุปปัญหาการวิจัย พร้อมทั้งมีการตั้งชื่อโครงการ และ ค้นหานักวิจัย พร้อมประวัตินักวิจัย ระดมกลุ่มเพื่อเขียนเอกสารโครงการและสุดท้ายนัดหมายเพื่อปรับเอกสารโครงการร่วมกัน ผลการดำเนินงานทั้งหมด ทั้ง 6 พื้นที่ ได้ประเด็นปัญหาการวิจัย และ นักวิจัย และ 6พื้นที่ได้มีการเขียนเอกสารโครงการ ในหัวข้อความเป็นมา และความสำคัญของโครงการแล้ว ทั้งนี้ประเด็นการวิจัยทั้ง 6 พื้นที่ มีดังนี้

1.ตำบลเสนางคนิคม มีประเด็นการวิจัย คือ การจัดการน้ำเพื่อการทำการระหว่างพื้นที่รอยต่อ

2.ตำบลปากอ มีประเด็นการวิจัย คือ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

3.ตำบลคำพระ มีประเด็นการวิจัย คือการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ

4.ตำบลเค็งใหญ่ มีประเด็นการวิจัย คือ การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ตามลักษณะพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพของตำบลเค็งใหญ่

5.ตำบลกุดปลาตุก มีประเด็นการวิจัย คือ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลกุดปลาตุก

6.ตำบลไก่อำ มีประเด็นการวิจัย คือ การจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลไก่อำ

2.การประชุมทีมวิจัยทำความเข้าใจการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการและปฏิบัติการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัย

การดำเนินการร่วมกับทีมพี่เลี้ยงใช้ระยะเวลา 1 วัน/พื้นที่ รวมทั้งหมด 6 วัน มีผู้เข้าร่วมทั้ง 6 พื้นที่ จำนวน 62คน โดยพื้นที่ตำบลเสนางคนิคม จัดที่ศูนย์ประสานงานสภาองค์กรชุมชน พื้นที่ตำบลปากอ จัดที่ศาลากลางบ้านหมู่ที่10 พื้นที่ตำบลคำพระจัดที่ศาลาวัดตำบลคำพระพื้นที่ตำบลกุดปลาตุก จัดที่ ศูนย์ประสานงานสภาองค์กรชุมชน พื้นที่ตำบลเค็งใหญ่ จัดที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเค็งใหญ่ และพื้นที่ตำบลไก่อำ จัดที่ ห้องประชุมเทศบาลตำบลไก่อำวัตถุประสงค์เพื่อให้ทีมวิจัยเข้าใจกรอบแนวทางการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการและสามารถดำเนินการเขียนได้เอง กระบวนการเริ่มจากพี่เลี้ยงได้อธิบายกรอบการเขียนข้อเสนอโครงการว่ามีอะไรบ้าง และละข้อมีความจำเป็นอย่างไรที่ต้องเขียน และแต่ละข้อมีวิธีการเขียนอย่างไร แล้วให้ทีมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นที่ได้เลือกมาอีกครั้งหนึ่งในเรื่องนั้นมีความสำคัญอย่างไร มีปัญหาสาเหตุอะไรที่จำเป็นต้องใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการแก้ไข และให้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ว่ามีความสามารถในการทำงานร่วมกันภายใต้กรอบการสนับสนุนของ สกว. ได้หรือไม่อย่างไร หลังจากนั้นให้ทีมวิจัยแบ่งกลุ่มกันเขียนตามหัวข้อที่สนใจ โดยมีพี่เลี้ยงคอยประกบให้คำแนะนำในแต่ละทีม และสุดท้ายให้แต่ละทีมมานำเสนอและเชื่อมหัวข้อให้เป็นเอกสารเดียวกัน ผลการดำเนินงานสามารถทำให้ทีมวิจัยเข้าใจในแนวทางการเขียนข้อเสนอและปฏิบัติการเขียนได้ในระดับหนึ่งแต่ยังไม่แล้วเสร็จ เพราะขาดข้อมูลและรายละเอียดบางเรื่อง หลังจากนั้นทีมวิจัยแต่ละทีมได้มีการนัดหมายกันเองในการช่วยกันเขียนรายละเอียดในเอกสารข้อเสนอโครงการเพื่อส่งให้พี่เลี้ยงได้ช่วยดูทางอีเมลล์และสอบถามทางโทรศัพท์

3. ทีมวิจัยประชุมปฏิบัติการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัย

หลังจากทีมวิจัยได้นัดหมายกันเพื่อช่วยกันเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการกันเองในพื้นที่ในระยะหนึ่งแล้ว มีการส่งเอกสารทางอีเมลล์ให้พี่เลี้ยงได้ดู ปรากฏว่าเอกสารยังไม่สมบูรณ์มากนัก จึงมีการนัดหมายให้มีการประชุมทีมวิจัยร่วมกับพี่เลี้ยงในแต่ละพื้นที่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อช่วยให้คำแนะนำในการเขียน อธิบายให้เห็นข้อบกพร่องของแต่ละทีมและช่วยแนะนำวิธีการหาข้อมูลมาเพิ่มเติม โดยการประชุมระยะเวลา 1 วัน/พื้นที่ รวมทั้งหมด 6 วัน มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้นจำนวน 65 คน โดยพื้นที่ตำบลเสนางคนิคม จัดที่ศูนย์ประสานงานสภาองค์กรชุมชน พื้นที่ตำบลปากอ จัดที่ศาลากลางบ้านหมู่ที่ 10 พื้นที่ตำบลคำพระ จัดที่ศาลาวัดตำบลคำพระ พื้นที่ตำบลกุดปลาอุด จัดที่ ศูนย์ประสานงานสภาองค์กรชุมชน พื้นที่ตำบลเค็งใหญ่ จัดที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเค็งใหญ่ และพื้นที่ตำบลไก่อำ จัดที่ ห้องประชุมเทศบาลตำบลไก่อำ ดำเนินการโดยให้ทีมวิจัยทุกคนร่วมกันพิจารณาเอกสารของตนเองและพี่เลี้ยงชี้ให้เห็นความไม่สมบูรณ์ที่ละจุด ชักถามปัญหาและแนะนำที่ละจุดและให้เวลาทีมวิจัยทำการจัดปรับอีกครั้งหนึ่ง

4. การประชุมทีมวิจัย พัฒนาเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัย

โดยทีมพี่เลี้ยงได้ทำการจัดปรับแผนการทำงานจากที่กำหนดไว้ให้มีการดำเนินการในระดับพื้นที่ทุกพื้นที่ แต่เมื่อถึงเวลาในการทำงานระยะหนึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงปรับกระบวนการทำงานของพี่เลี้ยงเป็นการนำทีมวิจัยทั้ง 6 พื้นที่มาเข้าร่วมเวทีในการพัฒนาเอกสารข้อเสนอร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานระหว่างกัน และช่วยให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน และเพื่อให้ประเด็นการวิจัยเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นประเด็นร่วมคือ จังหวัดจัดการตนเอง จึงดำเนินการใช้ระยะเวลา 1 วันเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2556 ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ โดยมีตัวแทนทีมวิจัยจำนวน 5 คน ต่อพื้นที่รวมทั้งสิ้น 35 คน เข้าร่วมประชุม ร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานวิจัย และ ตัวแทน สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อติดตามการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการใน 6 พื้นที่ รับฟังความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคในการเขียน ให้ข้อคิดเห็น และร่วมปฏิบัติการจัดปรับข้อเสนอโครงการวิจัยทั้ง 6 พื้นที่ ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยมีพี่เลี้ยงประจำแต่ละพื้นที่ให้ข้อเสนอแนะในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย และให้แต่ละพื้นที่นำไปพัฒนาต่อในพื้นที่ของตนเองให้สมบูรณ์ และนัดหมายการส่งข้อเสนอโครงการต่อให้ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีและเตรียมทำเวทีประชาคมเพื่อนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยให้ชุมชนได้รับทราบ

5. ประชาคมผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อรับฟังข้อเสนอโครงการวิจัยที่ทีมวิจัยพัฒนาขึ้นและรับรองข้อเสนอโครงการวิจัย

ระยะเวลา 1 วัน/พื้นที่รวมทั้งหมด 6 วัน มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้ง 6 พื้นที่ ซึ่งผู้เข้าร่วมในแต่ละพื้นที่จะได้รับมอบหมายจากทีมให้เป็นตัวแทนในการจัดปรับเอกสารเชิงหลักการ สถานที่ดำเนินการทั้งหมด 6 พื้นที่ คือ ตำบลเสนางคนิคม จัดที่ ศาลาประชาคมหมู่ 2 ตำบลปากอ จัดที่ศาลากลางบ้านหมู่ 8 ตำบลคำพระ จัดที่ ศาลาวัดคำพระ ตำบลเค็งใหญ่ จัดที่ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเค็งใหญ่

ตำบลกุดปลาคุง จัดที่ ศูนย์ประสานงานสภาองค์กรชุมชนตำบลกุดปลาคุง และ ตำบลไถ่คำ จัดที่ ห้องประชุมเทศบาลตำบลไถ่คำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนในแต่ละพื้นที่ได้รับทราบเนื้อหาของข้อเสนอโครงการวิจัยที่ทีมวิจัยได้จัดทำขึ้น เพื่อยืนยันผลหลังจากที่มีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจและค้นหาประเด็นในการวิจัย การรับอาสาสมัครวิจัย มาก่อนหน้านั้นแล้ว โดยมีข้อเสนอโครงการที่นำเข้าสู่การประชุม ดังนี้

1. โครงการวิจัย แนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลไถ่คำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
2. โครงการวิจัย รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคตามลักษณะพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพของตำบลเต็งใหญ่ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
3. โครงการวิจัย แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของชาวนาเทศบาลตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
4. โครงการวิจัย รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลกุดปลาคุง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
5. โครงการวิจัย แนวทางการฟื้นฟูลำห้วยปะอี่เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปากอ อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ
6. โครงการวิจัย แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรตามภูมิโนเวศที่แตกต่างกันของตำบลคำพระอำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

6.เวทีพิจารณาถ้อยแถลงโครงการระดับจังหวัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนกลางและระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนโครงการ

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2556 มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 49 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ดร.เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ คุณสุเมธ ปานจำลอง ผู้ประสานงานชุดโครงการเกษตรกรรมจังหวัดมหาสารคาม ดร.บัญชา แก้วส่อง ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และทีมวิจัยจำนวน 6 ทีมๆ ละ 5 คน ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทีมวิจัยได้นำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงและอนุมัติโครงการในระดับภาคอีสาน ซึ่งมีลำดับการนำเสนอโดยเริ่มจากผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ได้นำเสนอยุทธศาสตร์การทำงานของตนเอง และกระบวนการในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยจนได้โครงการมาทั้ง 6 โครงการนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีการซักถามและให้ความเห็นต่อยุทธศาสตร์ของไหนค หลังจากนั้น ทีมวิจัยได้นำเสนอโครงการวิจัยของตนเองแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็น ซักถาม และให้ข้อเสนอแนะในการจัดปรับให้ดีขึ้น จนครบทั้ง 6 โครงการ ทีมประสานงานของกลไกภาคอีสานและผู้ประสานงานภาคอีสานสรุปข้อเสนอแนะของผู้ทรงสงฆ์ไหนคและไหนคได้ทำการส่งให้ทีมวิจัยเพื่อพิจารณาจัดปรับ

ค. ระยะเวลาท้าย

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ทำการส่งสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิส่งให้ทีมวิจัยเพื่อประชุมทีมและจัดปรับเอกสาร ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2 เดือน โดยการติดตามอย่างต่อเนื่องของพี่เลี้ยง หลังจากนั้นได้ส่งให้พี่เลี้ยงทางอีเมล ทีมพี่เลี้ยงได้ตรวจสอบเอกสารและช่วยเพิ่มเติมรายละเอียดโดยการโทรศัพท์ซักถามละเอียดขอข้อมูลเพิ่มเติมจากทีมวิจัย จนเอกสารเป็นที่พอใจและเข้าใจทั้งสองฝ่ายแล้วจึงได้ส่งให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น พิจารณาต่อ

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดำเนินงานโดย ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีและมีผู้ปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1.นางมัสยา คำแหงผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี
- 2.นายทพไท ชุ่มนาเสียวผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี
- 3.นางสาวดวงมณี นารีนุชผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี
- 4.นางวิมลศิริ สอรัญผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นชุดเกษตรอินทรีย์ยโสธร จังหวัดยโสธร
- 5.นางสาวสุพัตรา สุขพรม เจ้าหน้าที่มูลนิธิพิทักษ์ธรรมชาติเพื่อชีวิต (Nature care) จังหวัดอุบลราชธานี

บทที่ 3

สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ภายใต้โครงการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์

3.1.1 การสร้างความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเป้าหมาย

สามารถสร้างความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้กับองค์กรที่เกี่ยวข้องในจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบไปด้วย

1. องค์กรภาคีที่ดำเนินการสนับสนุนการทำงานขององค์กรระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ คือ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เกิดความเข้าใจร่วมกันจากกระบวนการในระยะเตรียมการ คือการประชุมเพื่อหาแนวทางความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการประชุมเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำให้องค์กรภาคีเข้าใจแนวคิดและแนวทางการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และติดตามกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยและการเสนอโครงการวิจัยจนกระทั่งได้รับการอนุมัติโครงการ และสามารถกำหนดบทบาทและภารกิจในการสนับสนุนองค์กรพื้นที่ได้ชัดเจนขึ้น โดยสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ได้กำหนดบทบาทตนเองในการสนับสนุนงานจัดการความรู้ของพื้นที่ ส่วนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มีบทบาทในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการตนเอง ควบคู่ไปกับกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่จะมีการสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

2. องค์กรระดับจังหวัด คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ และสภาองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ เกิดความเข้าใจร่วมกันเริ่มตั้งแต่กระบวนการในระยะเตรียมการ คือการประชุมเพื่อหาแนวทางความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการประชุมเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระยะดำเนินการพัฒนาโจทย์ โดยเข้าร่วมการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยเพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ค้นหาประเด็นโจทย์วิจัย กรอบเนื้อหาการวิจัย และค้นห่านักวิจัย เวทีพิจารณาก่อนกรอง โครงการระดับจังหวัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนกลางและระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนโครงการทำให้ทั้งสององค์กรเข้าใจแนวคิดและแนวทางการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และสามารถกำหนดบทบาทและภารกิจในการสนับสนุนองค์กรพื้นที่ได้ชัดเจนขึ้น โดยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะมีการสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ส่วนองค์กรบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ(อบจ.) จะสนับสนุนเวทีสร้างความเข้าใจในระดับจังหวัดและการนำเสนอผลการวิจัยเมื่อสิ้นสุดการวิจัย รวมทั้งการสนับสนุนแผนงานและโครงการที่จะเกิดขึ้นจากงานวิจัยเพื่อให้เกิดการบรรลุตามนโยบายจังหวัดจัดการตนเอง ส่วนสภาองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ จะ

เป็นหน่วยประสานงานร่วมกับศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ในการสนับสนุนกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

3.องค์กรระดับพื้นที่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลตำบลสาธิตอำเภอ

โรงเรียน เกษตรตำบล พัฒนาชุมชนตำบล และ ศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย (กศน.) เกิดความเข้าใจร่วมกันเริ่มตั้งแต่กระบวนการในระยะเตรียมการ คือการประชุมเพื่อหาแนวทางความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชุมเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระยะดำเนินการพัฒนาโจทย์ โดยเข้าร่วมการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยเพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ค้นหาประเด็นโจทย์วิจัย กรอบเนื้อหาการวิจัย และค้นหานักวิจัย การประชุมทีมวิจัยทำความเข้าใจการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการและปฏิบัติการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยการประชุมปฏิบัติการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยการประชุมทีมวิจัย การพัฒนาเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัย การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อรับฟังข้อเสนอโครงการวิจัยที่ทีมวิจัยพัฒนาขึ้นและรับรองข้อเสนอโครงการวิจัยและเวทีพิจารณากลับกรองโครงการระดับจังหวัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนกลางและระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนโครงการและจะมีบทบาทในการสนับสนุนการทำงานวิจัยของพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เช่น การสนับสนุนบุคลากร อาคารสถานที่ อุปกรณ์ รวมทั้งการเข้าร่วมเป็นทีมวิจัยในโครงการวิจัยบางพื้นที่

4.ผู้นำและสมาชิกในระดับชุมชน ใน 6 ตำบล คือ ตำบลไผ่คำ ตำบลคำพระ ตำบลป่าก่อ

ตำบลเสนางคนิคม ตำบลกุดปลาทุก และตำบลเค็งใหญ่ เกิดความเข้าใจร่วมกันเริ่มตั้งแต่กระบวนการในระยะเตรียมการ คือการประชุมเพื่อหาแนวทางความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชุมเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระยะดำเนินการพัฒนาโจทย์ โดยการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่วิจัยเพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ค้นหาประเด็นโจทย์วิจัย กรอบเนื้อหาการวิจัย และค้นหานักวิจัย การประชุมทีมวิจัยทำความเข้าใจการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการและปฏิบัติการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยการประชุมปฏิบัติการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยการประชุมทีมวิจัย การพัฒนาเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัย การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อรับฟังข้อเสนอโครงการวิจัยที่ทีมวิจัยพัฒนาขึ้นและรับรองข้อเสนอโครงการวิจัยและเวทีพิจารณากลับกรองโครงการระดับจังหวัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนกลางและระดับจังหวัด การจัดปรับเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยร่วมกับโหนดพี่เลี้ยงทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่องจนสามารถส่งข้อเสนอโครงการสู่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

3.1.2 การพัฒนาโจทย์วิจัยและเอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในชุมชนเป้าหมาย

จากการดำเนินการพัฒนาโจทย์วิจัย ส่งผลให้ได้เอกสารข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นทั้งหมด 6 โครงการ ดังนี้

1.โครงการ การจัดการตนเองกรณีการจัดการพื้นที่รองรับขยะอย่างมีส่วนร่วมของตำบลไผ่คำอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการวิจัย นายวิจิต บุตรชา บ้านเลขที่ 89 หมู่ 2 ตำบลไผ่คำ อำเภอเมือง จังหวัด

อำนาจเจริญ 37000 โทร. 081 - 9995687

2. โครงการการจัดการตนเองกรณีการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคตามลักษณะพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพของตำบลเค็งใหญ่ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการวิจัยนายเริ่ม เกษงามที่อยู่ 51 หมู่ 2 ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ 37000

3. โครงการการจัดการตนเองกรณีการจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพแหล่งน้ำของชุมชนตำบลเสนางคนิคมอำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการวิจัยนายสิริศักดิ์ ทองแก้วที่อยู่ 186 หมู่ 2 ตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ 37000 โทร. 08-5307-0698

4. โครงการ การจัดการตนเองกรณีการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของเกษตรกรตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการนายสทพรศรีสุวรรณ ที่อยู่ 50 หมู่ 12 บ้านกุดน้ำคำ ตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ 37000 โทร. 08-7072 1836 /d. 08-8133 5099 /t. 09-5564 5590

5. โครงการการจัดการตนเองกรณีการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรตามภูมินิเวศที่แตกต่างกันของตำบลคำพระ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการวิจัยนางสมใจ วามะลุน ที่อยู่ 66/1 หมู่ที่ 1 ตำบลคำพระ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ โทร. 089-0583375

6. โครงการการจัดการตนเองกรณีการฟื้นฟูทรัพยากรลำห้วยปะอ้อยอย่างมีส่วนร่วมด้วยภูมิปัญญาของชุมชนตำบลปากอ อำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการวิจัยนายสง่า กำเกลี้ยงที่อยู่ 41 หมู่ 2 ตำบลปากอ อำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ โทร. 083 -3811813

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ชุมชนพื้นที่ดำเนินการ

3.2.1 องค์การภาคีที่ดำเนินการสนับสนุนการทำงานขององค์กรระดับจังหวัดและระดับพื้นที่คือ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เข้าใจแนวคิดและเป้าหมายในการสนับสนุนการวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น รวมทั้งแนวทางการสนับสนุนพื้นที่ในการทำงานร่วมกัน

3.2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ (อบจ.) และสภาองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ ได้รู้จัก และเข้าใจหลักคิด ตลอดจนกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และบทบาทภารกิจของตนเองและของภาคีในการสนับสนุนการทำงานวิจัยของพื้นที่

3.2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สาธารณสุขอำเภอ โรงเรียน เกษตรตำบล พัฒนาชุมชนตำบล และ กศน. ได้รู้จัก เข้าใจหลักคิดและกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตลอดจน

ได้เรียนรู้ การค้นหาสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องน้ำและปัญหาเรื่องการทำเกษตรกรรม เขียนเอกสารข้อเสนอโครงการ และการทำงานร่วมกันกับชุมชน

3.2.3 ผู้นำและสมาชิกในชุมชนได้รู้จักเข้าใจหลักคิดและกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น กระบวนการค้นหาโจทย์วิจัย การพัฒนาเอกสารข้อเสนอโครงการ การนำเสนอโครงการต่อผู้ทรงคุณวุฒิ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับพี่เลี้ยงและทีมวิจัยอื่นๆ

3.2.4 บุคคลในข้อ 3.2.2 และ ข้อ 3.2.3 ได้เรียนรู้การวิเคราะห์ชุมชนเพื่อค้นหาโจทย์วิจัยและทีมวิจัย โดยใช้เครื่องมือวาดแผนที่ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล การทำ AIC ในการค้นหาปัญหาชุมชน

3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับพี่เลี้ยงศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี

3.3.1 ได้เรียนรู้วัฒนธรรมการทำงานขององค์กรที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของศูนย์ประสานงานทั้งในปัจจุบัน และอนาคตต่อไป

3.3.2 ได้ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์ของโหนด และข้อเสนอแนะต่อโครงการวิจัย

3.4 ข้อสังเกตจากการดำเนินงาน

3.4.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเวทีพัฒนาโจทย์วิจัยมีความหลากหลาย ทั้งภาครัฐ กึ่งภาครัฐ (สภาองค์กรชุมชน) และภาคประชาชน เช่น อบต. หน่วยงานข้าราชการในพื้นที่ ส่งผลให้ มีมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโจทย์วิจัยในพื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในพื้นที่

3.4.2 ชุมชน หรือ ว่าที่นักวิจัยมีความสามารถในการเขียนเอกสารข้อเสนอโครงการได้ดี

3.4.3 ได้รู้ความต้องการของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดจัดการตนเองของอำนาจเจริญ มีโครงการและแหล่งสนับสนุนจำนวนมากและต่อเนื่อง แต่บทเรียนที่ผ่านมาการสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง โดยจะเข้าทำงานในระยะเริ่มต้นและหลังจากนั้นจะปล่อยให้พื้นที่ดำเนินการเอง ซึ่งบางครั้งมีปัญหากว่าไม่สามารถให้คำปรึกษาและแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง ทางพื้นที่จึงต้องการพี่เลี้ยงที่มีการดูแลและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในระหว่างการทำงานมากกว่าจะนำเงินมาให้และปล่อยให้ชุมชนพื้นที่ทำงานกันเอง

บทที่ 4

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินโครงการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ จนแล้วเสร็จและในระหว่างการทำงานคณะทำงานพบว่าได้มี ปัญหาอุปสรรค และมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการทำงานครั้งต่อไป ดังนี้

4.1 ปัญหาอุปสรรค

4.1.1 การประสานงานกับองค์กรภาคีในระยะเริ่มต้นต้องใช้เวลามาก เพราะต้องเรียนรู้วัฒนธรรมการทำงานของกันและกันก่อน ทำความรู้จักขอบเขตและบทบาทหน้าที่ของกันและกัน จนผ่านไประยะหนึ่งก่อนจึงสามารถเข้าใจและทำงานร่วมกันได้ง่ายขึ้น

4.1.2 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขององค์กรภาคี คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในช่วงรอยต่อทางการเมือง คือการหมดวาระของผู้บริหารชุดเดิม ทาง อบจ.อำนาจเจริญต้องทำการเลือกตั้งชุดใหม่ ทำให้การประสานงานขาดช่วงเนื่องจากต้องรอการตัดสินใจของคณะผู้บริหารชุดใหม่

4.1.3 ยุทธศาสตร์การทำงานของพื้นที่ดำเนินการไม่ชัดเจนคือมีช่องว่างของความเข้าใจที่ไม่เท่าทันกันระหว่างแกนนำที่ขับเคลื่อนในแต่ละระดับและสมาชิกในระดับชุมชน ส่งผลต่อการทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น กระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัย การสร้างทีม และการบริหารจัดการโครงการวิจัยไม่ตรงกันในระยะแรกๆ พี่เลี้ยงต้องใช้เวลาและจำนวนครั้งหลายครั้งและหลายวิธีในการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันจนได้ข้อสรุปร่วมกัน

4.2 ข้อเสนอแนะต่อการทำงานในโครงการ

4.2.1 การทำงานร่วมกับหลายองค์กร ต้องทำความเข้าใจเป้าหมาย นโยบาย และเรียนรู้วัฒนธรรมการทำงานของแต่ละองค์กรด้วย เพื่อจะสามารถทำงานร่วมกันได้ง่ายขึ้น

4.2.2 ควรทำความเข้าใจในบทบาทและภารกิจของแต่ละองค์กรในโครงการหรือแผนงานนั้นให้ชัดเจนก่อนที่จะตกลงทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของแต่ละองค์กรในการสนับสนุนแผนงานร่วมกันนั้น มีภารกิจอะไรบ้าง ใครจะรับผิดชอบอะไร ในช่วงเวลาใด ใครสนับสนุนอะไร จำนวนเท่าไร มอบหมายให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

4.2.3 การทำงานร่วมกันกับหลายหน่วยงาน จำต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนงานให้สอดคล้องกับกระบวนการร่วมกันของส่วนรวม เนื่องจากหลายหน่วยงานมีภารกิจมากมายอาจมีการปรับเปลี่ยนงานของตนเองส่งผลให้งานร่วมต้องปรับเปลี่ยนด้วย แต่ให้อยู่บนฐานของการประสานงานหาข้อตกลงร่วมกัน

4.2.4 การทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่มีหลายระดับ ต้องมีการประสานงานให้ดี เหมาะสมและทันท่วงที การแก้ไขปัญหาสามารถทำได้โดยการวางโครงสร้างการประสานงานไว้หลายระดับ

4.3 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยชุดการจัดการตนเองของจังหวัดอำนาจเจริญ ได้มีกระบวนการนำเสนอยุทธศาสตร์ของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้รับทราบและให้ความเห็น ก่อนที่ทีมวิจัยจะได้นำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยของตนเองและให้ผู้ทรงให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ดังนี้

4.3.1 ข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์โหนด: ดร.เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์

ยุทธศาสตร์ของจังหวัดอำนาจเจริญ ที่กำหนดขึ้นถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมในการบริหารบ้านเมืองที่ก้าวหน้า โดยความคิดและการปฏิบัติบางส่วนเริ่มก้าวหน้าไปไกลแล้ว แต่ระบบบริหารของภาครัฐยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ซึ่ง จ.อำนาจเจริญ เป็นต้นแบบของประชาธิปไตย ตามที่มีโอกาสทำงานและศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารหลายท่านพบว่า อำนาจเจริญมีความแปรปรวนด้านสภาพภูมิอากาศค่อนข้างมาก กระทั่งต่อการทำเกษตร

อำนาจเจริญ ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก เนื่องจากสมัยก่อนค่อนข้างเป็นเมืองปิด ปัจจัยภายนอกไม่มีอิทธิพลเท่าที่ควร แต่ปัจจุบัน อำนาจเจริญเป็นจุดเชื่อมต่อ สามเหลี่ยมมรกต การค้าข้ามพรมแดน การท่องเที่ยวและอื่นๆ จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่ได้มีผลทางบวกอย่างเดียว แต่มีผลกระทบเชิงลบด้วย ทั้งเชิงวัฒนธรรม ขยะปริมาณมาก อาชญากรรม แรงงานข้ามชาติ ฯลฯ ดังนั้น ถือว่างานวิจัยชุดนี้เป็นนวัตกรรมใหม่ที่โหนดอุปถัมภ์ได้ทำขึ้นในการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการสร้างกระบวนการจังหวัดจัดการตนเอง โหนดอุปถัมภ์จึงต้องมองสิ่งแวดล้อมภายนอกที่กระทบอำนาจเจริญให้มากขึ้น และพิจารณาการมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นฐาน หลายเรื่องต้องยกระดับการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

4.3.2 ข้อเสนอแนะประเด็นร่วม: ดร.บัญชา แก้วส่อง

1. การดำเนินงานวิจัยควรตระหนักเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการจัดการตนเอง โดยต้องหาความรู้จากงานวิจัยให้ได้ว่า อำนาจเจริญจัดการตนเองได้อย่างไร ด้วยวิธีการใดเกิดผลอย่างไร

2. มุ่งให้ทีมวิจัยเข้าใจแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โจทย์มาจากข้อตกลงหรือปัญหาร่วมของคนทั้งตำบลเพื่อให้คนทั้งตำบลอยากลุกขึ้นมาจัดการเอง การแก้ปัญหานี้ต้องกระจาย ไม่กระจุกอยู่เพียงทีมวิจัย และ ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยที่สำคัญ คือ เรารู้จักตนเอง รู้จักที่ไปที่มาของตนเองในเรื่องนั้นๆ ซึ่งผลประโยชน์จากงานวิจัยต้องให้ประโยชน์กับคนในท้องถิ่น ไม่ใช่ประโยชน์ของหน่วยงาน อบจ. จังหวัด หรืออื่นๆ ดังนั้น ระหว่างทำวิจัยควรตรวจสอบตนเองบ่อยๆ ว่า เราตื่นตัวแค่ไหน รู้จักตนเองมากขึ้นแค่ไหน วิเคราะห์ตัวเองเป็นหรือยัง เชื่อมโยงข้อมูลสู่การแก้ไขปัญหาได้หรือยัง ชาวบ้านไม่ขัดแย้งกัน เช่น อาจพบว่า ประเพณี วัฒนธรรม เครือญาติทำให้คนมารวมตัวกันมาก จึงอาจใช้ความรู้ภูมิปัญญาเหล่านี้มาใช้เป็นรูปแบบและวิธีการหนึ่งในการแก้ปัญหา ถือเป็นการนำความรู้เดิมมายกระดับเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่

3. งานวิจัยเป็นของชาวบ้าน ไม่ใช่งาน สกว. ดังนั้น หากไม่พร้อมจะทำ สามารถหยุดทำได้ สกว. เป็นเพียงผู้สนับสนุนงบประมาณและหาพี่เลี้ยงมาหนุนเสริม จึงควรวิเคราะห์ตัวเองให้ดี แต่หากมั่นใจแล้วขอให้เดินหน้าเต็มกำลัง เพื่อแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน ในตำบลให้ลุล่วง

4.3.3 ข้อเสนอแนะต่อโครงการวิจัย

1.การจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วม ต.ไถ่คำ อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ

- ปรับชื่อโครงการให้สอดคล้องกับความสำคัญของปัญหา และวัตถุประสงค์ ควรปรับเป็น การจัดการตนเอง กรณีการจัดการพื้นที่รองรับขยะอย่างมีส่วนร่วมของตำบลไถ่คำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

- สถานการณ์ปัญหาและที่มาของปัญหายังไม่ครบถ้วน จึงควรเติมข้อมูล อาจเติมจากการนำเสนอของหัวหน้าโครงการวิจัย ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ปรับวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 4 เป็นข้อเดียวกัน และวัตถุประสงค์การวิจัยควรไปให้ถึงข้อเสนอเชิงนโยบาย

- ข้อมูลในการวิจัยสามารถเก็บได้เรื่อย ๆ ทั้งจากวงพูดคุยหรืออื่นๆ จึงไม่ต้องรอข้อมูลจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเท่านั้น และควรทดสอบเครื่องมือเก็บข้อมูลให้มั่นใจได้ว่าจะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

- เพิ่มเติมข้อมูลมือสองหรือข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ และเป็นข้อมูลที่ทั้งด้านบวกและด้านลบ และปรับวิธีการศึกษาให้ครบถ้วน

- การมีส่วนร่วมในงานวิจัยควรให้หน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น

2. จัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ต.เค็งใหญ่ อ.ห้วยตะพาน จ.อำนาจเจริญ

- ปรับชื่อโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด ควรปรับเป็น โครงการวิจัย การจัดการตนเอง กรณีการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคตามลักษณะพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพของตำบลเค็งใหญ่ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

- เพิ่มเติมความเป็นมา เช่น ปริมาณน้ำ มากน้อยแค่ไหน ครอบคลุมพื้นที่เท่าไร ใครขาดน้ำบ้าง ค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำ จัดการน้ำโดยใคร แบบใด วิธีการเพิ่ม อาจวิเคราะห์ภายในทีม

- เพิ่มเติมกรอบแนวคิด การจัดการน้ำเพื่อความสมดุลและเป็นธรรม

- ปรับวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่ต้องการทำวิจัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหา และข้อมูลภายนอกที่มีผลต่องานนี้

- เพิ่มเติมกรอบการเก็บข้อมูล ที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรอื่น เช่น การทำเกษตรและสารเคมีที่ทำให้น้ำไม่มีคุณภาพ ปัจจัยอื่น และเชื่อมโยงระหว่างเหตุและผลเพื่อออกแบบการทำงานให้สอดคล้อง

- ระหว่างทำวิจัยควรวิเคราะห์ สรุปเป็นระยะๆ ไม่ต้องรอเก็บข้อมูลเสร็จ

3. จัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าว ต.เสนางคนิคม อ.เสนางคนิคม จ.อำนาจเจริญ

- ปรับชื่อโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด ควรปรับเป็น โครงการวิจัย การจัดการตนเอง กรณีการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคตามลักษณะพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพของตำบลเค็งใหญ่ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

- เพิ่มเติมความเป็นมา เช่น ปริมาณน้ำ มากน้อยแค่ไหน ครอบคลุมพื้นที่เท่าไร

ใครขาดบ้าง ค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำ จัดการน้ำโดยใคร แบบใด วิธีการเพิ่ม อาจวิเคราะห์ภายในทีม

- เพิ่มเติมกรอบแนวคิด การจัดการน้ำเพื่อความสะดวกและเป็นธรรม
- ปรับวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่ต้องการทำวิจัย สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัญหา และข้อมูลภายนอกที่มีผลต่องานนี้
- เพิ่มเติมกรอบการเก็บข้อมูล ที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรอื่น เช่น การทำเกษตรและ สารเคมีที่ทำให้ น้ำไม่มีคุณภาพ ปัจจัยอื่น และเชื่อมโยงระหว่างเหตุและผลเพื่อกออกแบบการทำงานให้ สอดคล้อง
- ระหว่างทำวิจัยควรวิเคราะห์ สรุปเป็นระยะๆ ไม่ต้องรอเก็บข้อมูลเสร็จ

4. จัดการน้ำเพื่อการเกษตร ต.กุดปลาตุ อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ

- ปรับชื่อโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด ควรปรับเป็น โครงการวิจัย การจัดการ ตนเอง กรณีการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ตำบลกุดปลาตุ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
- เพิ่มข้อมูลในความสำคัญของปัญหาจำนวนพื้นที่ใช้ทำการเกษตรติดลำห้วย จำนวนครัวเรือน จำนวนพื้นที่ทำนา จำนวนพื้นที่ปลูกผักหลังนา ปัญหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ
- เพิ่มนิยามความหมายของคำว่า การเกษตร
- เพิ่มเครื่องมือในการศึกษา เช่น แผนที่

5. จัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ต.คำพระ อ.ห้วยตะพาน จ.

อำนาจเจริญ

- ปรับชื่อโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด และประเด็นที่จะวิจัยควรปรับเป็น โครงการวิจัย การจัดการตนเอง กรณีการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรตามภูมิโนเวศที่แตกต่างกันของตำบล คำพระ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
- ในความสำคัญของปัญหา เพิ่มเติมข้อมูล อธิบายสภาพพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ว่ามีกี่ลักษณะ แต่ละลักษณะมีลักษณะอย่างไร มีแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำกร่อย น้ำปกติ ฯลฯ อย่างไร มีปัญหา อะไร ส่งผลกระทบต่อพื้นที่อย่างไร ระบุปัญหาที่ชัดเจนขึ้น
- เชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีหน่วยงานที่สนับสนุนเรื่องนี้ เช่น พอช. สภา องค์การชุมชน อบจ. จะนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่ต่ออย่างไร
- ปรับขั้นตอนการวิจัย ในกิจกรรมแรกๆ ควรเป็นกิจกรรมการวิเคราะห์ปัญหาร่วม ของชาวบ้านเพื่อให้เกิดการตระหนักว่างานวิจัยนี้เป็นงานของชาวบ้านส่วนรวมจริงๆ ไม่ใช่งานของ สกว. หรืองานของแกนนำ
- เพิ่มเติมผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อนำผลการทดลองและ การศึกษาไปใช้ในการจัดทำข้อเสนอกับผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละระดับ

6. การฟื้นฟูลำห้วยปะอิ ต.ปากอ อ.ขามเฒ่า จ.อำนาจเจริญ

- ปรับชื่อโครงการตามยุทธศาสตร์จังหวัด และเป้าหมายของพื้นที่ที่ต้องการให้เป็น

ควรปรับเป็น โครงการวิจัย การจัดการตนเอง กรณีการฟื้นฟูทรัพยากรลำห้วยปะอ้อยอย่างมีส่วนร่วมด้วยภูมิปัญญาของตำบลปากอ อำเภอนามน จังหวัดอำนาจเจริญ

-ในความสำคัญของปัญหา เพิ่มข้อมูลบริบทชุมชนที่มาของผู้คนที่หลากหลายทำให้เกิดปัญหาอะไร เช่น ไม่มีรากเหง้า ไม่มีความสัมพันธ์ ทำให้ต่างคนต่างอยู่ ขาดการมีส่วนร่วม และชี้ให้เห็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ที่ดิน น้ำ ทรัพยากรของลำห้วยปะอ้อย จนนำมาสู่การที่ต้องทำงานวิจัย(ใช้ข้อมูลจากการทำงานลูกโลกสีเขียวประกอบได้)

-จัดระบบข้อมูลทีมวิจัยให้เป็นกลุ่ม เพื่อให้ดูง่ายและเห็นองค์ประกอบของทีม

วิจัย

ภาคผนวก
รูปภาพการดำเนินโครงการ

การค้นหาคำประเด็นในการดำเนินการวิจัย

การปรับเอกสารเชิงหลักการทำงานวิจัย

การพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย

- 1.ชื่อโครงการวิจัย** แนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลไก่อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
- หัวหน้าโครงการวิจัย** นายวิจิต บุตรชา บ้านเลขที่ 89 หมู่ 2 ตำบลไก่อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โทร.081 - 9995687

2.ความเป็นมาของเรื่องที่ต้องการวิจัย

ตำบลไก่อำเภอ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ห่างจากตัวอำเภอมืองไปทางทิศใต้ ประมาณ 5 กิโลเมตร ทิศเหนือ จด ตำบลบุ่ง อำเภอมืองอำนาจเจริญ ทิศใต้ จด ตำบลดงมะยาง อำเภอสืออำนาจ ทิศตะวันออก จด ตำบลแมด อำเภอสืออำนาจ และทิศตะวันตก จด ตำบลนาจิก อำเภอมืองอำนาจเจริญ ภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีลำห้วยไร้ไหลผ่าน สภาพพื้นดิน เป็นดินทรายสลับกับลูกรัง จำนวนหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 8,615 คน แยกเป็น ชาย 4,426 คน หญิง 4,189 คน อาชีพหลัก ทำนา อาชีพรอง เลี้ยงสัตว์ ทำสวน และค้าขาย มีพื้นที่ทั้งหมด 27,110 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนา 23,220 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.61 ของพื้นที่ทั้งหมด ผลิตข้าวได้ร้อยละ 359 กิโลกรัม รวมผลผลิตทั้งตำบล 8,332,390 กิโลกรัม เก็บไว้บริโภค 658,900 กิโลกรัม ที่เหลือ 7,673,490 กิโลกรัม นำไปขายให้โรงสีเอกชน มีโรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง (ขยายโอกาสทางการศึกษา 2 แห่ง วัด/สำนักสงฆ์ 12 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง ลำห้วย 3 สาย ฝาย 7 แห่ง บ่อน้ำตื้น 20 แห่ง บ่อโยก 58 แห่ง ประปา 13 แห่ง

ประมาณปี พ.ศ.2311 พระเจ้าศิริบุญสาร เจ้าเมืองเวียงจันทน์ ได้ขับไล่ พระวอ พระตา ซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นขบถ ทั้งพระวอแลพระตาได้พาไพร่พลลูกน้องของตนข้ามแม่น้ำโขงมาอยู่ฝั่งไทยที่หนองบัวลำภู (จังหวัดหนองบัวลำภูในปัจจุบัน) ฝ่ายพระเจ้าศิริบุญสาร ได้ทราบข่าวว่า พระวอ พระตา กำลังซ่อนสมุ้ผู้คน จึงยกทัพมาปราบอีก พระวอ ตายในสงคราม พระตา และพวกที่เหลือ แยกฝ่ายหนีเป็น 2 สาย สายที่ 1 ลงตามลำน้ำโขง สายที่ 2 ลงมาที่ยโสธรและแยกเป็นหลายกลุ่ม พระวอ อพยพลงมาที่ดอนมดแดง และอีกกลุ่มอาศัยตามลุ่มน้ำมีจำนวนหนึ่งอาศัยที่โนนโพนเมือง ประมาณ 50 ครอบครัว ซึ่งมาจากเวียงจันทน์ หรือบ่าวลาวเวียงที่ใช้คำแทนตัวเองว่า “โดนข้าน้อย หรือเจ้าอันยา” ต่อมาพื้นที่หมู่บ้านโนนเมืองเริ่มคับแคบ คนเฒ่าคนแก่สมัยนั้นก็ปรึกษารื้อกันเพื่อหาที่อยู่ใหม่ โดยตกลงกันออกหาที่ตั้งบ้านใหม่เป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มให้มีผู้นำและคณะออกไปหาที่ตั้งบ้านใหม่ โดยให้นำเอาดินจากที่เห็นว่าสมควรที่จะตั้งหมู่บ้านมาเสี่ยงทายดูก่อนว่า เมื่อตั้งหมู่บ้านแล้วลูกบ้านจะเกิดความร่มเย็นเป็นสุขดีหรือไม่ ชาวบ้านจึงได้แยกออกสำรวจดังนี้

กลุ่มที่ 1 นำเอาดินโนนบ่อน้ำบุน มาเสี่ยงทาย ผลสามารถตั้งเป็นบ้านเป็นเมืองได้ (บ้านบ่อน้ำในปัจจุบัน)

กลุ่มที่ 2 นำเอาดินโนนหินลาด มาเสี่ยงทาย ผลสามารถตั้งเป็นบ้านเป็นเมืองได้ (บ้านลาดในปัจจุบัน)

กลุ่มที่ 3 นำเอาดินโนนคำตาไก้ มาเสี่ยงทาย ผลปรากฏว่าไม่สามารถตั้งเป็นหมู่บ้านได้ เพราะเป็นป่ามเหศักดิ์ มีผีตุมภะ

อีกกลุ่มหาจุดที่ตั้งใหม่ และได้พบโนนๆ หนึ่งซึ่งมีบริเวณกว้างขวาง ป่าอุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่าน้อยใหญ่มากมาย และที่สำคัญ บริเวณนั้นมีหนองน้ำคำ หรือน้ำซับขนาดใหญ่ มีน้ำไหลซึมตลอดทั้งปี ผู้นำจึงเอาดินแห่งนั้นมาเสี่ยงทาย ก็พบว่า สามารถตั้งเป็นบ้านเป็นเมืองได้ แล้วจะพบกับความอยู่เย็นเป็นสุข ชาวบ้านจึงได้อพยพมาอยู่ ณ โนนแห่งนี้ และเรียกชื่อตามภูมิประเทศ เป็นป่าน้ำซับไหลตลอดปี ไก่อำเภอมืองออกมาอาศัยเขี่ยหาอาหารบริเวณชายป่า จึงพากันเรียกว่า “บ้านไก่อำเภอ” ซึ่งตั้งในปี พ.ศ. 2318 หลังจากได้เป็นหมู่บ้านก็ได้ขึ้นกับตำบลนาจิก ปี พ.ศ. 2484 ย้ายมาขึ้นกับตำบลบุ่ง ปี พ.ศ. 2489 ตั้งเป็นตำบลไก่อำเภอ อำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี คำว่า “ไก่อำเภอ” แผลงมาจาก บ้านไก่อำเภอ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งตำบล บริเวณชายป่าข้าง

หมู่บ้านเป็นที่ลุ่มมีน้ำคำ (น้ำขุ่น) ไหลตลอดปี เวลาแสงแดดยามเช้าและเย็นมากระทบ ทำให้มองเห็นเป็นสีทองระยิบระยับไปทั่ว มีสัตว์น้อยใหญ่ในป่าออกมาหากิน ไม้ป่าซึ่งมีมากก็ออกมาค้ำยียบบริเวณน้ำคำ จึงเรียกว่า “คำไก่อ๊ะ” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “ไก่อ๊ะ” ความหมาย ไก่อ๊ะ คำว่า “ไก่อ๊ะ” แทนความหลากหลายของสัตว์ป่า “คำ” หมายถึง ทองคำ ไก่อ๊ะแทนความหลากหลายของสัตว์ป่า ดังนั้นตำบลไก่อ๊ะ จึงหมายถึง “ดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรธรรมชาติที่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต มีความเอื้ออาทรและความเป็นพี่น้อง ทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบ

ปี พ.ศ. 2536 จังหวัดอำนาจเจริญได้รับการจัดตั้งให้เป็นจังหวัด ได้มีการสำรวจพื้นที่สาธารณะ เพื่อใช้เป็นศูนย์ราชการ มีที่ดิน 2 แปลง แปลงที่ 1 อยู่ในตำบลโนนหนามแท่ง ซึ่งเป็นที่ตั้งศูนย์ราชการที่ 1 เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด และหน่วยราชการอื่นๆ แปลงที่ 2 คือ ดงสิบลู ซึ่งอยู่ในเขตตำบลไก่อ๊ะ อำเภอเมือง และเขตตำบลแมด อำเภอสิบลูอำนาจ ได้ร่วมกันกำหนดพื้นที่ใช้สอย เป็นศูนย์ราชการที่ 2 มีมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานป่าไม้ กองช่าง ของ อบจ.อำนาจเจริญ เทศบาลตำบลไก่อ๊ะ และส่วนราชการอื่นๆ

ปี พ.ศ. 2543 เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ขอใช้พื้นที่ดงสิบลู จำนวน 120 ไร่ เป็นที่ทิ้งขยะ โดยความยินยอมของสภาตำบลในสมัยนั้น โครงการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ เป็นระบบฝังกลบอยู่ห่างจากหมู่บ้านในตำบลไก่อ๊ะ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านไร่ หมู่ 7 และ หมู่ 11 บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่ 6 บ้านโคกศรีบุญเรือง หมู่ 3 และตำบลแมด อำเภอสิบลูอำนาจ ได้แก่ บ้านแมด ทั้ง 4 หมู่ ประมาณ 1 – 2 กิโลเมตร

ปี พ.ศ. 2555 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ได้รับโอนภารกิจบริหารจัดการโครงการกำจัดขยะมูลฝอย และทำข้อตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ ให้สามารถนำขยะมาทิ้งในที่ทิ้งขยะที่ดงสิบลูได้ โดยจัดเก็บค่าบริการจัดการตามจำนวนปริมาณขยะ

ตั้งแต่มีที่ทิ้งขยะลงในพื้นที่ตำบลไก่อ๊ะ จาก ปี พ.ศ.2543 ถึงปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากขยะ แบ่งได้ตามระยะห่างจากที่ทิ้งขยะ หมู่บ้านที่อยู่ ทั้ง 8 หมู่บ้านที่อยู่ห่าง 1 – 2 กิโลเมตร ได้รับความเดือดร้อนด้านกลิ่นเหม็น แมลงวันและน้ำเสียที่ซึมลงในแหล่งน้ำ หมู่บ้านที่ห่างออกไป ถ้าอยู่ในเขตที่รถขนส่งขยะผ่าน ได้รับความเดือดร้อนด้านกลิ่นเหม็น และความสกปรกจากขยะและน้ำเน่าเสียที่หล่นจากรถขนส่งขยะ ที่วิ่งมาจากทุกท้องที่ในจังหวัดอำนาจเจริญ ปริมาณขยะทั้งจังหวัดประมาณ 120 – 130 ตัน/วัน ปริมาณขยะยิ่งมาก การจัดการยิ่งใช้เวลานาน ทำให้ปริมาณขยะเหลือตกค้างมากขึ้น กลิ่นเหม็น และแมลงวันก็มากขึ้นไปด้วย ความเดือดร้อนของชาวบ้านก็มากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งได้มีการแจ้งความเดือดร้อนผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลไก่อ๊ะ แม้กระทั่งส่งตัวแทนแจ้งต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ก็ได้รับการแก้ไขปัญหาค่อนข้างเป็นคราวๆ ไป

เนื่องจากปริมาณขยะมากขึ้น การกำจัดก็ต้องใช้ทรัพยากรทั้งเงิน คน และเครื่องมือมากตามไปด้วย ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำบันทึกความร่วมมือกับบริษัทเอกชนในการกำจัดขยะโดยการสร้างงานโรงงานไฟฟ้าจากการเผาขยะ เมื่อช่วงดังกล่าวกระจายสู่ชาวบ้าน ทำให้เกิดความหวาดกลัวกับปัญหาที่จะตามมา สภาพพัฒนาตำบลไก่อ๊ะได้มีเวทีปรึกษาหารือทางออกในปัญหาดังกล่าว โดยมีมติให้ชะลอการสร้างโรงงานไฟฟ้าจากการเผาขยะไปก่อน และร่วมศึกษาวิจัยผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้รอบด้านแล้วค่อยตัดสินใจเพื่อเป็นการสร้างเวทีเรียนรู้ในการบริหารจัดการขยะที่นำมาทิ้งในเขตตำบลไก่อ๊ะ สภาพพัฒนาตำบลไก่อ๊ะเห็นว่าการบวกรวบรวมเพื่อศึกษาผลกระทบจากโครงการกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญที่มีต่อประชาชนในตำบลไก่อ๊ะ เป็นแนวทางการเข้าใจและความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะที่ชาวบ้านหวาดกลัวได้เป็นอย่างดี

3. โจทย์วิจัย

คำถามวิจัยหลัก

แนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลไถ่คำ อำเภอมือง จังหวัด
อำนาจเจริญ เป็นอย่างไร

คำถามวิจัยย่อย

- 1.ขยะที่นำมาทิ้งที่บ่อกำจัดขยะดงสีบุ ตำบลไถ่คำ มีอะไรบ้าง ปริมาณเท่าไร มาจากที่ใด และมีวิธีการนำมาอย่างไร
- 2.ผลกระทบจากโครงการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ในด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม เป็นอย่างไร
- 3.พัฒนาของการจัดการขยะและการจัดการบ่อกำจัดขยะดงสีบุที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับหน่วยงานใดบ้าง อย่างไร

4. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

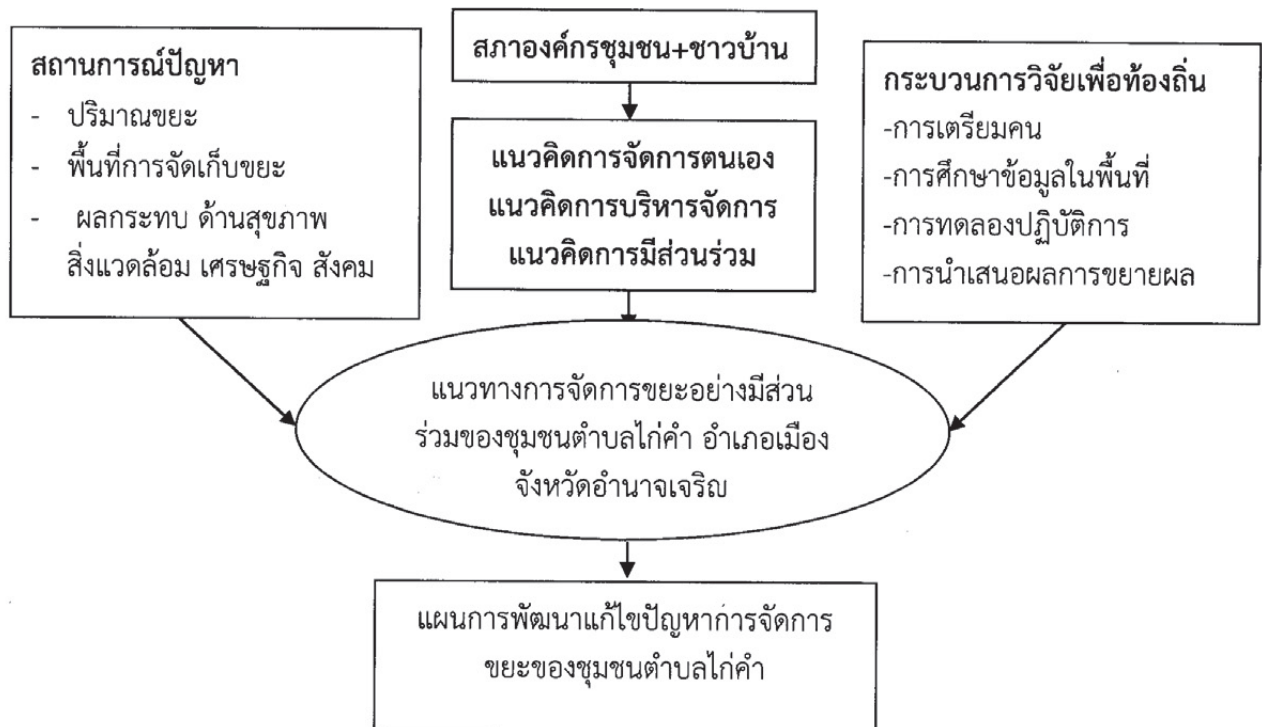
- 4.1 เพื่อศึกษา ชนิด ปริมาณ ที่มา และวิธีการขนย้ายขยะที่นำมาทิ้งที่บ่อกำจัดขยะดงสีบุ ตำบลไถ่คำ
- 4.2 เพื่อศึกษาผลกระทบจากโครงการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ในด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม
- 4.3 เพื่อศึกษาพัฒนาของการจัดการขยะและการจัดการบ่อกำจัดขยะดงสีบุที่ผ่านมา
- 4.4 เพื่อหาแนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลไถ่คำ อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยแนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลไถ่คำ อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกรอบแนวคิดในเรื่อง

- การจัดการตนเอง
- การบริหารจัดการ
- การมีส่วนร่วม

ซึ่งมีแผนผังกรอบแนวคิดดังนี้

อธิบายกรอบแนวคิดการวิจัย

ชุมชนตำบลไถ่คำเป็นพื้นที่หนึ่งในจังหวัดอำนาจเจริญที่ลุกขึ้นมาจัดการชุมชนท้องถิ่นตนเอง โดยได้ใช้กระบวนการวิจัยท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง ชุมชนตำบลไถ่คำเป็นพื้นที่จัดเก็บขยะของจังหวัดอำนาจเจริญ จากการพัฒนาที่ผ่านมาทำให้ปริมาณขยะที่ขนมาทิ้งมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลกระทบต่อชุมชนในตำบลไถ่คำ ซึ่งแนวทางการจัดการขยะที่ผ่านมาส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากชุมชนเอง จึงยังไม่สามารถแก้ปัญหาผลกระทบที่ชาวบ้านตำบลไถ่คำได้รับได้ โครงการวิจัยครั้งนี้จึงใช้กระบวนการวิจัยท้องถิ่น โดยการเตรียมคนในการดำเนินงาน การศึกษาข้อมูลในพื้นที่ การทดลองปฏิบัติการ การนำเสนอผลและการขยายผลการวิจัย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีคือ การจัดการตนเอง การบริหารจัดการ และแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อดำเนินโครงการวิจัยตามกระบวนการและแนวคิดนี้ จะทำให้ทราบถึงผลกระทบด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนได้มีการหาแนวทางการจัดการขยะร่วมกันทั้งในชุมชนและหน่วยงานภายนอก และนอกจากนั้นจะได้มีการขยายผลโดยการจัดทำเป็นแผนการพัฒนากิจการจัดการขยะที่มาจากแนวทางและความต้องการของชุมชนตำบลไถ่คำ

6. ขอบเขตการวิจัย

เขตพื้นที่

พื้นที่ตำบลไถ่คำ จำนวน 13 หมู่บ้าน
พื้นที่บ่อกำจัดขยะดงสีบุ จำนวน 102 ไร่

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำในชุมชน ตำบลไถ่คำ จำนวน 36 คน
สมาชิกในชุมชนตำบลไถ่คำ 13 หมู่บ้าน 600 คน
หน่วยงานส่วนท้องถิ่น
-เทศบาลตำบลไถ่คำ
-โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไถ่คำ
-โรงเรียน

7.วิธีการดำเนินการ

ก.ระยะเตรียมการ

- 1.ประชุมสภาพัฒนาตำบลไถ่คำ
- 2.แกนนำทำความเข้าใจงานวิจัย

ข.ระยะศึกษาข้อมูล

- 1.สร้างความเข้าใจกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. เขียนเค้าโครงงานวิจัย
- 3.นำเสนองานวิจัยต่อ สกว.

ค.ระยะปฏิบัติการ

- 1.ประชุมทีมวิจัย 36 คน ครั้งที่ 1
- 2.ทำความเข้าใจกับชุมชน เรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในงานวิจัย เก็บข้อมูล ผลที่ได้รับ
- 3.อบรมและสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล
- 4.ลงเก็บข้อมูลครัวเรือน ชุมชน
 - ชนิด ปริมาณ ที่มา และวิธีการขนย้ายขยะที่นำมาทิ้งที่บ่อกำจัดขยะดงสีบุ
 - ผลกระทบจากโครงการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วน

จังหวัดอำนาจเจริญ ในด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม

-พัฒนาของการจัดการขยะและการจัดการบ่อกำจัดขยะดงสีบุที่ผ่านมา

- 5.เวทีวิเคราะห์ข้อมูลและการหาแนวทางดำเนินการ
- 6.คืนข้อมูลจากเวทีวิเคราะห์สู่ชุมชน
- 7.นำแนวทางไปทดลองปฏิบัติ
- 8.สรุปผลการนำแนวทางไปทดลอง
- 9.นำเสนอผลงานการวิจัยต่อสาธารณะ
10. เขียนรายงาน

8.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มิติเชิงวิจัย

- 1.ได้ข้อมูลชนิด ปริมาณ ที่มา และวิธีการขนย้ายขยะที่นำมาทิ้งที่บ่อกำจัดขยะดงสีบุ
- 2.ได้ข้อมูลผลกระทบจากโครงการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจเจริญ ในด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม

- 3.ได้ข้อมูลพัฒนาของการจัดการขยะและการจัดการบ่อกำจัดขยะดงสีบุที่ผ่านมา
- 4.ได้แนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมของตำบลไคคำ

มิติเชิงพัฒนา

- 1.เกิดนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พร้อมจะพัฒนาและมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน
- 2.เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

9.ระยะเวลา 12 เดือน

10. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 199,880.00 บาท

11.รายละเอียดแผนงานและวิธีการศึกษา

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา
ก. ระยะเตรียมการ			
1) ประชุมสภาพพัฒนาตำบลไกรคำ	1) ประสานงานผ่านโทรศัพท์ 2) แลกเปลี่ยนความคิด “ผลกระทบจากโครงการจัดขยะมูลฝอยของ อบจ. อำนาจเจริญ	คณะกรรมการสภาพพัฒนาตำบลไกรคำ 59 คน	1 วัน
2) แยกนำทำความเข้าใจงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น	1) ส่งตัวแทนเข้าร่วมรับฟังแนวทางการวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับสภากลางของจังหวัด	ตัวแทนสภาพพัฒนาตำบลไกรคำ 5 คน	1 วัน
ข. ระยะศึกษาข้อมูล			
1) สร้างความเข้าใจกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น	1) ประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) ระดมความคิดเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ ผลกระทบเพื่อหาหัวข้องานวิจัย 3) เตรียมทีมวิจัย	คณะกรรมการสภาพพัฒนาตำบลไกรคำ 59 คน	1 วัน
2) เขียนเค้าโครงงานวิจัย	1) ทำความเข้าใจเค้าโครงงานวิจัย 2) ลงมือเขียน	ทีมวิจัย 36 คน	1 วัน
3) นำเสนองานวิจัยต่อ สกว.	1) ส่งตัวแทนนำเสนอเค้าโครงการวิจัยต่อ สกว.	ทีมวิจัย 5 คน	27 พ.ย. 56 1 วัน
ค. ระยะปฏิบัติการ			
1) ประชุมทีมวิจัย 36 คน ครั้งที่ 1	1) ทบทวนความเข้าใจงานวิจัยชุมชน 2) วางแผนลงทำความเข้าใจงานวิจัยท้องถิ่นกับชุมชน	ทีมวิจัย 36 คน	1 วัน
2) ทำความเข้าใจกับชุมชน เรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในงานวิจัย เก็บข้อมูล ผลที่ได้รับ	1) จัดการประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) บันทึกสรุปความคิดเห็น	ทั้ง 13 หมู่บ้าน	1 เดือน
3) อบรมและสร้างมีสื่อเครือข่ายข้อมูล	1) การฟังบรรยาย	ทีมวิจัย 36 คน	1 วัน

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา
	2) ลงปฏิบัติจริง 3) สรุปบันทึกเป็นชุดเก็บข้อมูล		
4) ลงเก็บข้อมูลครัวเรือน ชุมชน	1) ทำความเข้าใจกระบวนการเก็บข้อมูล 2) แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ 3) ลงพื้นที่เก็บข้อมูล	ทั้ง 13 หมู่บ้าน	150 วัน
5) เวทีวิเคราะห์ข้อมูลและการหาแนวทางดำเนินการ	1) นำข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่ 2) วิเคราะห์ สังเคราะห์สู่แนวทาง	ทีมวิจัย 36 คน	1 วัน
6) คัดข้อมูลจากเวทีวิเคราะห์สู่ชุมชน	1) ลงปฏิบัติในชุมชน	13 หมู่บ้าน	15 วัน
7) นำแนวทางไปทดลองปฏิบัติ	1) ลงปฏิบัติในชุมชน	13 หมู่บ้าน	120 วัน
8) สรุปผลการนำแนวทางไปทดลอง	1) ทบทวนการทำงาน 2) สรุปผลการดำเนินงาน	ทีมวิจัย 36 คน	5 วัน
9) นำเสนอผลงานการวิจัย “แนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมตำบลไคคำ” ต่อสาธารณะ	1) เตรียมกลุ่มเป้าหมาย ,สถานที่, เอกสาร 2) นำเสนอด้วยเอกสารและบรรยายประกอบ 3) มอบผลการวิจัยให้ อบจ.อำนาจเจริญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- อบจ.อำนาจเจริญ - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - ประชาชนตำบลไคคำ	1 วัน
10) เขียนรายงาน	1) ทำความเข้าใจการเขียนรายงานวิจัย 2) แบ่งงานรับผิดชอบ 3) ลงมือเขียนรายงานวิจัย 4) รวบรวม ตรวจสอบ 5) จัดทำรูปเล่ม	ทีมวิจัย 36 คน	5 วัน

13. รายละเอียดงบประมาณ

1) ประชุมทีม

- ค่าอาหาร 36 คนๆ ละ 50 บาท	1,800 บาท
- ค่าอาหารว่าง 36 คนๆ ละ 25 บาท 2 มื้อ	1,800 บาท
- ค่าพาหนะ 36 คนๆ ละ 100 บาท	3,600 บาท
- ค่าเอกสาร/วัสดุอุปกรณ์ 36 คนๆ ละ 10 บาท	360 บาท
- ค่าประสานงาน	300 บาท
รวม	7,860 บาท

2) ทำความเข้าใจกับชุมชน

- ค่าอาหาร 13 หมู่บ้านๆ ละ 1,000 บาท รวม	13,000 บาท
- ค่าพาหนะทีมวิจัย 13 หมู่บ้านๆ ละ 1,000 บาท รวม	13,000 บาท
รวม	26,000 บาท

3) อบรมและสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

- ค่าอาหาร 36 คนๆ ละ 50 บาท	1,800 บาท
- ค่าอาหารว่าง 36 คนๆ ละ 25 บาท 2 มื้อ	1,800 บาท
- ค่าพาหนะ 36 คนๆ ละ 100 บาท	3,600 บาท
- ค่าเอกสาร/วัสดุอุปกรณ์ 36 คนๆ ละ 10 บาท	360 บาท
- ค่าประสานงาน	300 บาท
รวม	7,860 บาท

4) ลงเก็บข้อมูล (โดยทีมวิจัย)

- ค่าอาหาร 13 หมู่บ้านๆ ละ 2,000 บาท รวม	26,000 บาท
- ค่าแบบสำรวจ 1,600 ชุดๆ ละ 6 บาท	9,600 บาท
รวม	35,600 บาท

5) เวทีวิเคราะห์ข้อมูลและการหาแนวทางการดำเนินงาน

- ค่าอาหาร 36 คนๆ ละ 50 บาท	1,800 บาท
- ค่าอาหารว่าง 36 คนๆ ละ 25 บาท 2 มื้อ	1,800 บาท
- ค่าพาหนะ 36 คนๆ ละ 100 บาท	3,600 บาท
- ค่าเอกสาร/วัสดุอุปกรณ์ 36 คนๆ ละ 10 บาท	360 บาท
- ค่าประสานงาน	300 บาท
รวม	7,860 บาท

6) คัดเลือกข้อมูลสู่การวิจัยฯ ชุมชน

- ค่าอาหาร 13 หมู่บ้านๆ ละ 1,000 บาท	13,000 บาท
--------------------------------------	------------

7) นำแนวทางไปทดลองปฏิบัติ

50,000 บาท

8) สรุปผลการทดลองปฏิบัติการ

- ค่าอาหาร 36 คนๆ ละ 50 บาท	1,800 บาท
- ค่าอาหารว่าง 36 คนๆ ละ 25 บาท 2 มื้อ	1,800 บาท
- ค่าพาหนะ 36 คนๆ ละ 100 บาท	3,600 บาท
- ค่าเอกสาร/วัสดุอุปกรณ์ 36 คนๆ ละ 10 บาท	360 บาท

- ค่าประสานงาน	300 บาท
รวม 9,360 บาท ใช้เวลา 2 วัน รวม	17,220 บาท
9) เวทีนำเสนอผลงานวิจัยต่อ ชุมชน อบจ.อำนาจเจริญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
- ค่าอาหารว่าง	7,000 บาท
- ค่าเครื่องเสียง / ทัศนูปกรณ์	3,000 บาท
- ค่าสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้	2,000 บาท
รวม	12,000 บาท
10) เขียนรายงาน	
- ค่าอาหาร 36 คนๆ ละ 50 บาท 2 วัน	3,600 บาท
- ค่าอาหารว่าง 36 คนๆ ละ 25 บาท 2 มื้อ 2 วัน	3,600 บาท
- ค่าพาหนะ 36 คนๆ ละ 100 บาท 2 วัน	7,200 บาท
- ค่าพิมพ์เอกสารรายงาน	3,000 บาท
- ค่าเอกสารฉบับสมบูรณ์ จำนวน 50 เล่มๆ ละ 100 บาท	5,000 บาท
รวม	22,400 บาท
รวมทั้งโครงการ	199,880.00 บาท

14. ข้อมูล/ประวัติย่อหัวหน้าโครงการและทีมวิจัย

ที่	ชื่อ - สกุล	เลขประจำตัวประชาชน	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
1	นายวิชิต บุตรชา		35	ปริญญาโท	ค้าขาย	89 หมู่ที่ 2	0819995687
2	นายอุดร ชัมภกิจ		49	ม.6	ทำนา	44 หมู่ที่ 5	0816005795
3	นายอำสิน สุนันทิพย์		56	ปริญญาตรี	ทำนา	56 หมู่ที่ 10	0813935928
4	นายมัจฉา กุลบุตร	3-3414-00072-36-6	58	ป.6	ทำนา	136 หมู่ที่ 1	0852067752
5	นายสุวิทย์ ศาสตราชัย	3-3416-00081-12-8	46	ม.3	ทำนา	253 หมู่ที่ 2	0906187597
6	นายสายทอง ธนะวิโรจน์	3-3416-00084-29-1	47	ม.3	ทำนา	87หมู่ที่ 3	0837386821
7	นายแสง บุญหลวง	3-3416-00781-12-0	58	ป.4	ทำนา	75 หมู่ที่ 4	0883679109
8	นายฤดี สายสุทร	3-3416-00785-86-9	45	ม.6	ทำนา	48 หมู่ที่ 5	0896732130
9	นายเชิณ สัชชนกุล	3-3416-00789-53-8	47	ม.3	ทำนา	4 หมู่ที่ 6	0827496640
10	นายสินทุ มั่นคง	3-3416-00792-01-6	59	ม.3	ทำนา	15 หมู่ที่ 7	0862591509
11	นายสะอาด รุจิตร	3-3416-00074-99-7	47	ป.วช.	ทำนา	11 หมู่ที่ 8	0897202105
12	นายเลียง กุติการ	3-3416-00808-62-1	51	ม.6	ทำนา	31 หมู่ที่ 9	0817602140
13	นายทองพูล วรรณพัฒน์	3-3416-01172-52-6	59	ป.4	ทำนา	50 หมู่ที่ 10	0868794214
14	นายปราณีต มั่นคง	3-3416-01178-02-8	51	ม.6	ทำนา	111 หมู่ที่ 11	0854103550
15	นายบัน เนตรวงศ์	3-3416-00799-40-1	54	ป.6	ทำนา	19 หมู่ที่ 12	0878690028
16	นายวรรณมา เนตรพันธ์	3-3416-00067-72-9	56	ป.6	ทำนา	81 หมู่ที่ 13	0876549491
17	นางละเอียด เหล่าเภา		49	ม.3	ทำนา	หมู่ที่ 8	
18	นายบุญเพ็ง สาโคด	3-5707-00852-68-9	50	ม.ศ.3	ทำนา	183 หมู่ที่ 1	0837439057
19	นายบุญเพ็ง โพธาราช			ป.6	ทำนา	128 หมู่ที่ 3	082748339

ที่	ชื่อ - สกุล	เลขประจำตัวประชาชน	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
							8
20	นายจิรศักดิ์ สมศรี			ม.3	ทำนา	159 หมู่ที่ 4	0823724402
21	นางสาวท ธนุศิลป์			ป.6	ทำนา	12 หมู่ที่ 6	0862559258
22	นายธนกศักดิ์ อจาระพันธ์			ม.6	ทำนา	57 หมู่ที่ 7	0897166925
23	นายมิตร จักขุรัตน์	3-3416-00804-71-5		ม.6	ทำนา	154 หมู่ที่ 9	0879588659
24	นายจำเนียร สมสินทร์	3-3416-01175-15-1		ม.3	ทำนา	71 หมู่ที่ 11	0896286122
25	นายถนอม คำแก้ว			ม.3	ทำนา	119 หมู่ที่ 12	0807279750
26	นายวันชัย เนตรวงศ์			ม.3	ทำนา	229 หมู่ที่ 13	0837479577
27	นางจัทรา วรรณจินดา		55	ปริญญาตรี	รับราชการ	รพ.สต.ไถ่คำ	
28	นางสมหวัน มิตรตระกูล		54	ปริญญาตรี	รับราชการ	รร.ไร่สมบุรณ์	
29	นางอัสนีย์ อุปนิสากร		55	ปริญญาโท	รับราชการ	รร.โคกศรีรา	
30	นายลุน ทานะสินทร์		73	ป.4	ทำนา	41 หมู่ที่ 7	0877144106
31	นายกลม คุณมี		54	ม.6	ทำนา	26 หมู่ที่ 3	0877792867
32	นายบัวเรียน พระศรี		58	ป.4	ทำนา	หมู่ที่ 4	
33	นายสถิตย์ แสงเพชร		59	ม.3	ทำนา	2 หมู่ที่ 6	0850284977
34	นายชาญชัย อจาระพันธ์	5-3416-90014-39-1	54	ม.3	ทำนา	45 หมู่ที่ 11	0880499754
35	นายสมหวัง สิ้นชู	3-3304-00495-25-4	54	ปริญญาตรี	รับราชการ	รร.บ้านไถ่คำ	0819770020
36	พระครูปัญญาวุฒิโสภิต		57	ม.6	พระสงฆ์	วัดราสียาราม	

ข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย

- 1.ชื่อโครงการวิจัย รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคตามลักษณะพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพของตำบลเค็งใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอำนาจเจริญ
- หัวหน้าโครงการวิจัย นายเริ่ม เกษงาม
- ที่อยู่ 51 หมู่ 2 ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอำนาจเจริญ

2.ความเป็นมาของเรื่องที่ต้องการวิจัย

ตำบลเค็งใหญ่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 9 ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอำนาจเจริญ เดิมได้ขึ้นการปกครองอยู่กับอำเภอกันทรวิชัย เมื่อปี พ.ศ. 2510 ได้แยกออกมาขึ้นตรงต่อกิ่งอำเภอกันทรวิชัย (อำเภอกันทรวิชัยในปัจจุบัน) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอกันทรวิชัย ห่างจากอำเภอกันทรวิชัยประมาณ 12 กิโลเมตร และห่างจากที่ตั้งจังหวัดอำนาจเจริญ 17 กิโลเมตร ประวัติความเป็นมา เมื่อประมาณ 300 ปีที่ผ่านมาแล้ว มีหมู่บ้านอยู่สองหมู่บ้านตั้งอยู่ห่างจากบ้านหัวดงไปทางทิศใต้ประมาณ 1 กิโลเมตร ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ๆกับหนองสิมใหญ่ หมู่บ้านที่อยู่ทางทิศเหนือเรียกว่า บ้านสิม หมู่บ้านที่อยู่ทางทิศใต้ เรียกว่า บ้านเทิน สองหมู่บ้านตั้งมานานเท่าไรไม่ปรากฏหลักฐาน ประมาณหลายปี พ.ศ. 2352 สองหมู่บ้านนี้เกิดโรคระบาด เรียกว่าโรคลงดำลงแดง มีผู้คนป่วยเสียชีวิตทุกวันและเสียชีวิตมากแม้จะมีการรักษาแผนโบราณเท่าไรก็ไม่หาย ผู้คนเกิดระส่ำระสายแยกย้ายกันหนีโรคไปคนละทิศละทาง บางกลุ่มแยกไปทางทิศใต้ บางกลุ่มแยกไปทางทิศตะวันออกอีกกลุ่มประมาณ 10 ครอบครัว โดยมี ญาท่านอินทร์ และ พ่อใหญ่โตย เป็นผู้พาลูกหลานมาทางทิศตะวันออกถึงริมห้วยเหินภูมิประเทศอุดมสมบูรณ์ มีป่าไม้ มีลำห้วย เต็มไปด้วยผักปลานานาชนิดจึงปลูกบ้านเรือน ณ ที่แห่งนี้ ซึ่งมีต้นเค็งใหญ่ต้นหนึ่งมีกิ่งก้านสาขาหนาแน่นใหญ่โต จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า บ้านเค็งใหญ่ และเมื่อปี 2540 มีการยกฐานะจากสภาตำบลเป็น อบต.จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันตำบลเค็งใหญ่มีพื้นที่ประมาณ 40 ตารางกิโลเมตร หรือ 24,934 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทางการเกษตร 20,456 ไร่ พื้นที่ป่าชุมชนและที่อยู่อาศัย 4,478 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านเค็งใหญ่ หมู่ 2 บ้านเค็งใหญ่ หมู่ 3 บ้านเป้า หมู่ 4 บ้านหัวดง หมู่ 5 บ้านหนองคลอง หมู่ 6 บ้านคูพัฒนา หมู่ 7 บ้านซาด หมู่ 8 บ้านหนองงูเห่า หมู่ 9 บ้านเค็งใหญ่ หมู่ 10 บ้านหัวดง มีประชากรทั้งหมดจำนวน 6,165 คน การประกอบอาชีพส่วนมากทำนา ค้าขาย มีอาณาเขตตำบล ทิศเหนือติดต่อกับ ตำบลนาจิกและตำบลไค้คำ อำเภอมือ อำเภอเมือง ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองแก้ว อำเภอกันทรวิชัย ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลดงมะยาง ตำบลโคกกลาง อำเภอลืออำนาจ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลรัตนาวารี ตำบลคำพระ อำเภอกันทรวิชัย สภาพทั่วไปของตำบลเค็งใหญ่ มีพื้นที่ดอนเล็กน้อยถึงค่อนข้างราบในระดับความสูง 130 เมตร -140 เมตร จากระดับน้ำทะเล โดยทอดตัวจากทางด้านทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออก และตะวันออกเฉียงใต้ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ลำเซบก ห้วยบักด่าง ห้วยแฝก ห้วยเสียว และหนองน้ำสาธารณะจำนวน 37 แห่ง สภาพทั่วไปจึงมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำการเกษตร (ทำนา) เป็นส่วนใหญ่ ในบริเวณที่ราบและค่อนข้างราบและมีการปลูกพืชไร่บนที่ดอนในบางส่วน

สถานการณ์เกิดขึ้นในตำบลเค็งใหญ่ คือ ปัญหาเรื่องน้ำอุปโภคและบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรมีปัญหามายาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และเริ่มรุนแรงขึ้นเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน โดยลักษณะปัญหาแบ่งออกตามลักษณะพื้นที่เป็น

- 1.พื้นที่ขาดน้ำ ได้แก่ หมู่ 3 บ้านเป้า ลักษณะพื้นที่เป็นโนน มีลำเซบก อยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ทิศตะวันออกมีหนองเป้าแต่ไม่สามารถนำน้ำจากสองแหล่งมาใช้ได้เนื่องจากชุมชนตั้งอยู่ที่สูงทำให้สูบน้ำขึ้นไปใช้ได้ลำบาก หนองเป้าได้รับน้ำจากน้ำฝน ปีใดฝนตกน้อยก็มีน้ำน้อย ลักษณะปัญหาเริ่มจาก มีนาคม -มิถุนายน

น้ำจะเริ่มขาด น้ำขุ่น เป็นตะกอน.จนไม่สามารถนำมาใช้ได้ ส่งผลกระทบต่อสมาชิกในชุมชนจำนวน 97 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 475 คน เป็นหญิง จำนวน 255 คน ชาย 220 คน ส่งผลในด้าน 1)ปัญหาต่อสุขภาพของประชาชน ทำให้เกิดผื่น คัน 2)การเกษตรไม่สามารถนำน้ำไปรดพืชผักสวนครัวได้ 3)ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ในการอุปโภค บริโภคได้ 4)ประชาชนต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการซื้อน้ำ วิธีการแก้ไขปัญหาคือ 1)ใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้นของหมู่บ้านเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นปริมาณน้ำก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน 2) มีการเจาะบาดาลแต่น้ำที่ได้ก็เค็มไม่สามารถนำใช้ได้ 3) มีการขุดลอกห้วย หนอง เพื่อทำน้ำประปา 4) ซื้อน้ำอุปโภคบริโภคจากแหล่งอื่น 5) อบต.ได้สูบน้ำจากแหล่งน้ำอื่นมาแจกจ่ายให้ชาวบ้าน 6) อบต.แจกถังเก็บน้ำแต่ก็ไม่เพียงพอกับความต้องการ

2.พื้นที่มีน้ำแต่น้ำไม่มีคุณภาพ ได้แก่ หมู่ 1, 2, 5, 8, 9 และ 10 ลักษณะพื้นที่ หมู่ 1, 2, 5, 8, 9 และ 10 เป็นที่ดอนและราบลุ่มแต่บริเวณที่สร้างเป็นหมู่บ้านจะสูงกว่าแหล่งน้ำที่มีอยู่รอบๆหมู่บ้าน ลักษณะปัญหา.. คือ 1) พอถึงฤดูฝนน้ำที่ไหลผ่านจากหมู่บ้านที่มีการระบายน้ำเสียภายในครัวเรือนไหลลงสู่แหล่งน้ำ ที่ชาวบ้านนำมาทำประปาใช้ในการอุปโภคบริโภค 2) ชาวนาที่มีนาที่สูงกว่าจะมีการระบายน้ำออกจากนาข้าวที่ปนเปื้อนสารเคมีต่างๆลงในแหล่งน้ำ 3) ปีใดฝนตกน้อยชาวนามีนาอยู่ใกล้แหล่งน้ำก็สูบน้ำมาใช้ในนาข้าวก่อน 4) พอถึงเดือน กุมภาพันธ์-เดือนมิถุนายน น้ำจะลดน้อยลงทำให้น้ำเค็ม ขุ่น เป็นตะกอน จนไม่สามารถนำน้ำมาใช้ได้ ส่งผลกระทบต่อสมาชิกในชุมชนจำนวน 3,895 คน 1)ในด้านสุขภาพของประชาชน ทำให้เกิดผื่น คัน 2)ด้านการเกษตรไม่สามารถนำน้ำมาเพาะปลูกพืชผักที่ใช้น้ำปริมาณมากได้ 3)ด้านเศรษฐกิจทำให้ค่าครองชีพเพิ่มจากการซื้อน้ำไว้อุปโภคบริโภค วิธีการแก้ไขปัญหาคือ 1)ใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้นของหมู่บ้านเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นปริมาณน้ำก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน 2) มีการเจาะบาดาลแต่น้ำที่ได้ก็เค็มไม่สามารถนำใช้ได้ 3) มีการขุดลอกห้วย หนอง เพื่อทำน้ำประปา 4) ซื้อน้ำอุปโภคบริโภคจากแหล่งอื่น 5) อบต.ได้สูบน้ำจากแหล่งน้ำอื่นมาแจกจ่ายน้ำ 6) อบต.แจกถังเก็บน้ำให้แต่ละหมู่บ้านแต่ก็ไม่เพียงพอกับความต้องการ

3.พื้นที่มีน้ำเพียงพอและมีคุณภาพ ได้แก่ หมู่ 4, 6 และ 7 ลักษณะพื้นที่ดอนและราบลุ่มทั้งหมด มีแหล่งน้ำอยู่รอบหมู่บ้าน มีข้อแตกต่างจากหมู่บ้านอื่นคือสามารถเจาะน้ำบาดาลได้จึงนำมาทำระบบประปาหมู่บ้าน แต่ปัญหาของพื้นที่นี้ปัจจุบันชาวบ้านรู้จักแต่วิธีใช้น้ำที่มีอยู่ แต่ไม่รู้ว่าแหล่งน้ำต้นทุนทั้งหมดมีเท่าไร สมาชิกในชุมชนใช้น้ำจำนวนเท่าไร ปริมาณน้ำที่มีอยู่จะสามารถเพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกในชุมชนหรือไม่ในอนาคตหากจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น หรือจะมีวิธีการจัดการหรือปรับตัวอย่างไรหากเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเหมือนพื้นที่อื่นในตำบล

จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับทั้ง 3 พื้นที่ ทำให้ผู้นำและสมาชิกในชุมชน จะมีวิธีการบริหารจัดการน้ำอย่างไรให้เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่และแหล่งน้ำที่มีอยู่เป็นจำนวนมากแต่ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปีจากหลายสาเหตุที่กล่าวมาแล้ว ส่วนที่มีใช้ก็ไม่รู้ว่าใช้ได้กี่นานเท่าไร ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เราพยายามหาทางแก้ไขและปรับปรุงมาตลอดแต่ก็เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นที่มาของการทำงานวิจัยเรื่องหารูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของ ตำบลเค็งใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดอำนาจเจริญ

3.โจทย์วิจัย

คำถามวิจัยหลัก

รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้เกิดประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลเค็งใหญ่ เป็นอย่างไร

คำถามวิจัยย่อย

1.ลักษณะพื้นที่ คุณภาพของน้ำและดิน ในแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคของตำบลเค็งใหญ่ เป็นอย่างไร

2.แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคที่มีอยู่ในตำบลเค็งใหญ่ มีจำนวนเท่าไร มีอะไรบ้าง และมีศักยภาพอย่างไร

3.ปริมาณน้ำที่ต้องการใช้เพื่ออุปโภคบริโภคของตำบลเค็งใหญ่ เป็นเท่าไร

4.บทเรียนในการจัดการน้ำของชุมชน หน่วยงานต่างๆที่ผ่านมา เป็นอย่างไร

4.วัตถุประสงค์

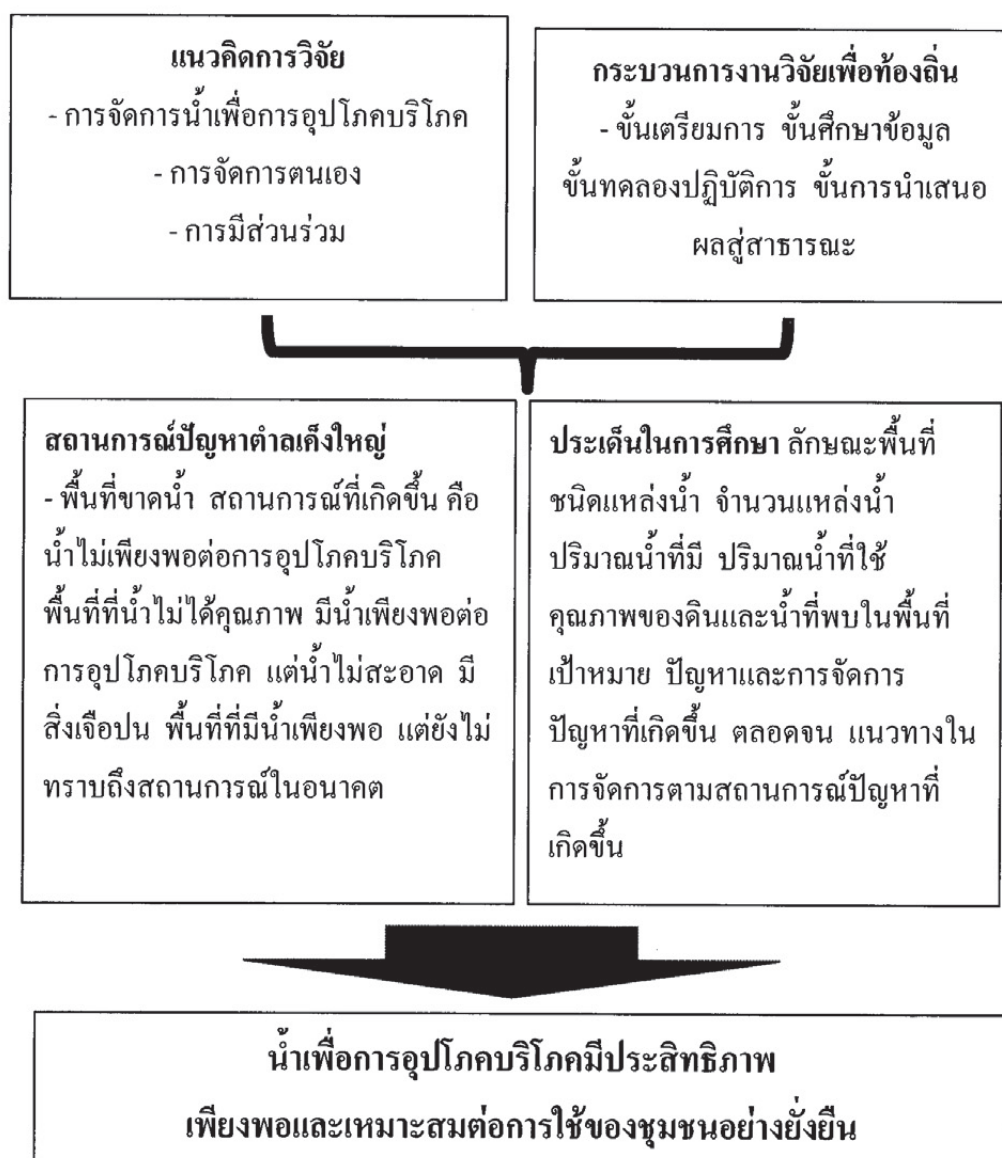
1. เพื่อศึกษาลักษณะของพื้นที่ คุณภาพของน้ำและดินที่เป็นแหล่งอุปโภคบริโภค
2. เพื่อศึกษาชนิด จำนวนและศักยภาพของแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของตำบลเค็งใหญ่
3. เพื่อศึกษาปริมาณน้ำที่ต้องการเพื่ออุปโภคบริโภคของตำบลเค็งใหญ่
4. เพื่อศึกษาบทเรียนในการจัดการน้ำของชุมชนและหน่วยงานต่างๆในตำบลเค็งใหญ่
5. เพื่อหารูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้เกิดประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลเค็งใหญ่

5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยรูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้เกิดประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลเค็งใหญ่ จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกรอบแนวคิดในเรื่อง

- การจัดการตนเอง
- การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
- การมีส่วนร่วม

ซึ่งมีแผนผังกรอบแนวคิดดังนี้

บรรยายกรอบแนวคิด

การดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคตามลักษณะพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพสามารถแยกประเด็นปัญหาตามพื้นที่ ได้ดังนี้ **พื้นที่ขาดน้ำ** สถานการณ์ที่เกิดขึ้น คือ น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค **พื้นที่ที่น้ำไม่ได้คุณภาพ** มีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค แต่น้ำไม่สะอาด มีสิ่งเจือปน **พื้นที่ที่มีน้ำเพียงพอ** แต่ยังไม่ทราบถึงสถานการณ์ในอนาคต แนวคิดน้ำที่ใช้ในการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การจัดการตนเอง และการมีส่วนร่วม จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นทางทีมวิจัยจึงได้วางกรอบการศึกษาข้อมูลมีรายละเอียด คือ ลักษณะพื้นที่ ชนิดแหล่งน้ำ จำนวนแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำที่มี ปริมาณน้ำที่ใช้ คุณภาพของดินและน้ำที่พบในพื้นที่เป้าหมาย ปัญหาและการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจน แนวทางในการจัดการตามสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเป้าในการดำเนินการ คือ น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคมีประสิทธิภาพ เพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้ของชุมชนอย่างยั่งยืน

6. ขอบเขตการวิจัย

เขตพื้นที่

พื้นที่ตำบลเค็งใหญ่ จำนวน 10 หมู่บ้าน ได้แก่

1. หมู่ 1 บ้านเค็งใหญ่	2. หมู่ 2 บ้านเค็งใหญ่
3. หมู่ 3 บ้านเป้า	4. หมู่ 4 บ้านหัวดง
5. หมู่ 5 บ้านหนองคลอง	6. หมู่ 6 บ้านดู่
7. หมู่ 7 บ้านชาด	8. หมู่ 8 บ้านหนองงูเหลือม
9. หมู่ 9 บ้านเค็งใหญ่	10. หมู่ 10 บ้านหัวดง

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำในชุมชน ตำบลเค็งใหญ่

สมาชิกในชุมชน 10 หมู่บ้าน

หน่วยงานส่วนท้องถิ่น

-เทศบาลตำบลเค็งใหญ่

-โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเค็งใหญ่

7.วิธีการดำเนินการ

1.เตรียมคน

1.1 ประชุมทีมงาน เพื่อหาความเห็นและข้อตกลงที่จะทำโครงการวิจัย

1.2. ประชุมชี้แจงโครงการ เพื่อบอกถึงที่มาและความสำคัญของการมีโครงการวิจัยและประโยชน์ของการวิจัยในครั้งนี้ ให้ผู้นำชุมชน และประชาชนตำบลเค็งใหญ่ได้เข้าใจ และเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย และทีมวิจัย อาสาสมัคร

1.3 อบรมการแตกประเด็นและสร้างเครื่องมือ โดยการที่ทีมวิจัยทำความเข้าใจกับแผนงานโครงการและการดำเนินงาน เพื่อที่จะทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการทำโครงการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อจะแตกประเด็นความต้องการได้ถูกต้อง

2.เตรียมข้อมูล

2.1. เก็บข้อมูล จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประชุมชี้แจงโครงการ เพื่อให้ทีมวิจัยและอาสาสมัครลงพื้นที่เพื่อจะเก็บข้อมูล ซึ่งจะใช้ระยะเวลา 5 เดือน

2.2. สรุปล วิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ทีมวิจัยทำการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลนัดหมายผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อที่จะได้นำเสนอข้อมูลจากการสำรวจและวิเคราะห์ เพื่อขอความคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปความคิดเห็น และสรุปแนวทางการทดลอง

3.ทดลอง

3.1. ทดลอง โดยทดลองตามแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลและขอความเห็นจากการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2. ประชุมทีมวิจัยสรุปผลการทดลอง

4.สรุปผลการวิจัย

4.1 สรุปผลการวิจัย ทีมวิจัยนัดหมายประชุม สรุปผลการวิจัย

4.2 นำเสนอวิจัย ทีมวิจัยนำเสนอต่อที่ประชุมประชาชนตำบลเค็งใหญ่ ถึงผลการวิจัยที่ได้

5. เขียนรายงาน

5.1 เขียนรายงานความก้าวหน้า

5.2 เขียนรายงานฉบับสมบูรณ์

8.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มิติเชิงวิจัย

1. ได้ข้อมูลลักษณะของพื้นที่ คุณภาพของน้ำและดินที่เป็นแหล่งอุปโภคบริโภค
2. ได้ข้อมูลชนิด จำนวนและศักยภาพของแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของตำบลเค็งใหญ่
3. ได้ข้อมูลปริมาณน้ำที่ต้องการเพื่ออุปโภคบริโภคของตำบลเค็งใหญ่
4. ได้บทเรียนในการจัดการน้ำของชุมชนและหน่วยงานต่างๆในตำบลเค็งใหญ่
5. ได้รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้เกิดประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลเค็งใหญ่

มิติเชิงพัฒนา

1. ได้น้ำที่มีคุณภาพมาใช้ในการอุปโภคบริโภค
2. ได้เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาทำให้มีคุณภาพ
3. ได้เรียนรู้วิธีการจัดทำโครงการวิจัย
4. ได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตของประชาชนตำบลเค็งใหญ่ในการใช้น้ำที่ผ่านมา
5. เกิดนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พร้อมจะพัฒนาและมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน

9. ระยะเวลา 12 เดือน

10. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 200,000.00 บาท

11. ตารางรายละเอียดแผนงาน

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1.เตรียมคน				
1.1 ประชุมทีมงานวิจัย	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	-ทีมงานวิจัย	1 วัน	ทีมวิจัย
1.2.ประชุมชี้แจงโครงการ	แลกเปลี่ยน นำเสนอ ความคิดเห็น แผนการดำเนินงาน	-ผู้นำชุมชน -เจ้าหน้าที่ -ชาวบ้าน -ทีมวิจัย	1 วัน	หัวข้อวิจัย
1.3.อบรมการแตกประเด็น และสร้างเครื่องมือ	นัดทีมวิจัย -ทำ ค ว ม เ ช้ า ไ จ วัตถุประสงค์ -แตกประเด็น -สร้างเครื่องมือ	-ทีมวิจัย (30) -อาสาสมัคร	3 วัน	เครื่องมือในการเก็บ ข้อมูล
2.เตรียมข้อมูล				
2.1.เก็บข้อมูล	ลงพื้นที่เก็บข้อมูล สัมภาษณ์ พูดคุย แลกเปลี่ยนจดบันทึก	-ทีมวิจัย (30) -อาสาสมัคร	5 เดือน	1.ข้อมูลลักษณะ พื้นที่ คุณภาพดิน แหล่งน้ำ ปริมาณ ศักยภาพแหล่งน้ำ ความต้องการใช้น้ำ 2.ปัญหาและความ

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
				ต้องการแก้ปัญหา
2.2. สรุป วิเคราะห์ข้อมูล และแนวทางในการแก้ไข	-สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล -นัดกลุ่มเป้าหมาย -นำ เ ส น อ ขั อ มู ล แลกเปลี่ยนเพิ่มเติมข้อมูล -ระ ม ค ว า ม เ ห็ น ข้อเสนอแนะในการแก้ไข -สรุปแนวทางการทดลองปฏิบัติการ	-ผู้นำชุมชน -เจ้าหน้าที่ -ชาวบ้าน -ทีมวิจัย -อาสาสมัคร	3 วัน	1.ข้อมูลที่ถูกต้องเพิ่มเติม 2.ข้อเสนอแนะในการแก้ไข 3.แนวทางการทดลองปฏิบัติการ
3.ทดลอง 3.1.ทดลอง	ทดลองปฏิบัติการตามแนวทางที่ได้	-ผู้นำชุมชน -เจ้าหน้าที่- ชาวบ้าน -ทีมวิจัย -อาสาสมัคร	5 เดือน	ได้ทำการทดลอง
3.2.สรุปผลการทดลอง	-นัดหมายทีม -สรุปข้อมูลการทดลอง	-ทีมวิจัย -อาสาสมัคร	2 วัน	ผลสรุปการทดลอง
4.สรุปผลการวิจัย 4.1.สรุปผลการวิจัย	-นัดหมายทีม -สรุป และ วิเคราะห์ ผลการวิจัย	-ทีมวิจัย -อาสาสมัคร	2 วัน	สรุปผลการวิจัย
4.2.นำเสนอผลการวิจัย	-ประชาสัมพันธ์ -ประชุมนำเสนอผล -ระ ม ค ว า ม คิ ด เ ห็ น ข้อเสนอแนะ -สรุปผลการประชุม	-อบต. -ผู้นำชุมชน -เจ้าหน้าที่ -ชาวบ้าน -ทีมวิจัย -อาสาสมัคร	1 วัน	-ได้ นำ เ ส น อ ผลการวิจัยแก่ชุมชน -ได้ข้อเสนอแนะ
5.เขียนรายงาน 5.1รายงานความก้าวหน้า 5.2รายงานฉบับสมบูรณ์	-ประชุมทีมวิจัย -เขียนรายงาน	-ทีมวิจัย -อาสาสมัคร	5 วัน	1.ได้ ร า ย ง า น ความก้าวหน้า 2.ได้รายงานฉบับสมบูรณ์

12. รายละเอียดงบประมาณ

12.1. เตรียมคน

12.1.1 ประชุมทีมวิจัย

อาหาร 30x100 3,000 บาท

ค่าเดินทาง 30x100 3,000 บาท

ประสานงาน 1,000 บาท

ค่าบำรุงสถานที่ 1,000 บาท

12.1.2. ประชุมชี้แจงโครงการ

อาหาร 70x100 7,000 บาท

	ค่าเดินทาง 70x100	7,000 บาท
	ประสานงาน	1,000 บาท
	บำรุงสถานที่	1,000 บาท
12.1.3. อบรมการแตกประเด็นและสร้างเครื่องมือ		
	อาหาร 30x100x3	9,000 บาท
	ค่าเดินทาง 30x100x3	9,000 บาท
	ประสานงาน	1,000 บาท
	บำรุงสถานที่	1,000 บาท
12.2. เตรียมข้อมูล		
12.2.1. เก็บข้อมูล	ค่าอาหารและวัสดุอุปกรณ์	40,000 บาท
12.2.2.สรุปวิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางในการแก้ไข		
	อาหาร 70x100x3	21,000 บาท
	ค่าเดินทาง 70x100x3	21,000 บาท
	ประสานงาน	1,000 บาท
	บำรุงสถานที่	1,000 บาท
12.3. ทดลอง		
12.3.1. ทดลองปฏิบัติการ	ค่าอาหาร วัสดุอุปกรณ์	50,000 บาท
12.3.2. สรุปผลการทดลอง	อาหาร 70x100x3	21,000 บาท
	ค่าเดินทาง 70x100 x3	7,000 บาท
	ประสานงาน	1,000 บาท
	บำรุงสถานที่	1,000 บาท
12.4. สรุปผลการวิจัย		
12.4.1 สรุปผลการวิจัย	อาหาร 30x100	3,000 บาท
	ค่าเดินทาง 30x100	7,000 บาท
	ประสานงาน	1,000 บาท
	สถานที่	2,000 บาท
12.4.2 นำเสนอผลการวิจัย	อาหาร 70x100	7,000 บาท
	ประสานงาน	1,000 บาท
	สถานที่	2,000 บาท
	ค่าเดินทาง 70x100	7,000 บาท
12.5. เขียนรายงาน		
12.5.1 รายงานความก้าวหน้า		3,000 บาท
12.5.2 รายงานฉบับสมบูรณ์		5,000 บาท
12.6 ค่าวัสดุอุปกรณ์		6,000 บาท

13.ข้อมูล/ประวัติย่อหัวหน้าโครงการและทีมวิจัย

ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์	ที่อยู่	เบอร์โทร
1. นางสุภามาส ธรรมบุญ	3 3418 0045 90 3		ม.6	ทำนา	กรรมการสภาตำบล	81 หมู่ 9	082 3192494
2. นายบรรจง อรกุล	3 3418 00211 02 5	56	ป.4	ทำนา	ผู้ใหญ่บ้าน	115 หมู่ 1	087 2489969
3. นายอำพร มลสิน	5 3418 00021 71 1	49	ป.4	ทำนา	กรรมการหมู่บ้าน	30 หมู่ 1	086 0437283
4. นายสมจิตร์ ธรรมบุตร	3 3418 00220 70 9		ป.6	ทำนา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	38 หมู่ 2	085 4162351
5. นายแสวง พุทธปอง	3 3508 00335 23 8	56	ป.4	ทำนา	แพทย์ประจำตำบล	142 หมู่ 2	
6. นายสถิตย์ บุญไชย	3 3418 00409 73 9	59	ม.6	ทำนา	สารวัตรกำนัน ตำบล เคิ่งใหญ่	34 หมู่ 10	084 9614794
7. นายหนูเจียม เกษงาม	3 3418 00229 99 4	62	ม.3	ทำนา	กรรมการหมู่บ้าน	9 หมู่ 4	083 3733825
8.นายรินทร์ ปัญญานาม	3 3418 0022327 9	45	ม.2	ทำนา	ผู้ใหญ่บ้าน	51 หมู่ 2	089 9456120
9.นายเริ่ม เกษงาม	3 3418 00232 51 1	53	ป.6	ทำนา	อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	51 หมู่ 4	081 0019402
10.นายณอม จดจำ	3 3418 00123 10 0	60	ม.3	ทำนา	อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	69 หมู่ 4	086 8707064
11.นายฉลอง มีนาคัด	3 3418 00237 46 6	60	ป.6	ทำนา	อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6	7 หมู่ 6	083 3665710
12.นายทองสี โชติกาล	3 3418 00393 79 4	50	ป.6	ทำนา	ผู้ใหญ่บ้าน อ.ส.ม	7 หมู่ 6	082 7469809

ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์	ที่อยู่	เบอร์โทร
13.นางพิศมัย ขมจันทร์	3 3418 00235 26 9	39	ม.6	ทำนา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	8 หมู่ 5	087 8702045
14.นางวาสนา ออศรี	3 3418 00236 67 2	37	ม.6	ทำนา	อ.ส.ม	12 หมู่ 6	086 2548865
15.นางสนิด ชัยพันธ์	3 3418 00235 30 7	67	ม.6	ทำนา	ผู้ใหญ่บ้าน	12 หมู่ 5	080 1510226
16.นางคำพูล สุภจันทร์	3 3418 00235 41 2	51	ป.6	ทำนา		10 หมู่ 5	
17.นางลำดวน เรืองบุญ	3 3418 40394 02 2	63	ป.4	ทำนา	อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	71/6หมู่ 7	
18.นายทองดำ โครตสีหา	3 3418 0039430 8	60	ม 7	ทำนา	ส.อ.บ.ต.	85 หมู่ 7	
19นางสุดใจ ปรากฏ	3 3418 00396 46 7	53	ป.7	ทำนา	อสม.	16 หมู่ 8	
20.นางสุพันธ์ จอกทอง	3 3418 00396 05 0	52	ป.4	ทำนา	อสม.	106 หมู่ 8	
21.นางนวลจันทร์ มลลิล	3 1012 02326 09 2	53	ม.3	ทำนา	อสม. กรรมการหมู่บ้าน	125 หมู่ 8	088 1154557
22.นางรจนา จันดาวรรณ	3 3418 00213 42 7	48	ป.6	ทำนา		82 หมู่ 9	
23.นายวิจิต เถาว์ทอง	3 3418 00405 81 4	43	ป.6	ทำนา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม. 9	109หมู่9	
24.นายสงค์ พวงพันธ์	3 3418 00228 52 1	62	ป.6	ทำนา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม. 3	47 หมู่ 3	

ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์	ที่อยู่	เบอร์โทร
25.นายอุดม ชินสิทธิ์	3 3418 00401 81 9	50	ม.6	ทำนา	อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านม.9	80 หมู่ 9	
26.นางทองส่น พลอยหิน		60	ป.4	ทำนา		23 หมู่ 5	
27.นายปรีชา ขวัญแก้ว	3 3418 00239 41 8	51	ป.6	ทำนา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม.7	13 หมู่ 7	
28.นายเจริญ ชินสิทธิ์	3 3418 00235 00 5	61	ป.4	ทำนา		7 หมู่ 5	
29.แพง บัวทอง	3 3418 00214 75 0	74	ป.4	ทำนา	อดีตผู้ใหญ่บ้าน ส.อบต.	55 หมู่ 1	
30.นางสาวอัมพร บุตรจันทร์	3 3418 00406 97 7	31	ปริญญาตรี	ทำนา		1 หมู่ 10	082 2435260

ข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย

- 1.ชื่อโครงการวิจัย** แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของชาวนา
เทศบาลตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
- หัวหน้าโครงการวิจัย** นายสิริศักดิ์ ทองแก้ว
ที่อยู่ 186 หมู่ 2 ตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
หมายเลขโทรศัพท์ 08-5307-0698

2.ความเป็นมาของเรื่องที่ต้องการวิจัย

ตำบลเสนางคนิคม เดิมชื่อว่า บ้านหนองทับม้า ตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ.2318 – 2320 สมัยกรุงธนบุรีก่อนพระพุทธรูปพญาลอกลูก ขึ้นครองราชย์สมบัติเล็กน้อย นัยว่าพร้อมกันกับเมืองอุบลราชธานี เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่นี้เอง จึงหาประวัติความเป็นมาที่แน่นอนที่เดียวไม่ได้ หลังจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้ยกหมู่บ้านขึ้นเป็นหัวเมืองชั้นนอกครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2388 แล้ว จึงพอจะมีประวัติพอสังเขปในพงศาวดาร

บ้านหนองทับม้า ตำนานเล่าว่าหลังจากกลุ่มคนที่อพยพมากับพระวอ พระตาได้แยกตัวออกมาตั้งบ้านเมืองตามที่เห็นเหมาะสม กลุ่มที่มาตั้งอยู่ที่บ้านบุงนั้นได้มี “ท้าวพรานนุ” ซึ่งเดินทางมาจากเมืองคงพร้อมพระวอ พระตา และได้รวบรวมพรรคพวกออกตระเวนล่าสัตว์ เพื่อเอางาช้าง เขากวาง เขี้ยวหมูตัน และนอแรดไปถวายเป็นเครื่องบรรณาการ(เสี้ยว)ให้แก่เมืองขึ้น การล่าได้มุ่งมาทางทิศเหนือ จนกระทั่งถึง “ดงหัวกอง”(ปัจจุบันคือเขตพระพุทธรูปพญาลอกลูก จ.อำนาจเจริญ) ก็ได้พบหมู่บ้านเขี้ยวตันตัวหนึ่งจึงพากันไล่ล่าหมูป่าตัวนั้นขึ้นมาเรื่อยๆจนถึงห้วยละเือง แล้วได้ใช้หอกแทงหมูป่าตัวนั้นจนได้รับบาดเจ็บและหนีขึ้นไปทางทิศเหนือจึงพากันไล่ล่าจนถึงหนองน้ำใหญ่แห่งหนึ่ง ได้พากันหยุดพักทัพช้างที่พม่าอยู่ที่หนองน้ำแห่งนั้น(ช้างม้าคือพาหนะเดินทางสมัยนั้น) ต่อมาจึงเรียกบริเวณนั้นว่า “หนองทับม้า” และได้ร่วมกันตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นที่หนองทับม้า จึงเรียกว่า “บ้านหนองทับม้า” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยบริเวณหนองทับม้าที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นปัจจุบันตั้งอยู่บริเวณข้างวัดดงทิศตะวันออก บริเวณที่กำลังก่อสร้างเมรุอยู่ใน

ส่วนประวัติความเป็นมาของบ้านบุงนั้นก็มีความเกี่ยวข้องกับบ้านหนองทับม้าจนแทบจะแยกไม่ออก ตำนานได้กล่าวไว้ว่าหลังจากที่ชาวบ้านหนองทับม้า ได้แตกออกไปอยู่บ้านหนองหล่ม บ้านเตื่อ และบ้านเหล่า แล้วต่อมาบ้านหนองหล่มได้เกิดไฟไหม้บ้านขึ้น ชาวบ้านจึงพากันอพยพขนย้ายครอบครัวเข้าไปอยู่ที่บ้านเตื่อ และบ้านเหล่า ซึ่งในเวลาต่อมาบ้านเตื่อและบ้านเหล่าได้เกิดโรคระบาดขึ้นคือ “โรคไข้หมากห่า”(โรคฝีดาษ)จึงได้พากันอพยพครอบครัวกลับเข้าไปอยู่ที่บ้านหนองทับม้าอีกครั้งที่สอง เหตุการณ์ช่วงนี้เองที่เข้าใจว่าบางครอบครัวย้ายออกจากบ้านเตื่อ บ้านเหล่า แล้วคงจะยังไม่ได้ย้ายไปอยู่ที่บ้านหนองทับม้าโดยตรงเลยทีเดียว เพราะมีหลักฐานยืนยันว่าบางครอบครัวนั้นได้แยกออกมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ “โนนกกบก” เหตุผลก็คงจะเป็นเพราะว่าอยู่ใกล้ที่ไร่นาของตัวเองซึ่งมีหลักฐานยืนยันพอสังเขปว่าบุคคลที่พาลูกหลานมาตั้งหมู่บ้านในครั้งแรกนั้นคือ พ่อใหญ่เทพชมพู พ่อใหญ่จันทร์ตาบ และพ่อใหญ่กุลบุตร บ้านบุง ตั้งอยู่ใน อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ โดยตั้งหมู่บ้านครั้งแรกนั้นเมื่อปี พ.ศ.2396 ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยในตอนแรกได้พากันเรียกว่า “บ้านน้อย” ในเวลาต่อมาชาวบ้านได้เห็นว่าตรงที่ตั้งหมู่บ้านเป็นโนนที่มีต้นบกใหญ่ตั้งอยู่เพื่อความเหมาะสมกับสถานที่และสิ่งแวดล้อมจึงพากันเปลี่ยนชื่อจาก “บ้านน้อย” เป็น “บ้านโนนบก” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมาบ้านหนองทับม้าและบ้านบุงได้ยกฐานะขึ้นเป็นสุขาภิบาลเมื่อปี พ.ศ. 2534 และยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมื่อ ปี พ.ศ. 2542

เทศบาลเทศบาลตำบลเสนางคนิคม ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ในเขต บ้านหนองทับม้า จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1,3,4,11,12 และบ้านบก จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2,14 มีขนาดพื้นที่ 21,836 ไร่ แยกเป็นเป็นปลูกข้าว 16,036 ไร่ พืชไร่ 5,798 ไร่ มีอาณาเขต ทิศเหนือ จรด บ้านหนองคล้า ทิศตะวันออก จรด บ้านนาสะอาด และบ้านคิมข่า ทิศตะวันตก จรด บ้านนาไร่ใหญ่ ทิศใต้ จรด บ้านเหล่าหนาด ซึ่งมีจำนวน ประชากร 5,876 คน แยกเป็น ชาย 2,860 คน หญิง 3,016 คน 1,789 หลังคาเรือน อาชีพส่วนใหญ่ ประชากรจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม การศึกษาส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายได้เฉลี่ย 35,000 บาท/คน แหล่งน้ำสาธารณะในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเสนางคนิคม มีชลประทาน 1 แห่ง เนื้อที่ 50 ไร่ ห้วย 2 ห้วย หนอง 10 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 61 ไร่

ลักษณะพื้นที่ของเทศบาลตำบลเสนางคนิคมแบ่งตามลักษณะพื้นที่ออกเป็น 4 โซน ดังนี้

โซนที่ 1 ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ติดเขตพื้นที่บ้านหนองคล้า เทศบาลตำบลสิริเสนางค์ และ บ้านนาหนองใหญ่ เขตตำบลไร่สีสุก ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน เป็นโคกป่ากุง ติดกับภูเขาบางส่วน ลักษณะดินเป็นดินทรายปนเหนียวและดินทราย มีแหล่งน้ำสาธารณะ ประกอบด้วย ห้วยหินลับตอนบน แก้ง เทา หนองน้ำบ้านหนองคล้า ลำห้วยบ้าน การทำการเกษตรส่วนใหญ่ทำนาปลูกข้าวพันธุ์ กข 15 หอมมะลิ 105 กข 6 และปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา การใช้น้ำเพื่อการเกษตรใช้วิธีสูบน้ำจากสระ น้ำในไร่นาของตนเอง เพื่อใช้รดกกกล้วยและสูบใส่นาข้าวเมื่อฝนทิ้งช่วงและฝนแล้ง ส่วนที่อยู่ติดกับแหล่งน้ำ สาธารณะก็จะได้ใช้เฉพาะผู้ที่อยู่ติดกับแหล่งน้ำเท่านั้น ถ้าสูบน้ำมากจะทำให้ช่วงหน้าแล้งไม่มีน้ำใช้ทำประปา ในหมู่บ้านและใช้ปลูกพืชผักไม่เพียงพอ

โซนที่ 2 ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ติดเขตพื้นที่บ้านนาไร่ใหญ่ เทศบาลตำบลสิริเสนางค์ ภูมิประเทศเป็นลักษณะพื้นที่ราบลุ่มและที่ดอนเป็นพื้นที่จำกัดไม่มีป่าไม้ ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ดิน เหนียวปนร่วน แหล่งน้ำสาธารณะประกอบด้วย ลำห้วยหินลับตอนล่าง ลำห้วยบักโลน สระน้ำห้วยบักโลน สระน้ำหนองบัวขาว สระน้ำหนองขี้เหนียว สระน้ำห้วยหินลับ การทำการเกษตรทำนาปลูกข้าวพันธุ์ กข 15 หอม มะลิ 105 กข 6 การใช้น้ำเพื่อการเกษตร ใช้วิธีสูบน้ำจากสระในไร่นาเป็นส่วนใหญ่แต่เนื่องจากการขาดสระ ไม่เพียงพอและมีขนาดเล็กทำให้ไม่มีน้ำเพียงพอเพื่อใช้ทำการเกษตรเมื่อฝนทิ้งช่วง ส่วนแหล่งน้ำสาธารณะใช้ได้ เฉพาะพื้นที่ติดกับแหล่งน้ำเท่านั้นและได้มีการสูบน้ำเพื่อทำประปาใช้ในหมู่บ้าน

โซนที่ 3 ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ติดเขตพื้นที่บ้านนาสะอาด เทศบาลตำบลสิริเสนางค์ และบ้านโป่งหิน เขตตำบลโพธิ์ทอง ภูมิประเทศเป็นลักษณะพื้นที่ดอนส่วนใหญ่ มีภูเขาเป็นแผงกั้นทางทิศเหนือ มีป่าไม้ตามไร่นา ลักษณะดิน เป็นดินเหนียวปนร่วนและดินทราย ดินทรายปนร่วน ดินทรายภูเขา แหล่งน้ำ สาธารณะประกอบด้วย ลำห้วยบ้านเหล่า สระน้ำห้วยม่วง ห่องน้อยตอนบน สระน้ำบ้านน้อย สระน้ำหินคัน สระน้ำหนองกีกาก การทำการเกษตรส่วนใหญ่ทำนาปลูกข้าว พันธุ์ กข 15 หอมมะลิ 105 กข 6 และพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลังและยางพารา การใช้น้ำเพื่อการเกษตรมีสระน้ำในไร่นาจำนวนมากและมีขนาดใหญ่ แต่มีปริมาณน้ำน้อยใช้วิธีสูบน้ำใช้แต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ แหล่งน้ำสาธารณะจะได้ใช้เฉพาะพื้นที่ติดกับ แหล่งน้ำเท่านั้น ได้มีการใช้วิธีทำฝายกั้นน้ำในลำห้วยแต่ใช้ได้ไม่นานฝายน้ำก็ชำรุดไม่มีผู้ดูแลทำให้ใช้การไม่ได้ และแหล่งน้ำที่เป็นสระน้ำได้มีการแย่งกันสูบน้ำใส่นาข้าวและทำการเกษตรทำให้ไม่มีน้ำเพียงพอในการทำ การเกษตร และมีการสูบน้ำเพื่อใช้ทำประปาในหมู่บ้านด้วย

โซนที่ 4 ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ติดเขตพื้นที่บ้านคิมข่า เทศบาลตำบลสิริเสนางค์ ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ ลาดเอียงและที่ดอน มีป่าไม้ในไร่นาบางส่วน ลักษณะดินเป็นดินทรายปนร่วน ดิน เหนียวปนร่วนและดินทราย แหล่งน้ำสาธารณะประกอบด้วย ห้วยบ้านตอนล่าง สระน้ำหนองนา นายเจีย ลำ ห่องน้อย การทำการเกษตรส่วนใหญ่ทำนาปลูกข้าวพันธุ์ กข 15 หอมมะลิ 105 กข 6 และพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลังและยางพารา การใช้น้ำเพื่อการเกษตร สูบน้ำจากสระในไร่นาใช้ทำการเกษตรเมื่อฝนแล้งและ

ทั้งช่วง จากแหล่งน้ำสาธารณะมีการทำฝายกั้นน้ำแต่ได้ใช้เฉพาะพื้นที่ติดกับฝายเท่านั้นและขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดีได้มีการขุดลอกลำห้วยบ้านออกให้ลึกและมีการทำฝายแม้แต่ว่าก็ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้

พื้นที่ทั้งหมดมีปัญหาเหมือนกันคือการขาดแคลนน้ำในการทำนา ถ้าฝนตกมามาก น้ำจะท่วม พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย รวมทั้งลักษณะพื้นที่และดินไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ ถ้าไม่มีฝน ฝนทิ้งช่วงก็จะแล้ง ขาดน้ำในช่วงตกกล้า และหลังปักดำ การแก้ไขระดับท้องถื่น เทศบาลตำบลเสนางคนิคม ได้ประกาศสำรวจความต้องการน้ำของประชาชน ปรากฏว่าชาวบ้านมีความต้องการน้ำมาหล่อเลี้ยงต้นข้าวในนาจำนวนมาก เทศบาลตำบลเสนางคนิคมจึงช่วยเหลือด้วยการนำรถบรรทุกน้ำสูบน้ำจากแหล่งน้ำอื่นที่อยู่ไกล มาช่วยเติมน้ำในไร่นาครอบครัวละ 20,000 ลิตร แต่ก็พอเลี้ยงต้นข้าวได้เพียง 1 ไร่ อยู่ได้เพียง 10 วัน จากนั้นพื้นดินก็จะแห้งดินแตกระแหง ต้นข้าวยืนต้นตายเหมือนเดิม ทางจังหวัดอำนาจเจริญได้ประกาศให้พื้นที่ อ.เสนางคนิคม เป็นพื้นที่ประสบภัยแล้ง มีการสำรวจครอบครัวที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำเรื่องขอรับการอุดหนุนจากรัฐบาล รัฐบาลทำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ครม. อนุมัติช่วยเหลือนาข้าวที่เสียหายไร่ละ 1,113 บาท ซึ่งการแก้ไขปัญหานั้นปัญหายังดำรงอยู่ คือ น้ำไม่เพียงพอต่อการทำนา อันเกิดจากฝนตกน้อย ฝนทิ้งช่วง มีการกักเก็บน้ำฝนเพื่อนำน้ำจากใต้ดินมาใช้

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เห็นได้ว่า ปัญหาเรื่องการจัดการน้ำในไร่นาถือเป็นปัญหาที่ใหญ่หลวงยิ่งนัก ของคนในเขตเทศบาลตำบลเสนางคนิคม ทางคณะที่วิจัยจึงมีความคิดร่วมกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการเสนอโครงการวิจัย “การจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวของชาวนาเทศบาลตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม” ต่อทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่

3. วัตถุประสงค์

คำถามวิจัยหลัก

แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของชาวนาเทศบาลตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นอย่างไร

คำถามวิจัยย่อย

1. ลักษณะพื้นที่ ลักษณะดิน และแหล่งน้ำเพื่อการทำนาของตำบลเสนางคนิคม เป็นอย่างไร
2. แหล่งน้ำเพื่อการทำนาในตำบลเสนางคนิคม มีอยู่ที่ใด จำนวนเท่าไร มีอะไรบ้าง และมีศักยภาพอย่างไร
3. ปริมาณน้ำที่ต้องใช้เพื่อการทำนาของตำบลเสนางคนิคม เป็นเท่าไร
4. บทเรียนในการจัดการน้ำเพื่อการทำนาของชาวนาและหน่วยงานต่างๆที่ผ่านมา เป็นอย่างไร

4. วัตถุประสงค์

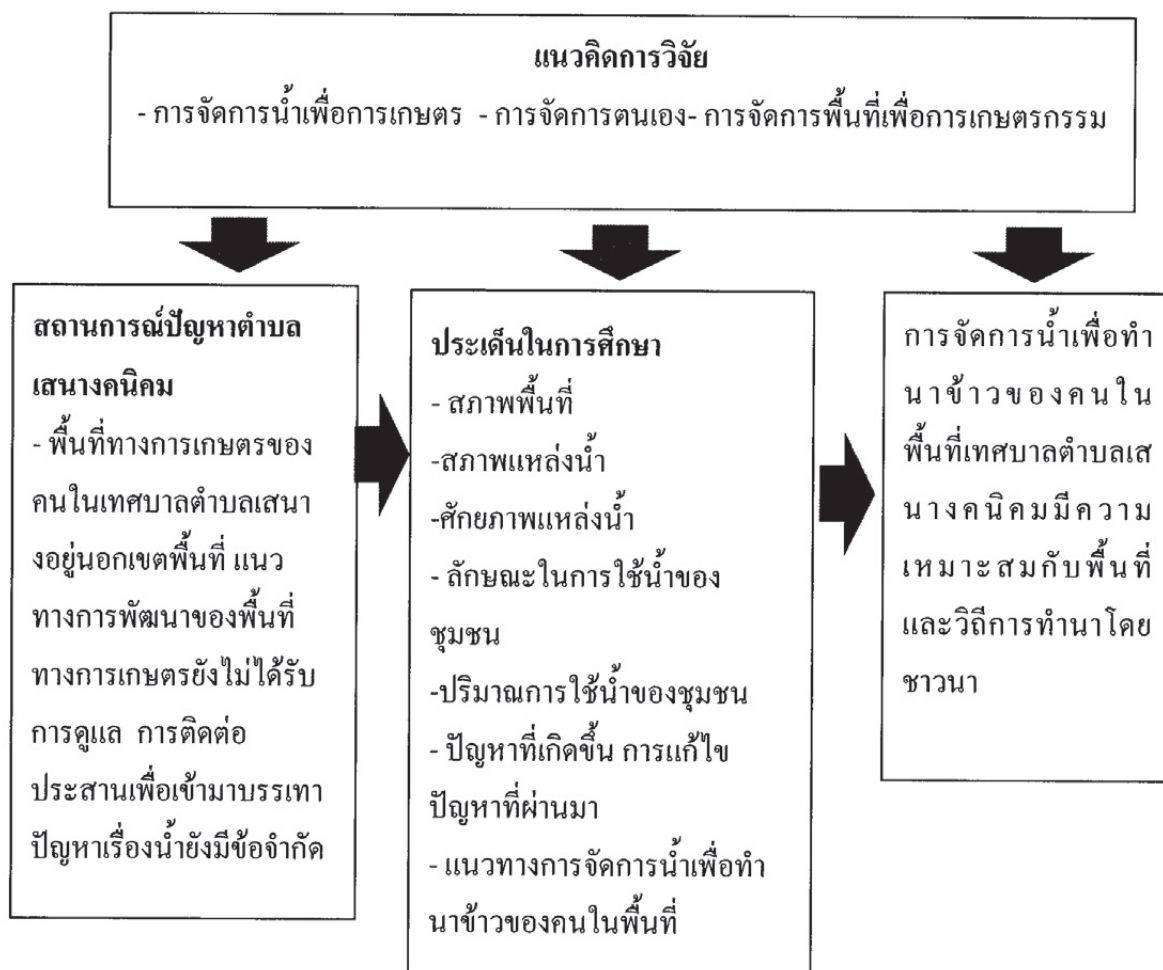
1. เพื่อศึกษาลักษณะของพื้นที่ ลักษณะดิน และแหล่งน้ำเพื่อการทำนาของตำบลเสนางคนิคม
2. เพื่อศึกษาชนิด จำนวนและศักยภาพของแหล่งน้ำเพื่อการทำนาของตำบลเสนางคนิคม
3. เพื่อศึกษาปริมาณน้ำที่ต้องใช้เพื่อการทำนาตำบลเสนางคนิคม
4. เพื่อศึกษาบทเรียนในการจัดการน้ำเพื่อการทำนาของชาวนาและหน่วยงานในตำบลเสนางคนิคม
5. เพื่อหาแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของชาวนาเทศบาลตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของชาวนาเทศบาลตำบลเสนางคณิกม อำเภอสนางคณิกม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกรอบแนวคิดในเรื่อง

- การจัดการตนเอง
- การจัดการน้ำเพื่อการทำนา
- การจัดการพื้นที่

ซึ่งมีแผนผังกรอบแนวคิดดังนี้

บรรยายกรอบแนวคิด

การดำเนินการวิจัยในพื้นที่ จะเน้นศึกษาเกี่ยวกับการหาแนวทางการจัดการน้ำเพื่อทำนาข้าวที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ โดยการดำเนินการวิจัยดังกล่าวมีสถานการณ์ คือ ลักษณะพื้นที่ลาดเอียง ดินไม่ซึบ น้ำ ขาดแคลนน้ำในการทำนาโดยเฉพาะช่วงสำคัญคือ ช่วงตกกล้า ปักดำ แนวคิดนำที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อการทำนา การจัดการตนเอง การจัดการพื้นที่เพื่อการเกษตร ความสัมพันธ์ระหว่างสังคม ประเด็นที่ดำเนินการศึกษาประกอบด้วย สภาพพื้นที่ สภาพแหล่งน้ำ ศักยภาพแหล่งน้ำ ลักษณะในการใช้น้ำของชุมชน ปริมาณการใช้น้ำของชุมชน ปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา ตลอดจนแนวทางการจัดการน้ำเพื่อทำนาข้าวของคนในพื้นที่ได้เพียงพอและเหมาะสม และมีความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน

[พิมพ์ข้อความ]

6. ขอบเขตการวิจัย

เขตพื้นที่

พื้นที่เขตเทศบาลตำบลเสนางคนิคม

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้นำในชุมชน ตำบลเสนางคนิคม
- ชาวนาสมาชิกในชุมชน
- หน่วยงานส่วนท้องถิ่น

7.วิธีการดำเนินการ

- 1) ประชุมทีมวิจัย ผู้ช่วยทีมวิจัย
- 2) เวทีประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง
- 3) อบรมการเก็บข้อมูล
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.1) สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 4.2) ศึกษาเอกสารการวิจัย
 - 4.3) สสำรวจข้อมูลพื้นที่
- 5) ประชุมสรุปผลการศึกษาข้อมูล
- 6) ประชุมออกแบบปฏิบัติการ
- 7) ทดลองปฏิบัติการ
 - 7.1) ศึกษาดูงาน
 - 7.2) ปฏิบัติการตามออกแบบไว้
- 8) ประชุมสรุปผลการทดลองปฏิบัติการและสรุปผลการวิจัย
- 9) นำเสนอผลการวิจัยต่อเวทีสาธารณะ
- 10) เขียนรายงาน
 - รายงานความก้าวหน้า
 - รายงานฉบับสมบูรณ์

8.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มิติเชิงวิจัย

1. ได้ข้อมูลลักษณะของพื้นที่ ลักษณะดิน และแหล่งน้ำเพื่อการทำนาของตำบลเสนางคนิคม
2. ได้ข้อมูลชนิด จำนวนและศักยภาพของแหล่งน้ำเพื่อการทำนาของตำบลเสนางคนิคม
3. ได้ข้อมูลปริมาณน้ำที่ต้องใช้เพื่อการทำนาดำตำบลเสนางคนิคม
4. ได้บทเรียนในการจัดการน้ำเพื่อการทำนาของชาวนาและหน่วยงานในตำบลเสนางคนิคม
5. ได้หาแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการทำนาข้าวที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของชาวนา

เทศบาลตำบลเสนางคนิคม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

มิติเชิงพัฒนา

1. ชุมชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและฝนทิ้งช่วง
2. พื้นที่เขตตำบลเสนางคนิคมมีแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร
3. ได้เรียนรู้วิธีการจัดทำโครงการวิจัย

4.เกิดนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พร้อมจะพัฒนาและมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน

9. ระยะเวลา 12 เดือน

10. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 190,600.00 บาท

11.รายละเอียดแผนงาน

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1.ประชุมนักวิจัย / ผช. นักวิจัย / ที่ปรึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในโครงการร่วมกัน	1.จัดประชุมคณะนักวิจัย / ผช. นักวิจัย / ที่ปรึกษา 2.แจกเอกสารชี้แจงรายละเอียดโครงการให้ชัดเจน / อภิปราย	1.ทีมนักวิจัย 14 คน 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน 3.ที่ปรึกษา 8 คน	1 วัน	- กลุ่มเป้าหมายเข้าใจรายละเอียดโครงการมากขึ้น
2. เว็บไซต์ชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง	1.จัดเวทีประชุมชี้แจงให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1.ทีมนักวิจัย 14 คน 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน 3.ที่ปรึกษา 8 คน 4.ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 70 คน	1 วัน	1.ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ
3.อบรมการเก็บข้อมูล	1.จัดอบรมแนวทางการและวิธีการเก็บข้อมูล	1.ทีมนักวิจัย 14 คน 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน 3.ที่ปรึกษา 8 คน	3 วัน	1.ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้และมีความเข้าใจในการเก็บข้อมูล
4.เก็บรวบรวมข้อมูล 4.1.สัมภาษณ์ประชาชนที่บ้าน 4.2.ศึกษาเอกสารการวิจัย 4.3.สำรวจข้อมูลพื้นที่	1.แบ่งทีมให้นักวิจัยออกสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์ 2.ศึกษาเอกสารการวิจัย 3.แบ่งทีมสำรวจข้อมูลพื้นที่	1.ประชาชนที่บ้าน 8 คน 2.ทีมนักวิจัย 14 คน 3.ผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน	5 เดือน	1.ได้ข้อมูลจากประชาชนที่บ้าน 2.ได้ความรู้จากเอกสารการวิจัย 3.ได้รับข้อมูลพื้นที่การวิจัย
5.สรุปผลการศึกษาข้อมูล	1.นำผลการศึกษา ค้นคว้ามาอภิปราย แลกเปลี่ยน และสรุปผลจากการศึกษาข้อมูลร่วมกัน	1.ทีมนักวิจัย 14 คน 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน 3.ที่ปรึกษา 8 คน	3 วัน	1.ได้เอกสารข้อมูลที่กว้างขวางและหลากหลาย 2.ได้องค์ความรู้ตัวอย่างการแก้ปัญหา
6.ออกแบบปฏิบัติการ	1.วิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูล 2.กำหนดแนวทางการทดลองปฏิบัติการ	1.ทีมนักวิจัย 14 คน 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน 3.ที่ปรึกษา 8 คน	1 วัน	1.แนวทางการทดลองปฏิบัติการ
7.ทดลองปฏิบัติการ	1.ศึกษาดูงานพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน 2.ทดลองปฏิบัติการตามแนวทางที่กำหนดไว้	1.ทีมนักวิจัย 14 คน 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน	5 เดือน	1.ได้ปฏิบัติการทดลอง 2.ได้ความรู้จากการศึกษาดูงาน

[พิมพ์ข้อความ]

8.สรุปผลการทดลองปฏิบัติและสรุปผลการวิจัย	1.สรุปผลการทดลองปฏิบัติ 2.สรุปผลการวิจัย	3.ที่ปรึกษา 1.ทีมนักวิจัย 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 3.ที่ปรึกษา	8 คน 14 คน 2 คน 8 คน	3 วัน	1.ได้ทราบผลที่เกิดจากการทดลอง 2.ได้ผลการวิจัย
9. นำเสนอผลการวิจัยต่อเวทีสาธารณะเพื่อให้เป็นที่รับทราบผลการวิจัย	1.จัดประชุมทีมวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย กลุ่มตัวอย่าง หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น มาร่วมรับฟังและชมผลงานการวิจัย 2.จัดแสดงผลงาน นิทรรศการงานวิจัยในชุมชน	1.ทีมนักวิจัย 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 3.ภาคีพัฒนา 4.ที่ปรึกษา 5.ชาวบ้าน	14 คน 2 คน 50 คน 8 คน 25 คน	1 วัน	1.ประชาชนได้รับทราบผลการวิจัย 2.หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นได้รับทราบผลงานการวิจัย และนำไปใช้ 3.เกิดนโยบายสาธารณะ / แผนการพัฒนาในสภาองค์กรชุมชนและเทศบาลตำบลเสนางคินคม
10.เขียนรายงาน	1.รายงานความก้าวหน้า 2.รายงานฉบับสมบูรณ์	1.ทีมนักวิจัย 2.ผู้ช่วยนักวิจัย 3.ที่ปรึกษา	14 คน 2 คน 8 คน	3 วัน	1.ได้เสนอความก้าวหน้าการวิจัย 2.ได้เสนอรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

12.รายละเอียดงบประมาณ

กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	รายละเอียดงบประมาณ	เป็นเงิน (บาท)
1.ประชุมนักวิจัย / ผช.นักวิจัย / ที่ปรึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจ ในโครงการร่วมกัน	1 วัน	-ค่าอาหารและอาหารว่าง 24x100x1 -ค่าเดินทาง 24x100x1 -ค่าเอกสารวัสดุอุปกรณ์ -ค่าประสานงาน	2,400 2,400 500 500
2. เวทีประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง	1 วัน	-ค่าอาหารและอาหารว่าง 100x100x1 -ค่าเดินทาง 100x100x1 -ค่าเอกสารวัสดุอุปกรณ์ -ค่าประสานงาน	10,000 10,000 500 500
3.อบรมการเก็บข้อมูล	3 วัน	-ค่าอาหารและอาหารว่าง 24x100x3 -ค่าเดินทาง 24x100x3 -ค่าเอกสารวัสดุอุปกรณ์ -ค่าประสานงาน	7,200 7,200 1,000 1,000
4.เก็บรวบรวมข้อมูล 4.1.สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน 4.2.ศึกษาเอกสารการวิจัย 4.3 สํารวจข้อมูล	5 เดือน	-ค่าอาหาร -ค่าวัสดุอุปกรณ์ -ค่าเดินทาง	50,000
5.สรุปผลการศึกษาข้อมูล	3 วัน	-ค่าอาหารและอาหารว่าง 24x100x3 -ค่าเดินทาง 24x100x3 -ค่าเอกสารวัสดุอุปกรณ์ -ค่าประสานงาน	7,200 7,200 1,000 1,000
6.ออกแบบปฏิบัติการ	1 วัน	-ค่าอาหารและอาหารว่าง 24x100x1 -ค่าเดินทาง 24x100x1 -ค่าเอกสารวัสดุอุปกรณ์ -ค่าประสานงาน	2,400 2,400 500 500
7.ทดลองปฏิบัติการ	5 เดือน	-ค่าอาหาร -ค่าวัสดุอุปกรณ์ -ค่าเดินทาง	45,000
8.สรุปผลการทดลองปฏิบัติและสรุป ผลการวิจัย	3 วัน	-ค่าอาหารและอาหารว่าง 24x100x3 -ค่าเดินทาง 24x100x3 -ค่าเอกสารวัสดุอุปกรณ์ -ค่าประสานงาน	7,200 7,200 1,000 1,000
9.นำเสนอ เผยแพร่ ผลการวิจัยต่อ เวทีสาธารณะเพื่อให้เป็นที่รับทราบ	1 วัน	-ค่าอาหารและอาหารว่าง 24x100x1 -ค่าเดินทาง 24x100x1	2,400 2,400

ผลการวิจัย		-ค่าเอกสารวัสดุอุปกรณ์	500
		-ค่าประสานงาน	500
10.เขียนโครงการ	3 วัน	1.รายงานความก้าวหน้า	3,000
		2.รายงานฉบับสมบูรณ์	5,000
		รวมทั้งสิ้น	190,600

13.ข้อมูลทีมวิจัย

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่งงานวิจัย	ตำแหน่งปัจจุบัน	อายุ/ที่อยู่/เลขบัตรประจำตัวประชาชน
1	นายสิริศักดิ์ ทองแก้ว	หัวหน้าทีม	สมาชิกสภาเกษตรกร	
2	นายเหลี่ยม จันธิมา	รองหัวหน้าทีม	ประธาน กทบ.	
3	นายวิไล ภูวงค์	รองหัวหน้าทีม	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	
4	นายวิจิตร บุตรี	การเงิน	ข้าราชการบำนาญ	
5	นายบุญเลิศ มีทองแสน	การเงิน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	
6	นายณรงค์ เพชรพลอย	คณะทำงาน	ผู้ใหญ่บ้าน	
7	นายสายันต์ ทองหล่อ	คณะทำงาน	ผู้ใหญ่บ้าน	
8	นายวีระพล ศรีรักษ์	คณะทำงาน	ผู้ใหญ่บ้าน	
9	นายชัยณรงค์ บุญสร้าง	คณะทำงาน	ผู้ใหญ่บ้าน	
10	นายสมบูรณ์ บุพศิริ	คณะทำงาน	ประธานชมรม อสม.	
11	นายหนุ่ม ระบุสัตย์	คณะทำงาน	กรรมการหมู่บ้าน	
12	นายประจักษ์ ศรีจันทร์รักจิต	คณะทำงาน	เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ	
13	นายวิวรรธน์ เถาว์แสน	คณะทำงาน	หัวหน้าสำนักปลัดฯ	
14	นางอนันต์ นครพันธ์	คณะทำงาน	ประธานกลุ่มอาชีพ	
15	นายศุภลักษณ์ แสงสุวรรณ	ผู้ช่วยวิจัย	นักศึกษา	
16	นางสาวทิพย์สุดา ทองแก้ว	ผู้ช่วยวิจัย	นักพัฒนาชุมชน	
17	นายวานิชย์ บุตรี	ที่ปรึกษา	ประธานสภาองค์กรชุมชน	
18	นายประสิทธิ์ โลหะสาร	ที่ปรึกษา	ประธานวัฒนธรรมอำเภอ	
19	นายวิฑิต บุปผชาติ	ที่ปรึกษา	ข้าราชการบำนาญ	
20	นายพรชัย ศรีสมบัติ	ที่ปรึกษา	กำนัน	
21	นายพุทธา นารีนวงศ์	ที่ปรึกษา	นายกเทศมนตรี	
22	นายวรวิทย์ ศิริอำนาจ	ที่ปรึกษา	เกษตรอำเภอ	
23	นายอนุชิต พุทธิวงศ์	ที่ปรึกษา	นายช่างโยธา	
24	นายสมคิด บุปผชาติ	ที่ปรึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ	

ข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย

1.ชื่อโครงการ รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการ นายสทพร ศรีสุวรรณ

ที่อยู่ 50 หมู่ 12 บ้านกุดน้ำคำ ตำบลกุดปลาตุก จังหวัดอำนาจเจริญ 37000

เบอร์โทร 08-7072 1836 /d. 08-8133 5099 /t. 09-5564 5590

อีเมล: taoboonmee@gmail.com

2.ความเป็นมาของเรื่องที่ต้องการวิจัย

ตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เดิมเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในตำบลนาฝือ และตำบลนาวัง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ต่อมาได้แยกตัวออกมาจากตำบลนาวัง และตำบลนาฝือ เมื่อปี พ.ศ.2535 และต่อมาเปลี่ยนเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ ตำบลกุดปลาตุก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของ จังหวัดอำนาจเจริญ ทิศเหนือจดตำบลนาวัง ทิศตะวันออก จดตำบลโนนหนามแท่ง และตำบลนาฝือ ทิศใต้จด ตำบลโนนโพธิ์ ตำบลนาหมอม้า ทิศตะวันตกจดลำเซบาย เขตจังหวัดยโสธร ระยะทางห่างจากตัวจังหวัด 18 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 12 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 1,331 หลังคาเรือน ประชากรรวม 5,724 ราย ชาย 2,873 ราย หญิง 2,851 ราย พื้นที่การเกษตร 28,905 ไร่ พื้นที่ป่าชุมชน 1,285 ไร่ ประชากร 95 % ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนาข้าว,ทำสวนผัก,ไร่อ้อย,ยางพารา,ปาล์มน้ำมัน.และมันสำปะหลัง

ลักษณะพื้นที่ตำบลกุดปลาตุกแบ่งออกเป็น 3 ระดับพื้นที่โดยมีความแตกต่างดังนี้

1.พื้นที่ต้นน้ำ เป็นพื้นที่ ดอนสูงมีป่าชุมชน”ป่าโคกห้วยตก” และป่าดอนปู่ตา “เจ้าปู่สื่อคำหาย” ที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระหว่าง หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 บ้านกุดปลาตุก, หมู่ที่ 3 บ้านวังแคน ,หมู่ที่ 4 บ้านคำบอน, และหมู่ 12 บ้านกุดน้ำ ต้นน้ำลำห้วย ตาด,ร่องหินเหล็กไฟ,ห้วยตะพล,ลำห้วยแซว,ห้วยน้ำลอด(ห้วยตก) ลำห้วยยาง,ลำห้วยป่องนong,ลำห้วย ห้วยไผ่ ลำห้วยทั้งหมดมีปลายที่ “ลำเซบาย”

2.พื้นที่กลางน้ำ มีลักษณะลุ่มๆดอนๆ ฤดูฝนก็จะมีน้ำเพื่อการเกษตร พอหน้าแล้งน้ำก็แห้ง ขอด ไม่สามารถเก็บกักได้ทั้งลำห้วยและบ่อขนาดเล็ก ครอบคลุม หมู่ 5 หมู่ 6 บ้านป่าดัว หมู่ 10 บ้านห้วยร่องคำ และหมู่ 11 บ้านป่าเตย

3.พื้นที่ปลายน้ำ มีลักษณะลุ่ม และดอน พื้นที่ลุ่มติดลำเซบาย หน้าฝนจะมีน้ำท่วมซ้ำซาก ทุกปี พอหน้าแล้งน้ำก็แห้งขอด ไม่สามารถนำน้ำจากลำเซบายขึ้นมาได้เพราะน้ำลึก ในฤดูฝนช่วงเดือน สิงหาคม ถึงเดือนกันยายน ช่วงที่ข้าวตั้งท้อง น้ำที่ฝนดินน้ำจะเอ่อท่วมที่นา ท่วมครั้งหนึ่งเป็นเวลา 5-6 วัน เฉลี่ยปีหนึ่งท่วม 2-3 ครั้ง พื้นที่ที่ได้รับน้ำท่วมเฉลี่ย 6 หมู่ 3,000 ไร่ ประมาณ 150 ครัวเรือน ครอบคลุมหมู่ 7 หมู่ 8 บ้านนาสีนวน หมู่ 9 บ้านนาเมือง และหมู่ 11 บ้านป่าเตยบางส่วน

แหล่งน้ำสาธารณะที่มีในตำบล ที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ 1) ลำห้วยตาด ต้นน้ำจากป่าโคกห้วยตก หรือโคกถ้ำผกหวาน ไหลผ่าน บ้านกุดปลาตุกหมู่ 1 หมู่ 2 และบ้านกุดน้ำคำหมู่ 12 ไหลตกลำห้วยยางเหนือ 2) ลำห้วยยาง ต้นน้ำเกิดจากแนวเขตติดต่อด้านโนนหนามแท่ง 2 แห่ง คือลำห้วยยางเหนือ และลำห้วยยางใต้ ลำห้วยยางเหนือไหลผ่านบ้านวังแคน หมู่ 3 บ้านกุดปลาตุก หมู่ 1 หมู่ 2 และบ้านกุดน้ำคำหมู่ 12 ไหลตกห้วยละเืองที่บ้านโคกช้างฮ้าย ตำบลนาวัง ลำห้วยยางใต้ ไหลผ่าน หมู่บ้านห้วยร่องคำ หมู่ 10 เป็นพื้นที่ทำไร่ ทำสวนของประชาชนตำบลกุดปลาตุก และตำบลโนนโพธิ์ 3) ลำห้วยไผ่ ต้นน้ำเกิดจากโคกคำบักดึก ไหลผ่านบ้านป่าดัว หมู่ 5 หมู่ 6 บ้านป่าเตย หมู่ 11 และบ้านนาสีนวนหมู่ 7 หมู่ 8 ไหลตกลำเซบาย 4) ลำ

ห้วยป่งนอง ต้นน้ำเกิดจาก โศกคำบกตึก ไหลผ่านบ้านป่าตัวหมู่ 5 หมู่ 6 บ้านนาสีนวนหมู่ 7 หมู่ 8 และบ้านนาเมือง หมู่ 9 ไหลตกลงลำเซบาย 5) ลำเซบาย ต้นน้ำมาจากอำเภอหนองพอกจังหวัดร้อยเอ็ด และอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ไหลผ่านบ้านป่าเตยหมู่ 11 บ้านป่าตัว หมู่ 5 หมู่ 6 บ้านนาสีนวนหมู่ 7 หมู่ 8 และบ้านนาเมืองหมู่ 9 ส่วนแหล่งน้ำสาธารณะที่สร้างขึ้นใหม่ มี ฝ่าย คันดิน 2 แห่ง ฝ่ายน้ำล้น 6 แห่ง ฝ่ายแม่ 2 แห่ง ฝ่ายแก้มลิง 1 แห่ง ประปาบาดาล 14 แห่ง ประปาผิวดิน 3 แห่ง บ่อน้ำขนาดใหญ่ 7 แห่ง แหล่งน้ำส่วนบุคคล มีบ่อน้ำขนาด 1,260 คิว ประมาณ 30 % บ่อบาดาล ประมาณ 5 %

จากลักษณะพื้นที่และแหล่งน้ำ จะเห็นว่าตำบลลุดปลาตุมีแหล่งน้ำจำนวนมาก แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องการขาดน้ำในฤดูแล้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขาดน้ำในช่วงปักดำและข้าวตั้งท้องเมื่อฝนทิ้งช่วง มีแหล่งน้ำแต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ แต่พอช่วงข้าวตั้งท้องกลับเจอปัญหาน้ำท่วมระยะเวลานานจนข้าวเน่าตาย หน้าฝนน้ำหลากที่ลุ่มท่วมข้าซาก ที่ดอนกักเก็บน้ำไม่อยู่แล้งข้าซาก ที่ผ่านมาการจัดการน้ำของชุมชนไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบและถูกวิธีต่างคนต่างทำ ใครมีทุนมากก็ได้ดำเนินการในกิจการของตัวเอง ส่วนคนที่ไม่มีทุนก็ขาดโอกาสการรวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมอันเป็นแนวทางสู่การแก้ไขปัญหาจึงอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ที่ผ่านมายังไม่มีการจัดรูปแบบการจัดการน้ำให้เป็นระบบ หรือการจัดการน้ำที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ตามลักษณะภูมิประเทศ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ ก็เป็นเพียงผลการดำเนินงานตามนโยบายแบบภาพรวมทั่วประเทศที่ถูกออกแบบมาเพื่อลักษณะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้น แต่นำไปประกาศใช้ทั่วราชอาณาจักร หรือไม่มีการดำเนินงานแบบเร่งด่วน ในช่วงความเร่งด่วนในการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของหน่วยงานรัฐช่วงจะสิ้นปีงบประมาณ (ป้องกันการเรียกคืนงบประมาณ) ของหน่วยงานต่างๆ ความเร่งด่วนเช่นนี้จึงไม่เกิดผลต่อการพัฒนาหรือความต้องการของชุมชน แต่ก็ต้องคว้าวางไว้ก่อน แม้จะไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ อันเนื่องมาจากไม่มีการวิเคราะห์ การค้นหารูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ชุมชน หากมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ค้นหาสาเหตุของปัญหาแล้วนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุก็อาจรู้แนวทางการแก้ไขที่ปัญหาที่ถูกวิธี

3. คำถามวิจัย

3.1 คำถามวิจัยหลัก

รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ของตำบลลุดปลาตุ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นอย่างไร

3.2 คำถามวิจัยย่อย

1. ลักษณะพื้นที่ ภูมิประเทศตำบลลุดปลาตุ เป็นอย่างไร
2. ศักยภาพของแหล่งน้ำ จำนวนแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำต่างๆของตำบลลุดปลาตุ เป็นอย่างไร
3. ระบบเกษตรของสมาชิกในชุมชนตำบลลุดปลาตุ เป็นอย่างไร
4. บทเรียนการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรของตำบลลุดปลาตุที่ผ่านมา เป็นอย่างไร

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นที่ ภูมิประเทศตำบลลุดปลาตุให้รู้ข้อมูลชุมชนทุกมิติ
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งน้ำ จำนวนแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำ
3. เพื่อศึกษาระบบการทำการเกษตรของสมาชิกในชุมชน
4. เพื่อศึกษาบทเรียนการจัดการน้ำของตำบลลุดปลาตุที่ผ่านมา
5. เพื่อหารูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ตำบลลุดปลาตุ อำเภอเมือง

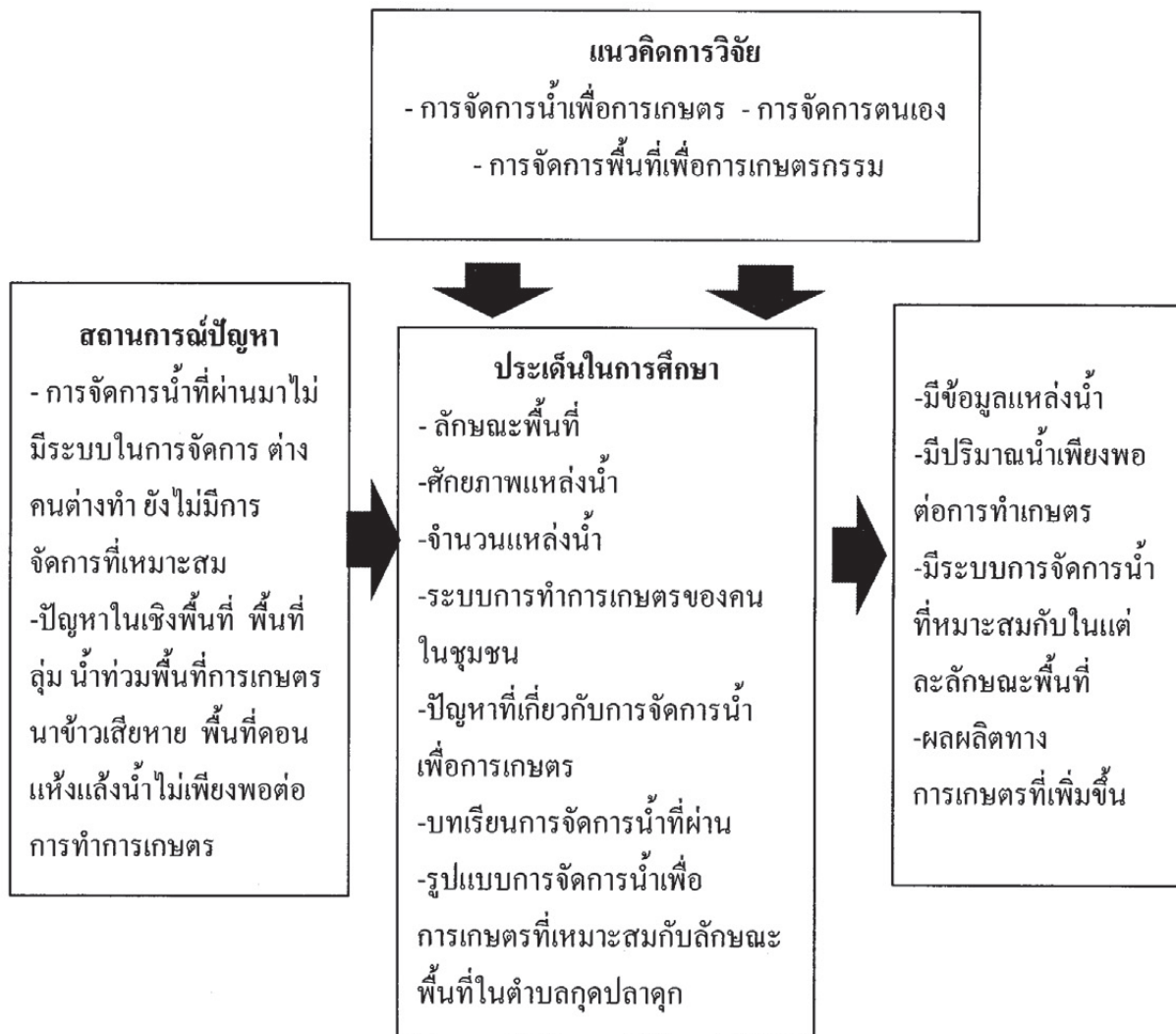
เมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยรูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ตำบลกุดปลาตุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกรอบแนวคิดในเรื่อง

- การจัดการตนเอง
- การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร
- การจัดการพื้นที่เพื่อการเกษตร

ซึ่งมีแผนผังกรอบแนวคิดดังนี้

บรรยายกรอบแนวคิด

พื้นที่กุดปลาตุกดำเนินการวิจัยในการศึกษาแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ตำบลกุดปลาตุก สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น การจัดการน้ำที่ผ่านมาไม่มีระบบในการจัดการ ต่างคนต่างทำยังไม่มีจัดการที่เหมาะสม ปัญหาในเชิงพื้นที่ พื้นที่ลุ่ม น้ำท่วมพื้นที่การเกษตร ส่งผลต่อพื้นที่ทางการเกษตรโดยเฉพาะพื้นที่นาข้าวเสียหาย พื้นที่ดอน แห้งแล้งน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร การวิจัย มีแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาประกอบด้วย แนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การจัดการตนเอง การจัดการพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม ประเด็นที่ศึกษาวิจัย ได้แก่ ลักษณะพื้นที่ ศักยภาพแหล่งน้ำ

จำนวนแหล่งน้ำ การทำการเกษตรของคนในชุมชน ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การจัดการน้ำในปัจจุบัน การจัดการน้ำที่ผ่านมา รวมถึงหาแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ในตำบลกุดปลาตุก เป้าหมายในการดำเนินการวิจัย มีน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับการเกษตรในแต่ละลักษณะพื้นที่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม รวมถึงผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น

6. ขอบเขตการวิจัย

เขตพื้นที่

พื้นที่ตำบลกุดปลาตุก 12 หมู่บ้าน 1331 ครัวเรือน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำในชุมชน ตำบลกุดปลาตุก

สมาชิกในชุมชน 12 หมู่บ้าน

หน่วยงานส่วนท้องถิ่น

7.วิธีการดำเนินการ

1. ประชุมคณะทำงาน ทีมวิจัย เพื่อรับทราบการทำงานโครงการ แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงาน แผนการปฏิบัติการร่วมกัน
2. ประชุมทำความเข้าใจการทำงานโครงการกับสมาชิกในชุมชน เพื่อรับทราบกระบวนการดำเนินงานของโครงการร่วมกัน
3. ประชุมทีมวิจัยเพื่อออกแบบเครื่องมือ วิธีการในการสำรวจข้อมูล
4. การสำรวจพื้นที่ สำรวจสภาพดิน ลักษณะพื้นที่บริเวณชุมชน จำนวน ผู้ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ สำรวจแหล่งน้ำ บ่อสระในที่นาขนาด วิธีการกักเก็บ ปริมาณน้ำที่มีอยู่และวิธีการจัดการน้ำที่ผ่านมา การนำมาใช้ประโยชน์ในแต่ละฤดูกาล และความต้องการของชุมชน
5. ประชุมทีมวิจัยเพื่อ ประมวลผล ข้อมูล, จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล
6. เวทีคืนข้อมูลทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบปรับปรุงแก้ไขข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด
7. สรุปผล เรียบเรียงข้อมูล จัดทำเป็นเอกสารรายงาน ให้ชุมชนนำข้อมูลเป็นแบบเครื่องมือสู่การทดลองปฏิบัตินาร่อง 3 โซน 10 พื้นที่
8. ประชุมทีมวิจัยและสมาชิกในชุมชนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และหาแนวทางการปฏิบัติการร่วมกัน
9. ทีมวิจัยและสมาชิกทดลองปฏิบัติการกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของชุมชน
10. ทีมวิจัยติดตามการปฏิบัติการเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
11. ทีมวิจัยประชุมสรุปผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา
12. เวทีรายงานผลการวิจัย”รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสม”
13. สรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานโครงการ จัดทำเอกสารรูปเล่มอย่างสมบูรณ์

8.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มิติเชิงวิจัย

1. ได้ข้อมูลลักษณะพื้นที่ ภูมิประเทศตำบลกุดปลาตุก
2. ได้ข้อมูลศักยภาพของแหล่งน้ำ จำนวนแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำ
3. ได้ข้อมูลระบบเกษตรของสมาชิกในชุมชน
4. ได้บทเรียนการจัดการน้ำของตำบลกุดปลาตุกที่ผ่านมา

5. ได้รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ตำบลกุตปลาดุก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

มิติเชิงพัฒนา

1. เกิดการเรียนรู้ขบวนการการทำงาน และขั้นตอนกระบวนการทำงานรูปแบบงานวิจัย
2. ทราบข้อมูลปัญหาและสาเหตุของปัญหาทุกมิติที่เป็นจริง สามารถนำข้อมูลจัดแผนการพัฒนากิจการทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนได้
3. เกิดนักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อขยายผลงานและมีแผนงานที่จะค้นหาตัวการปัญหาอื่นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีขบวนการระบบการจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างถูกวิธีและเป็นประโยชน์
5. สามารถนำผลงานการวิจัยเป็นข้อมูลอ้างอิง การจัดการน้ำไปแก้ไขปัญหาของชุมชนทำให้ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ระยะเวลา 12 เดือน

10. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 199,300.00 บาท

11. ตารางรายละเอียดแผนงาน

รายละเอียดแผนงาน วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลคาดว่าจะได้รับ
1. ประชุมคณะทำงาน ทีมวิจัย เพื่อรับทราบการทำงานโครงการ แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงาน แผนการปฏิบัติการร่วมกัน	- ประชาสัมพันธ์ให้นักวิจัยเข้าร่วมการประชุม - จัดการประชุมชี้แจงโครงการ วิธีการดำเนินการโครงการ - แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน - วางแผนการดำเนินงานตลอดโครงการ	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 10 คน รวม 50 คน	1 วัน	1. นักวิจัยเข้าใจโครงการ การทำงานโครงการวิจัยร่วมกัน 2. ได้แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน และได้แผนการดำเนินงานร่วมกัน
2. ประชุมทำความเข้าใจการทำงานโครงการกับสมาชิกในชุมชน เพื่อรับทราบกระบวนการดำเนินงานของโครงการร่วมกัน	- ประชุมประชาชน 12 หมู่บ้าน - ทีมวิจัยแบ่งทีมเพื่อจัดเวทีประชาคม 8 เวที - ประชาสัมพันธ์ให้นักวิจัยในชุมชนเข้าร่วมประชุม - ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมประชุม - ชี้แจงโครงการให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน - สรุปผลการประชุม	สมาชิกในชุมชน และทีมวิจัย 800 คน	7 วัน	-สมาชิกในชุมชนเข้าใจการทำงานโครงการวิจัยร่วมกัน
3. ประชุมทีมวิจัยเพื่อออกแบบเครื่องมือวิธีการในการสำรวจข้อมูล	- ทีมวิจัยมาประชุมร่วมกัน - ทบทวนเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการดำเนินงาน - ทีมวิจัยระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในการเก็บข้อมูล - ทีมวิจัยร่วมกันออกแบบเครื่องมือ วิธีการในการเก็บข้อมูลร่วมกัน - ทีมวิจัยทดลองใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล - สรุปผลการทดลองใช้เครื่องมือ พร้อมทั้ง	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 10 คน รวม 50 คน	3 วัน	- ทีมวิจัยได้เครื่องมือ และวิธีการการเก็บข้อมูลร่วมกัน

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลคาดว่าจะได้รับ
	ปรับปรุง เครื่องมือ และวิธีการให้เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล - วางแผนการเก็บข้อมูลร่วมกัน -สรุปผลการจัดอบรม			
4. การสำรวจพื้นที่สำรวจสภาพดินลักษณะพื้นที่บริเวณชุมชน จำนวน ผู้ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ สํารวจแหล่งน้ำ บ่อสระในพื้นที่ขนาด วิธีการเก็บ ปริมาณน้ำที่มีอยู่และวิธีการจัดการน้ำที่ผ่านมา การนำมาใช้ประโยชน์ในแต่ละฤดูกาล และความต้องของการของชุมชน	-ทีมวิจัยเก็บข้อมูลตามแผนการเก็บข้อมูล 12 ทีม 12 หมู่บ้าน	ทีมวิจัย 40 คน	5เดือน	1. ได้ข้อมูลครบตามประเด็นที่ต้องการทุกมิติ
5.ประชุมทีมวิจัยเพื่อ ประมวลผล ข้อมูล, จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล	- ทีมวิจัยนำข้อมูลที่ได้มาได้นำมารวบรวมกันแยกเป็นประเด็นข้อมูล	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 10 คน	3 วัน	1. ได้ข้อมูลครบสมบูรณ์ตามประเด็นที่ต้องการ
6. เวทีคืนข้อมูลทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบปรับปรุงแก้ไขข้อมูลที่ต้องสมบูรณ์ที่สุด	- ประชุมประชาชาติ 12 หมู่บ้าน 8 ครั้ง - ทีมวิจัยแบ่งทีมเพื่อจัดเวทีประชาชาติ 8 ครั้ง - ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมตามวัน /เวลาและสถานที่ ที่นัดหมาย - นักวิจัยจัดเตรียมสถานที่พร้อมอุปกรณ์ในการประชุม - หัวหน้าโครงการทำความเข้าใจและดำเนินการประชุม - ประชาชาติตามลำดับขั้นตอน	ทีมวิจัย 40 คน ชุมชน เวทีละ 100 คน รวม 700 คน	7 วัน	1. -สมาชิกในชุมชนเข้าใจการทำงานโครงการวิจัยร่วมกัน 2.สมาชิกได้รับทราบข้อมูลพื้นที่ จากการสรุปข้อ และได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ในส่วนที่ขาด 3.คัดเลือกพื้นที่ ทดลองกิจกรรม 10 พท.
7.สรุปผล เรียบเรียงข้อมูล จัดทำเป็นเอกสารรายงาน ให้ชุมชนนำข้อมูลเป็น	- ทีมวิจัย (วิชาการ) จัดเรียงเรียงลำดับความสำคัญข้อมูลที่ได้จากชุมชน	- ทีมวิจัย (วิชาการ) 40 คน		-ได้รับรู้ บทเรียน วิธีการหรือแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่สอดคล้องกับ

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลคาดว่าจะได้รับ
แบบเครื่องมือสู่การทดลองปฏิบัตินำร่อง 3 โซน 10 พื้นที่	-จัดพิมพ์ข้อมูลเป็นเอกสาร	เอกสาร 15 ชุด	7 วัน	สภาพของพื้นที่ ตามความเหมาะสม - กำหนดพื้นที่ทดลองและแผนดำเนินงาน กิจกรรม ได้ทั้ง 10 พื้นที่ 3 โซน ต้นน้ำ / กลางน้ำ /และปลายน้ำ
8. ประชุมทีมวิจัยและสมาชิกในชุมชน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และหาแนวทางการ ปฏิบัติการร่วมกัน	- ทีมวิจัย นำข้อมูลที่ชุมชนปรับปรุงรับรอง หมู่บ้านเวที 8 เวที วิเคราะห์ร่วม ปรับปรุง เนื้อหา รวบรวม เรียบเรียง - จัดทำเป็นเอกสาร เข้าเล่ม เพื่อทำแผน นำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อการพัฒนา	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 13 คน ตัวแทนชาวบ้านฯ และ 5 คน รวม 60 คน	1 วัน	-ได้ข้อมูลความต้องการจากการวิจัยของ ชุมชนเป็นเอกสาร เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุน การวิจัยชุมชน ต่อ กิจกรรมที่กำลังดำเนินงาน
9. ทีมวิจัยและสมาชิกทดลองปฏิบัติการ กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการ ของชุมชน	- นำข้อมูลงานวิจัยเบื้องต้น ทดลองลงมือ ปฏิบัติการนำร่อง พื้นที่ตัวอย่างที่มีความ เหมาะสม	ทีมวิจัย 40 คน พื้นที่นำร่อง 3 โซน 12 หมู่บ้าน	5 เดือน	-ทราบความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร ตามความเหมาะสมของพื้นที่ -ได้ข้อเท็จจริง เป็นชิ้นงานวิจัย
10. ทีมวิจัยติดตามการปฏิบัติการเป็น ระยะๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม	-แบ่งทีมรับผิดชอบ แต่ละกิจกรรม ตามความ ถนัดของนักวิจัย -วางแผนการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ	ทีมวิจัย 40 คน พื้นที่นำร่อง 60 พื้นที่	5 เดือน	-นักวิจัยเกิดการเรียนรู้ในบริบทชุมชน -ชุมชนได้รับรู้กระบวนการ การพัฒนาแหล่ง น้ำเพื่อการเกษตรที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ ของตัวเอง
11. ทีมวิจัยประชุมสรุปผลการปฏิบัติการ แก้ไขปัญหา	-นำข้อมูลที่เก็บช่วงลงพื้นที่ปฏิบัติการจริง มา ประมวลผล และร่วมกันวิเคราะห์ -ปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับกิจกรรม และ บริบทพื้นที่	นักวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 13 คน	7 วัน	-ทีมวิจัยได้รับทราบปัญหาอุปสรรค ของพื้นที่ และการดำเนินงานร่วมกัน -นักวิจัยได้เรียนรู้กระบวนการทำวิจัย ในแต่ละขั้นตอนต่างๆ

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลคาดว่าจะได้รับ
12. เวทีรายงานผลการวิจัย “รูปแบบการจัดการนำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสม”	- จัดประชุม - เชิญหน่วยงานรัฐ / เอกชน ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเวที - รายงานผล แบบนำเสนอผลงานวิจัยเป็น วิดีทัศน์, เพาเวอร์พอยต์, - แจก รายงาน ผลงานการวิจัยของโครงการฯ เป็นไฟล์ แผ่น CD/VCD	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 13 คน สมาชิกในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวม 100 คน	1 วัน	- ทีมงานวิจัยได้เผยแพร่ผลงานของชุมชน/องค์กร - หน่วยงานที่เข้าร่วม รับทราบปัญหาของชุมชน รู้แนวทางการแก้ไขจากผลการวิจัย - ชุมชน / องค์กรในพื้นที่ทราบแหล่งงบประมาณ และหน่วยงานที่จะดำเนินงานตามความต้องการ
13. ทีมวิจัยสรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานโครงการร่วมกัน	- ประชุมทีมวิจัย ที่ปรึกษา ร่วมสรุปบทเรียนการทำงาน - เป็นเนื้อหาผลงานการวิจัยชุมชน - เรียบเรียงถ้อยคำขึ้นตอนจากผลงานการวิจัย	นักวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 13 คน ทีมพี่เลี้ยง 4 คน	7 วัน	- ได้ผลงานการวิจัย - เอกสารรูปเล่ม - ได้แผนพัฒนาการเกษตร ที่สอดคล้องกับชุมชน

12. รายละเอียดงบประมาณ

กิจกรรม	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดงบประมาณ
1.) ประชุมคณะทำงาน ทีมวิจัย เพื่อรับทราบการทำงาน โครงการ แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงาน และการปฏิบัติการร่วมกัน	1 วัน	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 10 คน รวม 50 คน	- ค่าพาหนะ 50 คน x 100 - ค่าอาหารว่าง 50 คน x 20 x 2 มื้อ - ค่าอาหาร 2,000 บาท - ค่าประสานงาน 300 บาท - ค่าวัสดุอุปกรณ์ / เอกสาร 50 ชุด 700 บาท

กิจกรรม	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดงบประมาณ
			รวมเฉพาะกิจกรรม 8,000 บาท
2.)ประชุมทำความเข้าใจการทำงานโครงการกับสมาชิกในชุมชน เพื่อรับทราบกระบวนการดำเนินงานของโครงการร่วมกัน	8 วัน	สมาชิกในชุมชนและทีมวิจัย 800 คน	- ค่าพาหนะทีมวิจัย เหม่าจ่าย 8 หมู่บ้านละ 1,000 บาท 8,000 - ค่าอาหารว่าง 8 หมู่บ้านละ 500 4,000 บาท - ค่าประสานงาน 300 บาท - ค่าบำรุงเครื่องเสียง 8 เวที 2,400 บาท - ค่าวัสดุอุปกรณ์ 300 บาท รวมเฉพาะกิจกรรม 15,000 บาท
3.)ประชุมอบรมทีมวิจัยเพื่อออกแบบเครื่องมือ วิธีการในการสำรวจข้อมูล	2 วัน	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 10 คน รวม 50 คน	- ค่าพาหนะ 50 คน x 100 5,000 บาท - ค่าอาหารว่าง 50 คน x 70 x 2 วัน 7,000 บาท - ค่าประสานงาน 300 บาท - ค่าวัสดุอุปกรณ์ / เอกสาร 50 ชุด 700 บาท - รวมเฉพาะกิจกรรม 13,000 บาท
4.)การสำรวจพื้นที่ สำนวณสภาพดิน ลักษณะพื้นที่บริบท			- ค่าอาหาร

กิจกรรม	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดงบประมาณ
ชุมชน จำนวน ผู้ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ สำรวจแหล่งน้ำ บ่อสระในพื้นที่ขนาด วิธีการเก็บ ปริมาณน้ำที่มีอยู่และวิธีการจัดการน้ำที่ผ่านมา การนำมาใช้ประโยชน์ในแต่ละฤดูกาล และความต้องการของชุมชน (โดยทีมวิจัย)		ทีมวิจัย 40 คน	- ค่าวัสดุอุปกรณ์ - ค่าเดินทาง - ค่าประสานงาน รวมเฉพาะกิจกรรม 44,500 บาท
5.)ประชุมทีมวิจัยเพื่อ ประมวลผล ข้อมูล,จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล	2 วัน	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 10 คน	- ค่าพาหนะ 50 คน x 100 - 5,000 บาท - ค่าอาหารและอาหารว่าง 50 คน x 70 x 2 วัน - 7,000 บาท - ค่าประสานงาน - 300 บาท - ค่าวัสดุอุปกรณ์ / เอกสาร 50 ชุด - 700 บาท - รวมเฉพาะกิจกรรม - 13,000 บาท
6.) เวทีคืนข้อมูลทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบปรับปรุงแก้ไขข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด	8 วัน	ทีมวิจัย 40 คน ชุมชน เวทีละ 100 คน รวม 800 คน	- ค่าพาหนะทีมวิจัย เหม่าจ่าย 8 หมู่บ้านละ 1,000 - 8,000 บาท - ค่าอาหารว่าง 8 หมู่บ้านละ 500 - 4,000 บาท - ค่าประสานงาน - 300 บาท - ค่าบำรุงเครื่องเสียง 8 เวที - 2,400 บาท - ค่าวัสดุอุปกรณ์ - 300 บาท

กิจกรรม	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดงบประมาณ
			รวมเฉพาะกิจกรรม 15,000 บาท
7.)สรุปผล เรียบเรียงข้อมูล จัดทำเป็นเอกสารรายงาน ให้ ชุมชน	1 วัน	ที ม วิ จั ย (วิชาการ) 40 คน เอกสาร 15 ชุด	- ค่าพาหนะทีมวิจัย 40 x 100 4,000 บาท - ค่าอาหารว่าง 40 x 20 800 บาท - ค่าประสานงาน 200 บาท รวมเฉพาะกิจกรรม 5,000 บาท
8.) ประชุมทีมวิจัยและสมาชิกในชุมชนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และหาแนวทางทางปฏิบัติร่วมกัน	1 วัน	ทีมวิจัย 15 คน ที่ปรึกษา 5 คน ตัวแทนชาวบ้าน รวม 50 คน	- ค่าพาหนะ 50 คน x 100 5,000 บาท - ค่าอาหารว่าง 50 คน x 20 x 2 มื้อ 2,000 บาท - ค่าประสานงาน 300 บาท - ค่าวัสดุอุปกรณ์ / เอกสาร 50 ชุด 700 บาท - รวมเฉพาะกิจกรรม 8,000 บาท
9.)ทีมวิจัยและสมาชิกทดลองปฏิบัติการกิจกรรมเพื่อแก้ไข ปัญหาความต้องการของชุมชน	5 เดือน	ทีมวิจัย 40 คน	- ค่าอาหาร - ค่าวัสดุอุปกรณ์ - ค่าเดินทาง รวมเฉพาะกิจกรรม 44,500 บาท

กิจกรรม	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดงบประมาณ
10.) ทีมวิจัยติดตามการปฏิบัติการเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม	5 เดือน	ทีมวิจัย 40 คน พื้นที่นำร่อง 10 พื้นที่	- ค่าพาหนะ 40 x 100 4,000 บาท - ค่าบันทึกผลการดำเนินงาน 3 ทีม บาท - ค่าประสานงาน 100 บาท รวมเฉพาะกิจกรรม 5,000 บาท 900
11.) ทีมวิจัยประชุมสรุปผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา	1 วัน	นักวิจัย 40 คน	- ค่าพาหนะ 40 คน x 100 4,000 บาท - ค่าอาหารว่าง 40 คน x 20 800 บาท - ค่าประสานงาน 200 บาท รวมเฉพาะกิจกรรม 5,000 บาท
12.) เวทีรายงานผลการวิจัย “รูปแบบการจัดการนำเพื่อเกษตรกรที่เหมาะสม”	1 วัน	ทีมวิจัย 40 คน ที่ปรึกษา 10 คน หน่วยงาน เกี่ยวข้อง 15 คน ทีมพี่เลี้ยง	- ค่าพาหนะ 65 คน x 100 6,500 บาท - ค่าอาหารและอาหารว่าง 65 คน x 100 x 1 วัน บาท - ค่าเอกสารรายงาน VCD วิดีทัศน์กิจกรรม บาท - ค่าประสานงาน 300 บาท รวมเฉพาะกิจกรรม 2,500

กิจกรรม	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดงบประมาณ
			15,300 บาท
13.) ทีมวิจัยสรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานโครงการร่วมกัน	5 วัน	นักวิจัย ทีมวิชาการ	- สรุป จัดทำเอกสารรายงานความก้าวหน้า บาท 3,000 - สรุป จัดทำรายงานโครงการแบบสมบูรณ์ บาท 5,000 รวมเฉพาะกิจกรรม 8,000 บาท
รวมกิจกรรมทั้งสิ้น	13 กิจกรรม		รวมงบประมาณทั้งสิ้น บาท 199,300

13.ข้อมูลทีมวิจัย

ที่	ชื่อ สกุล	หมายเลขประชาชน	อายุ	ที่อยู่	อาชีพ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง / ประสบการณ์	เบอร์โทร
1	นายสทพร ศรีสุวรรณ	3341600451006	59	50 ม.12	เกษตรกร	ป.4	ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล	08-7072 1836
2	นายอุบล นวลขาว	3341600238850		1 ม.9	เกษตรกร	ม.ปลาย	รองประธานสภาองค์กรชุมชน	
3	นางรำไพ บุญเรือง	3341600451031		164 ม.12	เกษตรกร	ม.ต้น	ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีตำบล	
4	นายทอง กองพันธ์	3341600299352		59 ม.1	เกษตรกร	ป.4	กรรมการป่าชุมชน	
5	นายจำลอง พิลาทอง	3341600580591		201 ม.1	เกษตรกร	ม.ปลาย	ผู้ใหญ่บ้าน	
6	นางสาวอารอน สันธิเสน	3341600296248		4 ม.1	เกษตรกร	ม.ปลาย	อสม.	
7	นายสมชาย เผ่าศรี	3341601085496	44	204 ม.2	เกษตรกร	ม.ปลาย	ผู้ใหญ่บ้าน	
8	นายจำเริญ สันธิเสน	3341601086573	47	88 ม.2	เกษตรกร	ม.ปลาย	รองประธานสภา อบต.	
9	นายบุญมี หงษา	3341600456253	47	ม.3	เกษตรกร	ม.ปลาย	ประธานสภา อบต.กุดปลาตุก	08-7868 4093
10	นายเสวียน ทองเสริม	3341600621041	54	ม.3	เกษตรกร	ม.ต้น	ผู้ใหญ่บ้าน	08-2164 7973
11	นายสมาน แคนศิลา	3341600457772	56	ม.3	เกษตรกร	ม.ปลาย	ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	08-4324 2182
12	นายสุพัฒน์ หมั่นหินลาด	3400101334347	45	ม.4	เกษตรกร	ม.ปลาย	ผู้ใหญ่บ้าน	
13	นายบุญเรือง เย็นใจ	3490200361865	58	ม.4	เกษตรกร	ม.ต้น	สมาชิกสภา อบต.กุดปลาตุก	

ที่	ชื่อ สกุล	หมายเลขประชาชน	อายุ	ที่อยู่	อาชีพ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง / ประสบการณ์	เบอร์โทร
14	นางสุวันทา ขวัญทอง	3341800418827	35	ม.4	เกษตรกร	ม.ต้น	ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	
15	นายวิเวก เผ่าพวง	3341600229664		ม.5	เกษตรกร	ม.ต้น	ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	08-7875 8647
16	นายสมัคร วรวงศ์	3341600224603		ม.5	เกษตรกร	ป.4	คณะทำงานกองบุญหมู่บ้าน	08-2150 6967
17	นายวิฑูรย์ อรศรี	3341600224603		ม.5	เกษตรกร	ปวช.เกษตร	หมอดินอาสา	08-1593 4493
18	นายฉลาค ศาสารมย์	3341600226218	45	ม.5	เกษตรกร	ม.ปลาย	ผู้ใหญ่บ้าน	08-9991 7884
19	นายสุวิทย์ สุภางค์	3341600230184	39	ม.6	เกษตรกร	ม.ปลาย	อสม.	
20	นางสาวจันทรา ธรรมชาติ	2370100000782	32	29 ม.6	เกษตรกร	ม.ปลาย	เลขานุการกลุ่มพัฒนาสตรีตำบล	
21	นายธีรเมธ อรศรี	3341600232142	53	ม.7	เกษตรกร	ม.ต้น	ผู้ใหญ่บ้าน	08-5634 8991
22	นางธัญญ์ ผลทอง	3341600235796	43	ม.7	เกษตรกร	ม.ต้น	อสม.	
23	นายวรวิทย์ กาญจนีย์	3350800370815	32	ม.7	เกษตรกร	ม.ปลาย	ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	08-5778 7251
24	นายฉลาค อุ่นพวง	3470500117374	50	ม.8	เกษตรกร	ม.ปลาย	อาสาสมัครพัฒนาสังคม ตำบล	08-49604995
25	นายประสิทธิ์ บุญไร่ไฟ	3341600237055	47	ม.8	เกษตรกร	ม.ปลาย	ส.อบต.	08-99491859
26	นางเตือนฉาย นามสุชา	3440100113762	38	ม.8	เกษตรกร	ม.ต้น	คณะทำงานกองบุญหมู่บ้าน	08-5633 0293
27	นายละม้าย จุญกุล	3341600239317	52	43 ม.9	เกษตรกร	ม.ต้น	ผู้ใหญ่บ้าน	08-1063 8287
28	นายประสงค์ ไชยมา	3341600238931	49	44 ม.9	เกษตรกร	ม.ต้น	ส.อบต.	08-7101 4732
29	นายบุญมี ฤทธิศร	3401000030670	45	5 ม.9	เกษตรกร	ม.ต้น	ผช.ผู้ใหญ่บ้าน	
30	นายสปรัด อินทรีย์	3320800426853	42	19 ม.10	เกษตรกร	ม.ปลาย	ผู้ใหญ่บ้าน	
31	นางบัวกัน มุกดา	5341600025500	35	140 ม. 10	เกษตรกร	ม.ต้น	สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล	
32	นางจุม รักไทย	3341600707299	36	4 ม. 10	เกษตรกร	ม.ต้น	สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล	
33	นายสมยศ ไชยเอก	3341600226380	54	ม.11	เกษตรกร	ม.ต้น	ผู้ใหญ่บ้าน	
34	นางสุนี สุภางค์	5341600125318	32	ม.11	เกษตรกร	ม.ต้น	สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล	
35	นายชรินทร์ จิตรักษ์	3341600230816	35	ม.11	เกษตรกร	ม.ปลาย	สมาชิกสภา อบต.	
36	นายศักดิ์สิน ศรีสุวรรณ	3341600451049	49	17 ม.12	เกษตรกร	ม.ปลาย	อสม.	08-5780 4542
37	นายเนรศ สร้อยแก้ว	3341600452959	40	112 ม.12	เกษตรกร	ม.ปลาย	แพทย์ประจำตำบล	08-0154 7850
38	นายบุญชัย เนินผา	3341601350564	61	ม.12	เกษตรกร	ป.4	กรรมการป่าชุมชน	

ที่	ชื่อ สกุล	หมายเลขประชาชน	อายุ	ที่อยู่	อาชีพ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง / ประสบการณ์	เบอร์โทร
39	นายณัฐพล ศรีสุวรรณ์	3341600451481	18	166 ม.12	เกษตรกร	ม.ปลาย	ประธานเครือข่ายเยาวชน	
40	เด็กหญิงอาริตา บุญเรือง	1100703645606	12	164 ม. 12	เกษตรกร	ป.6	ยูวเกษตรกร	

ที่ปรึกษา

ที่	ชื่อ สกุล	ที่อยู่	อาชีพ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่ง / ประสบการณ์	เบอร์โทร
1	เจ้าอธิการประภาส ยโสโร เจ้าคณะตำบลกุดปลาตุก	วัดห้วยร่องคำ		ป.ตรี	ตำแหน่งตำบลกุดปลาตุก	
2	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดปลาตุก	อบต.	การเมืองท้องถิ่น	ปวส.	นายก อบต.กุดปลาตุก	
3	กำนันตำบลกุดปลาตุก	ม. 8	เกษตรกร	ม.ปลาย	กำนันตำบลกุดปลาตุก	
4	ผอ.โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก		ราชการครู	ป.ตรี	บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
5	ผอ.โรงเรียนบ้านวังแคน		ราชการครู	ป.โท	บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
6	ผอ.โรงเรียนบ้านป่าดัวเตย		ราชการครู	ป.โท	บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
7	ผอ.โรงเรียนบ้านนาสีนวน		ราชการครู	ป.โท	บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
8	ผอ.โรงเรียนบ้านนาเมือง		ราชการครู	ป.โท	บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
9	ผอ.โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกุดปลาตุก		ราชการ รพสต.	ป.ตรี	บริหาร รพสต.	
10	ผอ.โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาสีนวน		ราชการ รพสต.	ป.ตรี	บริหาร รพสต.	

ข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัย

- 1.ชื่อโครงการวิจัย** แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ
- หัวหน้าโครงการวิจัย** นางสมใจ วามะลุน ที่อยู่ 66/1 หมู่ที่ 1 ตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ โทรศัพท์ 0890583375 อีเมลล์ somjai-ejoi@hotmail.com

2.ความเป็นมาของเรื่องที่ต้องการวิจัย

คำว่า “ คำพระ ” เป็นชื่อของธรรมชาติที่มีอยู่เดิม โดยความจริงตามสภาพภูมิประเทศก่อนจะมีผู้คนมาตั้งบ้านเรือนในบริเวณนี้ ลักษณะภูมิประเทศเขตนี้นี้เป็นที่ราบสูง มีป่าไม้ปกคลุมอย่างหนาแน่นและกว้างขวางรอบบริเวณดงใหญ่น้ำซึมไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ ซึ่งภาษาชาวบ้านเรียกว่า “ น้ำคำ ” เฉยๆ ตามบริเวณรอบดงใหญ่จะมีน้ำคำหรือคำอยู่หลายแห่ง เช่น คำแหลม คำหมาไก่ คำชีเป็ด คำหมี คำม่อง คำไห และคำพระ เป็นต้น บ้านคำพระ เป็นบ้านเก่าแก่ เดิมมีชื่อว่า “ บ้านคำบกแง ” ได้แยกออกเป็นหลายหมู่บ้านตามความเจริญ บ้านคำพระเป็นหมู่บ้านที่มีบริเวณล้อมรอบไปด้วยแหล่งน้ำซึมน้ำซับตลอดปี หรือเรียกว่า “ น้ำคำ ” เช่น “ คำชีเป็ด คำพระเจ้า คำหมี ” ซึ่งคำต่างๆดังกล่าวมีน้ำซึมซับตลอดปี ส่งผลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์แก่หมู่บ้าน คำพระตลอดปี ต่อมาด้วยความเจริญรุ่งเรืองและการขยายครอบครัวของชาวบ้านจึงได้แผ่กระจายขึ้นมาทางฝั่งตะวันออกดังปัจจุบัน และมีพระอัครศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านคำพระ ชื่อว่า “ พระไชยมงคล ” ประดิษฐานอยู่ ณ “ วัดไชยคำ ” ปัจจุบัน ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของหมู่บ้านตำบลในอดีตมีคำโบราณที่ว่า “ บ้านคำพระ คำบกแง แก้วหาหินกะยังกว้าง ห่างแต่หลวง หากินแต่บ่าง กะฮอก กะจ้อน โตนเล่นแห่งหลาย ”

พ.ศ.2510 ตำบลหัวตะพาน ตั้งเป็นกิ่งอำเภอหัวตะพาน และมีหัวหน้ากิ่ง ชื่อ นายอนันต์ บัวขาว และ ยกฐานะเป็นอำเภอหัวตะพาน ในปีพ.ศ.2516 ตำบลคำพระ แรกเริ่มเป็นตำบล มี 8 หมู่บ้าน ต่อมาเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นจึงได้ขยายออกเป็น 12 หมู่บ้านในปัจจุบัน ตำบลคำพระตั้งอยู่ทางทิศเหนือของ อำเภอหัวตะพาน ทิศเหนือติดกับตำบลน้ำปลีก ทิศใต้ติดกับ ตำบลหัวตะพาน ทิศตะวันออกติดกับ ตำบลเค็งใหญ่ และตำบลดอนเมย ทิศตะวันตกติด ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร มีประชากรทั้งหมด 6,600 คน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีประมาณ 24,000 บ. มีพื้นที่ทำการเกษตร 21,850 ไร่ เป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน 400 ไร่ ส่วนอีกประมาณ 21,450 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าชุมชนและโคกทำการเกษตรไม่ค่อยได้ผล เป็นน้ำใต้ดินกร่อย และอยู่นอกพื้นที่ชลประทาน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายคือการทำการเกษตรเฉพาะการทำนาตามฤดูกาลเท่านั้น ลำน้ำที่ไหลผ่านคือ “ ลำเซบาย ” และ “ ลำห้วยปลาแดก ” ซึ่งไหลผ่านตำบลคำพระเช่นกัน ลำน้ำทั้งสองแห่งนี้เป็นลำน้ำที่ช่วยเหลือหล่อเลี้ยงชาวบ้านตำบลคำพระและใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ของชาวตำบลคำพระทั้งตำบล

เมื่อประชากรขยายตัวมากขึ้นและราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการทำนาการทำมาหากินก็ขยายตัวไปด้วย จึงทำให้พื้นที่ดูเหมือนแคบลง แต่จริงแล้วไม่ใช่ ด้วยสภาพพื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งน้ำที่อยู่ประปรายแทบทุกพื้นที่ในตำบลคำพระ ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการทำนา และอาศัยน้ำจากฟ้าคือน้ำฝนแต่ในบางปีและบางช่วงของบางพื้นที่ก็ขาดน้ำ เพราะขาดแหล่งน้ำ/อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ หรือที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำบางปีก็มีน้ำท่วมถึงท่วมหนัก แต่ชาวบ้านตำบลคำพระก็สามารถปรับตัวให้อยู่ในสภาพดังกล่าวได้ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม หน้าแล้งน้ำน้อยถึงแห้งพื้นที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติก็พากันทำฝายกันน้ำไว้ใช้หรือแถบอื่นก็ขุดสระในไร่นาตัวเองแต่ก็ช่วยได้บ้าง เนื่องจากการทำนาแต่ก่อนทำกันแต่พออยู่พอกิน แต่ปัจจุบันทำนาเพื่อการพาณิชย์ด้วย เดิมทำนาปีละครั้ง ต่อมาก็ต้องทำกันปีละ 1 – 2 ครั้ง แต่สภาพพื้นที่ไม่อำนวยน้ำ

ไม่เพียงพอ บางพื้นที่น้ำมากบางพื้นที่น้ำน้อยและมีน้ำบางช่วง ทำให้เกิดความเสียหายเพราะไม่ได้ศึกษาสภาพพื้นที่ก่อน

ตำบลคำพระเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างกว้าง สามารถจำแนกออกตามลักษณะของพื้นที่ได้เป็นโซนเพื่อความชัดเจน คือ โซนเหนือ ประกอบไปด้วย บ้านคำพระหมู่ 3 บ้านกุดขวย หมู่ 4,10 บ้านหนองแคน หมู่ 6 บ้านโนนหนามแท่ง หมู่ 5,11 รวม 6 หมู่บ้าน มีลักษณะพื้นที่แบบป่าเบญจพรรณ และมีลำไหลผ่านบ้าง เช่น ลำน้ำแซบ ห้วยปลาแดก เป็นลำน้ำสาขาลำเซบาย ห้วยหรี ห้วยแฝก แต่มีป่าไม้เป็นส่วนใหญ่ เช่น ป่าโนนเมือง ป่าดอนซาด ป่าหนองตัวหนองหม ป่าชุมชนดงกลางดงขวาง ป่าชุมชนดอนปู่ตา ลักษณะดินเป็นดินโคก น้ำกร่อย และมีพื้นที่การเกษตร ทั้งหมดจำนวน 11,877 ไร่ มีฝายน้ำล้นที่บ้านคำพระ หมู่ 3 บ้านโนนหนามแท่ง หมู่ 5,11 ส่วนโซนใต้ ประกอบไปด้วย บ้านคำพระ หมู่ 1,2 บ้านโคกซาด หมู่ 7, บ้านท่ายางชุม หมู่ 8,9, บ้านโคกท่าโพธิ์ หมู่ 12 รวม 6 หมู่บ้าน มีลักษณะพื้นที่แบบที่ราบลุ่มมีลำน้ำสำคัญขนาดใหญ่ไหลผ่านมากกว่า เช่น ลำน้ำเซบาย และลำห้วยอีกเช่น ลำห้วยไผ่ หองเหมือง ห้วยท่าวังโพธิ์ หองปลาแข้ง หนองหัวช้าง เลิงทม หนองอีเหลา นอกจากนั้นก็มีแหล่งน้ำสาธารณะดั้งเดิมเก่าแก่ อยู่ตามพื้นที่ไร่นาหลายแห่ง และมีป่าไม้ปะปนกันไป เช่น ป่าดอนปู่ตา บ้านท่ายางชุม ป่ายาง,ป่าโนนพระ บ้านคำพระหมู่ 2 ลักษณะดินเป็นเหนียว(นาทาม) น้ำท่วมซ้ำซาก มีพื้นที่การเกษตร ทั้งหมดจำนวน 9,973 ไร่ มีโครงการสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้าผ่านบางส่วน เช่น บ้านโคกซาดโคกท่าโพธิ์ หมู่ที่ 7,12 มีฝายน้ำล้นลำเซบาย บ้านโคกท่าโพธิ์ บ้านท่ายางชุม หมู่ที่ 8,9,12

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกิดน้ำท่วมที่ทำกินแถบลำน้ำเซบายทุกปีซ้ำซาก ตลอดทั้งพื้นที่บริเวณแถบลำน้ำสาขา ที่น้ำไหลกลับเพราะการสร้างพนังกั้นน้ำทำให้ตันทางน้ำไหล พอน้ำมามากๆไหลไม่ทัน/ไหลออกไปไม่ได้ น้ำก็เลยไหลตกลับเข้าท่วมไร่นาที่ทำกิน ถ้าน้ำข้างล่างไม่ลด/ลดช้าก็เลยทำให้น้ำข้างบน(แถบลำเซบาย/สาขา)ท่วมขังพื้นที่ทำกินนานเกินไปจึงทำให้ผลิตพันธุ์ทางการเกษตรเสียหายทุกปี เพราะน้ำท่วมซ้ำซากในฤดูน้ำหลากในแถบพื้นที่ลุ่ม ใกล้ลำเซบาย แต่ละปีน้ำท่วมสูงประมาณ 1-3 เมตร โดยในปี 2554 เกิดน้ำท่วมหนัก น้ำท่วมนาน 33 วัน ในหมู่ 3, 4, 7, 8, 9, 10, 12 รวม 8 หมู่บ้าน แต่ในปี 2555 เกิดปัญหาน้ำแล้งทั้งตำบล ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน เป็นพื้นที่แห้งแล้งน้ำไม่เพียงพอในการทำเกษตร ลุ่มๆดอนๆ เป็นพื้นที่ทางไกลแหล่งน้ำ น้ำจากชลประทานสามารถทำเกษตรได้เพียง 400 ไร่ จึงไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร ซึ่งเกษตรในพื้นที่ประมาณ 21,450 ไร่ ต้องอาศัยน้ำจากธรรมชาติ พืชพันธุ์ที่ปลูกไว้เสียหายเนื่องจากไม่มีน้ำ ที่ผ่านมา ชาวบ้านพยายามแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ร่วมกันโดยการขุดลอกหนองสาธารณะดั้งเดิม และขุดสระกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามหน้าแล้งและฝนทิ้งช่วง ช่วยกันทำฝายของกลุ่มผู้ใช้น้ำแต่ละที่ โดยหมู่บ้านที่มีแหล่งน้ำไหลผ่านจะช่วยกันทำฝาย เช่น ห้วยปลาแดก ลำเซบาย หรือกลุ่มที่มีลำคลอง หรือลุ่มน้ำ จะทำฝายกักเก็บไว้ใช้ แต่ก็ได้รับการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหามาจากภายนอกบางส่วน เช่น ในปี พ.ศ 2534 และพ.ศ.2538 กรมชลประทานก็ได้สร้างฝายน้ำล้นรวมเป็น 2 แห่ง แต่ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตร ปี พ.ศ.2554 สำนักงานสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร (สสนท.) กระทรวงเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร สนับสนุนงบประมาณตามโครงการการจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ คือชุมชนจัดการปัญหาเอง โดยสนับสนุนเป็นงบประมาณขุดสระในไร่นา 7 ครอบครั้ว แต่ชาวบ้านสามารถบริหารจัดการได้ จำนวน 12 สระ/ครอบครั้ว และขุดลอกหนองสาธารณะ จำนวน 5 หนอง และทำแก้มลิงอีก 1 แห่ง นอกจากนั้นชุมชนก็ได้มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับการบริหารจัดการน้ำของชุมชน โดยผ่านเวทีประชาคมของชุมชน จัดตั้งกองทุนสระ เพื่อจะขยายการขุดสระในไร่นาออกไปให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ในส่วนอื่นที่เข้ามาช่วยเหลือในการขุดลอกหนองสาธารณะ ก็มี กรมทรัพยากรน้ำ ภาค 5 จังหวัดนครราชสีมา และ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ในการทำงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล คำพระ ที่ผ่านมามีการรณรงค์ด้านประชาธิปไตยชุมชน ชุมชนจัดการตนเอง จนกระทั่งได้เข้าร่วมจัดทำ “ธรรมนูญ

ประชาชน คนอำนาจอเจริญ ฉบับที่ 1/2555” และได้มีการนำไปจัดทำแผนการดำเนินงาน ในเชิงประเด็น เช่น ประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจทุนชุมชน โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผ่านขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ และตรงไปที่สภาองค์กรชุมชนตำบลในการจัดการเองโดยชุมชน เช่น โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นต้น

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสภาองค์กรชุมชนตำบลคำพระ โดยคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนตำบลจึงได้จัดทำโครงการ “โครงการวิจัยแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ” ขึ้นเพื่อขอรับการสนับสนุนการทำการวิจัยน้ำเพื่อการเกษตร จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางการจัดการปัญหา ให้สามารถกักเก็บน้ำในหน้าน้ำหลากให้สามารถเก็บไว้ใช้ได้ในยามแล้งโดยไม่แห้งเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ทำให้เกษตรกรมีผลผลิตทางการเกษตร ไม่ท่วมตาย ไม่แล้งตาย ปลุกพืชอย่างอื่นนอกเหนือจากข้าว เนื่องจากหลายครอบครัวที่น้ำท่วมข้าว เสียหายสามารถปลุกพืชผักทดแทน นำไปกินและขายสดขายข้าวได้ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ต่อไป

3. โจทย์วิจัย

คำถามวิจัยหลัก

แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ เป็นอย่างไร

คำถามวิจัยย่อย

1. ลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่ และและระบบนิเวศในตำบลคำพระเป็นอย่างไร
2. แหล่งน้ำและปริมาณน้ำ ในตำบลคำพระ มีปริมาณเท่าไร เป็นอย่างไร มีอยู่ที่ไหนบ้าง
3. การทำการเกษตรในตำบลคำพระเป็นอย่างไร จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอในตำบลคำพระมีจำนวนเท่าใด อยู่บริเวณใด มีลักษณะอย่างไร การแก้ไขเรื่องน้ำที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
4. สาเหตุและผลกระทบเรื่องการขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอต่อการดำเนินการเกษตรเป็นอย่างไร

4. วัตถุประสงค์

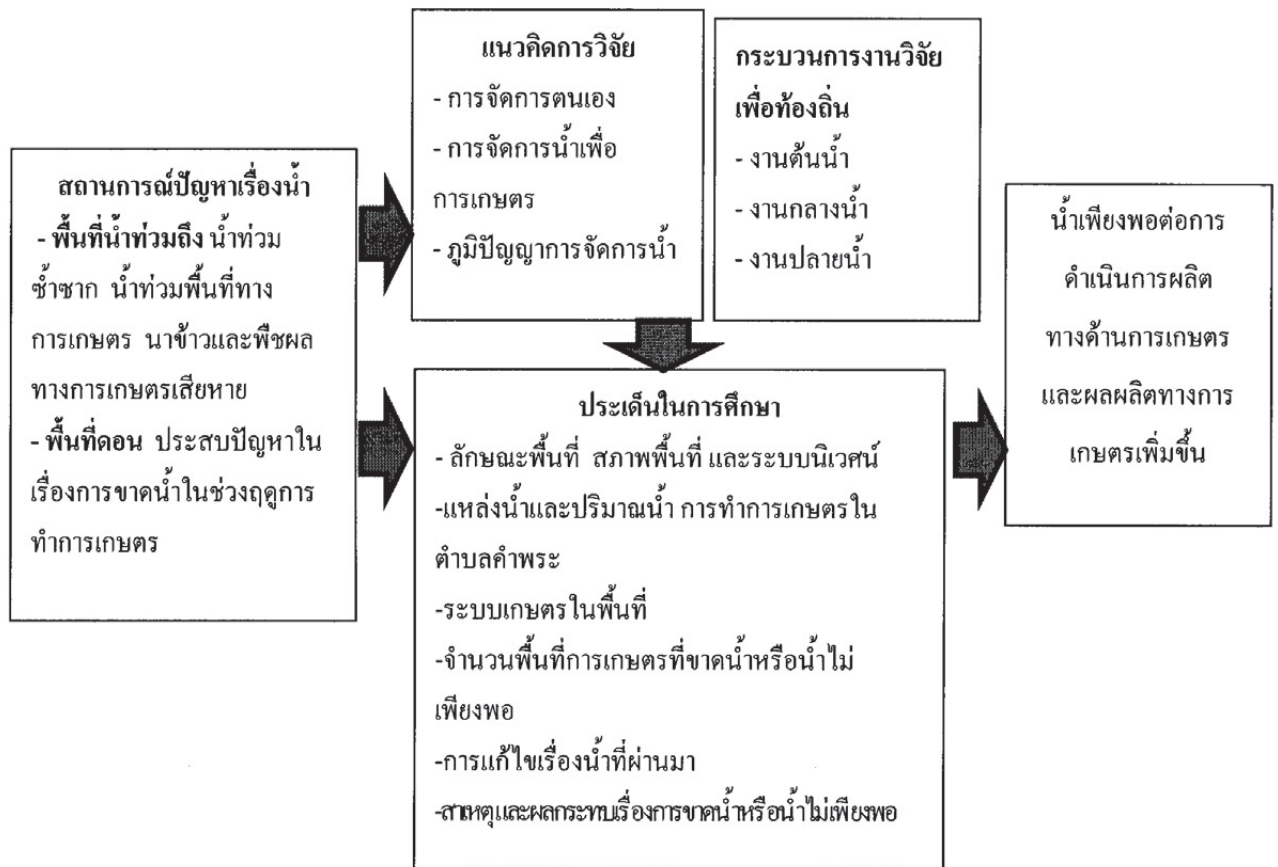
1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่ และและระบบนิเวศในตำบลคำพระ
2. เพื่อศึกษาแหล่งน้ำและปริมาณน้ำในตำบลคำพระ
3. เพื่อศึกษาการทำการเกษตรในตำบลคำพระ จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอ และการแก้ไขเรื่องน้ำที่ผ่านมา
4. เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบเรื่องการขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอต่อการดำเนินการเกษตร
5. เพื่อหาแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ

5. กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกรอบแนวคิดในเรื่อง

- การจัดการตนเอง
- การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร
- ภูมิปัญญาการจัดการน้ำ

แผนผังกรอบแนวคิด

บรรยายกรอบแนวคิด

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลคำพระแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ **พื้นที่น้ำท่วมถึง** น้ำท่วมซ้ำซาก น้ำท่วมพื้นที่ทางการเกษตร นาข้าวและพืชผลทางการเกษตรเสียหาย **พื้นที่ดอน** ประสบปัญหาในเรื่องการขาดน้ำในช่วงฤดูการทำเกษตร จากสถานการณ์ดังกล่าวทางทีมวิจัย ได้ใช้แนวคิดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการตนเอง การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ภูมิปัญญาการจัดการน้ำ มีประเด็นการในการศึกษา คือ ลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่ และระบบนิเวศน์แหล่งน้ำและปริมาณน้ำ การทำการเกษตรในตำบลคำพระเป็น จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอ การแก้ไขเรื่องน้ำที่ผ่านมา สาเหตุและผลกระทบเรื่องการขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอ โดยจากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวมานั้นจะนำไปสู่แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ โดยเป้าหมายของการดำเนินการคือ น้ำเพียงพอต่อการดำเนินการผลิตทางการเกษตร และผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

6. ขอบเขตการวิจัย

เขตพื้นที่ พื้นที่ตำบลคำพระ จำนวน 12 หมู่บ้าน

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้นำในชุมชน ตำบลคำพระ
- สมาชิกในชุมชนตำบลคำพระ จำนวน 12 หมู่บ้าน
- หน่วยงานส่วนท้องถิ่น

7. แผนงานและวิธีการศึกษา

1. ประชุมทำความเข้าใจโครงการกับทีมงานวิจัยตำบลคำพระ โดย วิธีการจัดประชุมทีม เพื่อชี้แจงโครงการและแนวทางการทำงานการวิจัย แบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ พร้อมวางแผนการดำเนินงาน
2. ทีมวิจัยทำการประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการสู่ประชาชนและองค์กรชุมชน โดยวิธีการจัดเวทีประชุมประชาคมเพื่อให้ชุมชนได้รับทราบรายละเอียดในโครงการและกิจกรรมการวิจัยแนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานของตำบลคำพระ
3. ทีมวิจัยอบรมการจัดเก็บข้อมูลแก่คณะทำงานวิจัยตำบลคำพระ โดยทำเครื่องมือการเก็บข้อมูล ทำความเข้าใจเครื่องมือการเก็บข้อมูล ชักซ้อมฝึกใช้เครื่องมือ
4. ทีมวิจัยและอาสาสมัครลงพื้นที่ เก็บข้อมูล โดยให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านรับรู้และให้ข้อมูล แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ แบ่งทีม จัดโซนเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ ประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แยกกันและแบ่งกลุ่มตามประเภทข้อมูล โดยแต่ละทีมมีการถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอ เก็บแบบสอบถาม นั่งสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ ตามความเหมาะสม
5. ทีมวิจัยดำเนินการสรุปและวิเคราะห์งานข้อมูล รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกันทีละประเด็น เพื่อดูว่าข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ โดยผู้เข้าร่วมคือ ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล ผู้เก็บข้อมูล ซึ่งมีการวิเคราะห์มี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นของทีมวิจัย และขั้นรวมทั้งชุมชน
6. ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบข้อมูล ว่าถูกต้องหรือไม่และหาแนวทางในการแก้ไข ปัญหาร่วมกัน
7. ทีมวิจัย อาสาสมัคร ที่ปรึกษา ร่วมกันทำแผนเพื่อทดลองปฏิบัติการในการจัดการน้ำตามระดับโซน ที่มีปัญหา เช่น การศึกษาดูงานพื้นที่ตัวอย่างที่แก้ไขปัญหาคล้ายๆกัน เป็นต้น
8. ทีมวิจัยทดลองปฏิบัติการในการจัดการน้ำตามระดับโซนโดยเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง แบ่งทีมทดลองปฏิบัติการตามหน้าที่ ลงมือปฏิบัติการ โดยทดลองทีละเรื่อง แต่การทดลองทีละครั้งไปร่วมกันทั้งทีม พร้อมทั้งการสรุปผลการทดลองปฏิบัติการเป็นระยะ
9. ทีมวิจัยนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ
10. ทีมวิจัยสรุปการดำเนินงานและเขียนรายงาน

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลเชิงการวิจัย

1. ได้ข้อมูลลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่ และและระบบนิเวศในตำบลคำพระ
2. ได้ข้อมูลแหล่งน้ำและปริมาณน้ำในตำบลคำพระ
3. ได้ข้อมูลการทำการเกษตรในตำบลคำพระ จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอ และการแก้ไขเรื่องน้ำที่ผ่านมา
4. ได้ข้อมูลสาเหตุและผลกระทบเรื่องการขาดน้ำหรือน้ำไม่เพียงพอต่อการดำเนินการเกษตร
5. ได้แนวทางการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานตำบลคำพระ

ผลเชิงการพัฒนา

1. พี่น้องชาวบ้านมีความสุข สามัคคี เพิ่มขึ้น มีสุขภาพดี ต็มอิ่มกัน คุณธรรมเพิ่มขึ้น
2. ลูกหลานเด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกดี สืบทอดวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา
3. เกิดการอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่า ภูมิปัญญา หวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่

9. ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

10. งบประมาณในการดำเนินการ 192,980 บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นสองพันเก้าร้อยแปดสิบบาทถ้วน)

11. รายละเอียดแผนงานกิจกรรม

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1.ประชุมทำความเข้าใจโครงการกับทีมงานวิจัยตำบลคำพระ	จัดประชุมทีม เพื่อชี้แจงโครงการและแนวทางการทำงานการวิจัย แบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ชี้แจงแผนการดำเนินงาน	ทีมวิจัย 24 คน	1 วัน	1.ทีมวิจัยรู้และเข้าใจในแนวทางการทำงาน 2.ทีมวิจัยเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง 3.ได้แผนการดำเนินกิจกรรม 4.ทีมวิจัยสามารถทำงานได้ตามความถนัดและที่ได้รับมอบหมาย
2.ทีมวิจัยทำการประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการสู่ประชาชนและองค์กรชุมชน	จัดเวทีประชุมประชาคมเพื่อให้ชุมชนได้รับทราบในโครงการและกิจกรรมการวิจัย	-ทีมวิจัยชุมชน -สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลคำพระ -ประชาชน รวม 200 คน	1 วัน	1.ผู้เข้าร่วมเวทีรู้และเข้าใจในโครงการ/กิจกรรมการวิจัย 2.ผู้เข้าร่วมเวทีนำไปขยายบอกต่อ/ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมการวิจัยได้ 3.ผู้เข้าร่วมเวทีสามารถให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน
3. ทีมวิจัยอบรมการจัดเก็บข้อมูลแก่คณะทำงานวิจัยตำบลคำพระ	จัดอบรมการสร้างเครื่องมือการเก็บข้อมูลโดยทีมวิจัยที่ไปเข้าอบรมกับทีมโหนด	ทีมวิจัย 24 คน	2 วัน	1.ผู้เข้าร่วมรู้แนวทางในการสร้างเครื่องมือและการดำเนินการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งได้แผนการดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่
4. ทีมวิจัยและอาสาสมัครลงพื้นที่เก็บข้อมูล	โดยผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านรับรู้และให้ข้อมูล แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ แบ่งทีม จัดโซนเก็บข้อมูล(โซนเหนือใต้) โดยเก็บข้อมูลสภาพพื้นที่ ประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ แยกกันและแบ่งกลุ่มตามประเภท	ทีมวิจัย 24 คน	5 เดือน	1. มีทีมงานวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยผู้นำ/ชาวบ้าน และเด็กเยาวชนได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเข้มข้น 2. ได้ข้อมูลสภาพพื้นที่/ประวัติศาสตร์ชุมชน/ภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกหมู่บ้านพร้อมภาพประกอบที่สามารถนำมาอ้างอิงและจัดทำแผนการดำเนินงานสู่การแก้ไขปัญหาได้

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	ข้อมูล โดยแต่ละทีมมีเด็กและเยาวชน มีการถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอ เก็บแบบสอบถาม นั่งสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ตามความเหมาะสม เช่น ฤดูทำนา ช่วงเย็น ฯลฯ			3. ได้รู้และเข้าใจการทำงานรูปแบบฉบับนักวิจัยชาวบ้านที่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแยกเป็นสถานการณ์ปัญหาสาเหตุ และแนวทางนำไปสู่การแก้ไข 4. ได้พื้นที่ที่ประสบปัญหาต่างๆที่สามารถนำไปพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเกิดผลอย่างจริงจังและยั่งยืน 5. ได้รู้ประวัติศาสตร์ชุมชน/ภูมิปัญญาท้องถิ่นและพบเห็นสถานการณ์ต่างๆในพื้นที่ที่สามารถนำไปเผยแพร่และเก็บมาจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อเก็บไว้เด็กเยาวชนคนรุ่นหลังได้ศึกษา
5. ทีมวิจัยดำเนินการสรุปและวิเคราะห์งานข้อมูล รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่	จัดการประชุมเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกันทีละประเด็น เพื่อดูว่าข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ โดยผู้เข้าร่วมคือ ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล(สภาหมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้าน) ผู้เก็บข้อมูล	ทีมวิจัย 24 คน และสภาหมู่บ้าน	2 วัน	1. ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาที่เป็นจริง และข้อมูลที่เป็นปัญหารุนแรง/ไม่รุนแรง/ปานกลาง 2. ได้รู้ว่าข้อมูลเป็นอย่างไร/ข้อมูลอะไรที่ยังขาดอยู่ 3. ได้ช่วยกัน เพิ่มเติมส่วนที่ขาดการประชุม
6. ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบข้อมูล	1. แบ่งกลุ่มดูและวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ได้จัดเก็บมา และสรุปและเสนอแนะกันในกลุ่ม 2. นำมารวมกันทุกประเด็นและมอบหมายผู้ประสานงานของทีมวิจัยสรุปเป็นภาพรวมทุกประเด็น	-ทีมวิจัย 24 คน -สมาชิกสภาองค์กรฯ -สภากลางตำบลคำพระ -ประชาชน -ภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวม 200 คน	1 วัน	1. ได้ข้อมูลประเด็นต่างๆที่ครบถ้วนสมบูรณ์ 2. ได้สถานการณ์ปัญหา สาเหตุแนวทางแก้ไข 3. ได้รูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่นอกเขตชลประทานระยะต่อไป

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
7. ทีมวิจัย อาสาสมัคร ที่ปรึกษา ร่วมกันทำ แผนเพื่อทดลอง ปฏิบัติการในการ จัดการน้ำตามระดับ โชน ที่มีปัญหา	จัดประชุมเพื่อวาง แผนการทดลอง ปฏิบัติการ และเตรียม วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง แบ่งทีมทดลอง ปฏิบัติการตามหน้าที่ ลง มือปฏิบัติการ โดย ทดลองทีละเรื่อง แต่การ ทดลองทีละครั้งไป ร่วมกันทั้งทีม	ทีมวิจัยและ อาสาสมัครใน การดำเนินการ ทดลอง ปฏิบัติการ	2 วัน	1. ได้รู้ทางการแก้ไขปัญหามาจากการทดลองกับพื้นที่ปฏิบัติการจริง 2. ได้แผนการดำเนินการทดลองตามประเด็นปัญหา
8. ทดลองปฏิบัติการ และสรุปการทดลอง เป็นระยะ	ทดลองปฏิบัติการพร้อม ทั้งติดตาม/สรุป ประมวลผลการ ดำเนินงานพื้นที่ตัวอย่าง โดยการที่ผู้ประสานงาน ของทีมวิจัยติดตามผล การทดลอง และจัดทำ รายงานผลการทดลองว่า เป็นอย่างไรส่งต่อ หน่วยงาน /ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	ทีมวิจัย และ อาสาสมัครที่ร่วม ในการทดลอง ปฏิบัติการ	5 เดือน	1. ได้ทดลองแนวทางการจัดการ น้ำ พร้อมทั้งได้ผลการทดลองที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้ 2. ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรู้ สถานการณ์ปัญหาและการแก้ไข ปัญหา 3. ผู้ร่วมกิจกรรมสามารถเป็น วิทยากรปฏิบัติการและขยาย ผลได้ 4. สามารถนำพื้นที่ปฏิบัติการ เป็นตัวอย่างเรียนรู้ผลสำเร็จการ วิจัยได้
9. ทีมวิจัยนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ	จัดเวทีนำเสนอผลการ ดำเนินการวิจัยที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ตำบลคำพระ	-ทีมวิจัย 24 คน -สมาชิกสภา องค์กรฯ -สภากลาง ตำบลคำพระ -ประชาชน -ภาคีหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง รวม 200 คน	1 วัน	1. ได้นำเสนอผลการดำเนินการ วิจัยของโครงการให้ทางชุมชนทั้ง ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล สภากลาง และหน่วยงานที่มีส่วน เกี่ยวข้อง
10. ทีมวิจัยสรุปการ ดำเนินงานและเขียน รายงาน	ทีมวิจัยจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการในการ ทบทวนการดำเนินการ วิจัยตั้งแต่กิจกรรมแรก	ทีมวิจัย 24 คน	2 วัน	1. ทีมวิจัยได้ทบทวนเนื้อหาที่ เกิดขึ้นจากการดำเนิน 2. รวบรวมเขียนข้อมูล 3. จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มรายงาน

กิจกรรม	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	จนถึงกิจกรรมสุดท้าย ของโครงการ			ความก้าวหน้าและฉบับสมบูรณ์ ของชุมชนคำพระ

12. รายละเอียดงบประมาณดำเนินการ

กิจกรรม	รายละเอียด	งบประมาณ
1. ประชุมทำความเข้าใจ โครงการกับทีมงานวิจัยตำบลคำ พระ	ค่าอาหารและอาหารว่าง 24 คน X 80 บาท ค่าประสานงาน ค่าเอกสาร ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท รวมเป็นเงิน 5,120 บาท	1,920 300 500 2,400
2. ทีมวิจัยทำการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงโครงการสู่ประชาชนและ องค์กรชุมชน	ค่าอาหาร+อาหารว่าง 200 คน X 80 บาท ค่าประสานงาน ค่าบำรุงสถานที่/เครื่องเสียง เอกสาร ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท รวมเป็นเงิน 19,900 บาท	16,000 500 500 500 2,400
3. ทีมวิจัยอบรมการจัดเก็บ ข้อมูลแก่คณะทำงานวิจัยตำบล คำพระ	ค่าอาหาร +อาหารว่าง 24 คน X 80 บาท X 2 วัน ค่าประสานงาน ค่าเอกสาร ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท รวมเป็นเงิน 7,540 บาท	3,840 300 1,000 2,400
4. ทีมวิจัยและอาสาสมัครลงพื้นที่ เก็บข้อมูล	ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าประสานงาน ค่าเอกสารและวัสดุ อุปกรณ์ รวมเป็นเงิน 45,000 บาท	45,000
5. ทีมวิจัยดำเนินการสรุปและ วิเคราะห์งานข้อมูล รวบรวม ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่	ค่าอาหาร +อาหารว่าง 24 คน X 80 บาท X 2 วัน ค่าประสานงาน ค่าเอกสาร ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท รวมเป็นเงิน 7,540 บาท	3,840 300 1,000 2,400
6. ทีมวิจัยนำเสนอข้อมูลสู่ชุมชน เพื่อตรวจสอบข้อมูล	ค่าอาหาร+อาหารว่าง 200 คน X 80 บาท ค่าประสานงาน ค่าบำรุงสถานที่/เครื่องเสียง เอกสาร ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท รวมเป็นเงิน 19,900 บาท	16,000 500 500 500 2,400
7. ทีมวิจัย อาสาสมัคร ที่	ค่าอาหาร +อาหารว่าง 24 คน X 80 บาท X 2 วัน	3,840

ปรึกษา ร่วมกันทำแผนเพื่อ ทดลองปฏิบัติการในการจัดการ น้ำตามระดับโซน ที่มีปัญหา	ค่าประสานงาน	300
	ค่าเอกสาร	1,000
	ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท	2,400
	รวมเป็นเงิน 7,540 บาท	
8.ทดลองปฏิบัติการ โดยเตรียม วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง แบ่งทีม ทดลองปฏิบัติการตามหน้าที่ ลง มือปฏิบัติการ	ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าประสานงาน เอกสารวัสดุ/ อุปกรณ์	45,000
	รวมเป็นเงิน 45,000 บาท	
9. ทีมวิจัยนำเสนอผลการวิจัยสู่ สาธารณะ	ค่าอาหาร+อาหารว่าง 200 คน X 80 บาท	16,000
	ค่าประสานงาน	500
	ค่าบำรุงสถานที่/เครื่องเสียง	500
	เอกสาร	500
	ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท	2,400
	รวมเป็นเงิน 19,900 บาท	
10. ทีมวิจัยสรุปการดำเนินงาน และเขียนรายงาน	ค่าอาหาร +อาหารว่าง 24 คน X 80 บาท X 2 วัน	3,840
	ค่าประสานงาน	300
	ค่าเอกสาร	1,000
	ค่าเดินทาง 24 คน X 100 บาท	2,400
	รวมเป็นเงิน 7,540 บาท	
	รายงานความก้าวหน้า	3,000
	รายงานฉบับสมบูรณ์	5,000
	รวมเป็นเงิน 8,000 บาท	
รวมทั้งสิ้น	หนึ่งแสนเก้าหมื่นสองพันเก้าร้อยแปดสิบบาทถ้วน	192,980

13. ข้อมูลทีมวิจัย								
ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	อายุ	การศึกษา	ตำแหน่งในชุมชน	เลขบัตรประชาชน	โทรศัพท์	
1	นางสมใจ วามะสุน	66/1 หมู่ที่ 1	53	ม ๕5	กรรมการ/ผู้ประสานงานสภาฯ/ สวัสดิการชุมชนตำบล	3341800186497	0890583375	
2	นายกิมทิม ศรีภิมย์	14 หมู่ที่ 2	67	ม 6	ประธานกรรมการสภาองค์กรชุมชน	3341800191202	0895847165	
3	นายวิชัย ธิยาธรรม	17 หมู่ที่ 7	60	ป.4	รองประธานสภาองค์กรชุมชน/ กรรมการ	3341800283788	0897163010	
4	นายประสงค์ วามะสุน	10 หมู่ที่ 1	61	ปริญญาตรี	กรรมการ	3341800183188	0908279452	
5	นายจำเนียร เดชเสน	14/7 หมู่ที่ 2			สารวัตรกำนัน	33341800041642	0807273842	
6	นางสุพิศ วามะสุน				กรรมการ			
7	นางภัสสร ลุยพิมพ์	127 หมู่ที่ 4	44	ม.3	กรรมการ/ประธานอสม.	3341800272393	0854149380	
8	นางลมหวาน สุก	41 หมู่ที่ 5	43	ม.6	ประธานอสม.	3341800272393	0862480145	
9	นายอ่อนสา บุญเจริญ	88 หมู่ที่ 6	49	ม.6	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านม.6	3341800277085	0839960593	
10	นางจรรวณ ลาภาอุตม์	7 หมู่ที่ 7		ม.6				
11	นายสมพงษ์ จารุจิตร	30 หมู่ที่ 8	62	ปริญญาตรี	ประธานสถานศึกษา	33418002822992	085-4998725	
12	นายบุญศรี สิ้นเดิม	22 หมู่ที่ 9	67	ป.6	กรรมการ	33341800298601	0876525868	
13	นายแสวง วามะสุน	28/1 หมู่ที่ 10	71	ม.6	ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ	3341800029218	0857731238/0807333878	
14	นายอุดร ศรีภิมย์	72 หมู่ที่ 11	58	ป.6	กรรมการ	3341800070367	0851052610	
15	นายเกษม วัชจันทร	4 หมู่ที่ 12	54	ม 6	กรรมการ	3341800070367	0874235053	
16	นางสุวรรณ วามะสุน		58	ม 6	กรรมการ	3341800283140	0868781891	
17	นางกัญญา สายมงคล	49 หมู่ที่ 8	47	ม 3	ประธาน อสม.		0853063979	

18	นายอารีย์ สิตะเสน	9 หมู่ที่ 1	49	ม 6	ผู้ใหญ่บ้านม.1	3341800185210	0801667877
19	นางฉวี วามะลุน	49 หมู่ที่ 1	49	ม 6	ประธาน อสม.	3341800185032	0833741688
20	นายเมืองไทย เทียงธรรม	66/1 หมู่ที่ 1	23	ป.ส.	สื่อยาวชน		0833785712
21	น.ส.มาศวิสัย วามะลุน	121 หมู่ที่ 1	26	ม 6	สื่อยาวชน		
22	นายพงษ์เทพ วามะลุน	121 หมู่ที่ 1	21	ม 3	สื่อยาวชน		
23	นายสิทธิชัย มุทุกันต์	48 หมู่ที่ 1	18	ม.3	สื่อยาวชน		

ข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

1. ชื่อโครงการวิจัย แนวทางการฟื้นฟูลำห้วยปะอี่เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปาก่อ อำเภอขานูมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

หัวหน้าโครงการวิจัย นาย สง่า กำเกลี้ยง ที่อยู่ 41 หมู่ 2 ต.ปาก่อ อ.ขานูมาน จ.อำนาจเจริญ
โทร. 083 -3811813

2.ความเป็นมาเรื่องที่ต้องการวิจัย

ตำบลปาก่อ เป็นพื้นที่ที่มีการอพยพของกลุ่มคนเพื่อเข้ามาตั้งรกรากในพื้นที่หลายครั้งและมีหลายกลุ่ม อันเนื่องมาจากคนในพื้นที่ดั้งเดิมได้ถูกอพยพให้ไปอยู่ในที่อื่นระหว่างที่มีการปราบปรามคอมมิวนิสต์ในพื้นที่ จนกระทั่งปี 2525 จึงได้มีการตั้งหมู่บ้านโดยผู้ที่ถูกอพยพไปอยู่ในพื้นที่จังหวัดอื่นได้ทำการกลับเข้ามาอาศัยในพื้นที่ตั้งบ้านเรือนเดิม พร้อมกับมีการพัฒนาจากหน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนร่วมกันกับคนพื้นที่ในการสร้างโรงเรียนและสนับสนุนระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐานให้กับชุมชน คนพื้นถิ่นดั้งเดิมของตำบลปาก่อเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ภูไท นับถือศาสนาพุทธ ถือผีให้ เจ้าปู่

ตำบลปาก่อ มีพื้นที่อาณาเขตของตำบลประมาณ 115 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงเป็นส่วนใหญ่และมีที่ราบลุ่มบางส่วน โดยมีลำห้วยไหลผ่าน 6 สาย ซึ่งส่วนใหญ่จะมีน้ำเฉพาะในฤดูฝน มีอาณาเขตและพื้นที่ติดต่อกับตำบล ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอขานูมาน ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลโคกก่อ อำเภอขานูมาน ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหนองไฮ อำเภอเสนางคนิคม ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหนองข่า อำเภอขานูมาน ปัจจุบันมีหมู่บ้านในพื้นที่ทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ลักษณะภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ประชากร 7,963 คน ชาย 4,065 คน หญิง 3,898 คน สภาพทางเศรษฐกิจ อาชีพ ส่วนใหญ่ ทำนา อาชีพเสริม ปลูกพืชเศรษฐกิจ มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย

ในอดีตระบบการเกษตรของคนตำบลปาก่อเป็นการทำการเกษตรผลิตแบบยังชีพ เป็นการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตใช้ในการบริโภคภายในครัวเรือนเป็นหลัก ต่อมาเมื่อการพัฒนาโลกมีความก้าวหน้าทันสมัยมากขึ้น มีการติดต่อสื่อสารสะดวก จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความต้องการการใช้สินค้าจากภาคการเกษตรในแง่ของอาหารมากขึ้น จึงต้องมีการเปลี่ยนวิธีการผลิตจากเดิมเพื่อยังชีพมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า หรือเพื่อให้ได้เงินสดมากขึ้น มีการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอกมากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีการผลิต เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้ปุ๋ย มีการใช้เครื่องมือทุ่นแรง เกิดการพัฒนาที่เร่งรัดให้มีการผลิตและรายได้สูงขึ้น เป็นสาเหตุของความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม เกิดภาวะหนี้สินของเกษตรกรตำบลปาก่อเพิ่มขึ้น การใช้ประโยชน์จากที่ดินของตำบลปาก่อ มีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสการพัฒนาของประเทศไทยและของโลก และที่สำคัญการใช้ประโยชน์จากที่ดินมีลักษณะการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายอย่างชัดเจน ทำให้พื้นที่ป่าถูกแผ้วถางอย่างรวดเร็ว เพื่อผลิตข้าวในการบริโภค ปลูกปอแก้ว เพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานผลิตกระสอบป่าน และมันสำปะหลังมีความต้องการของตลาดมีมากขึ้น ชาวบ้านจึงปลูกมันสำปะหลังแทนปอแก้ว และบุกรุกป่าเพื่อปลูกมันเพิ่มมากขึ้น และเกษตรกรบางคนเปลี่ยนมาทำเป็นไร่นาสวนผสม เลี้ยงวัว และไม้ผลมากขึ้น และด้วยนโยบายที่มีการสนับสนุนอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล ที่ย้ายฐานการผลิตจากภาคกลางมาในพื้นที่ภาคอีสานทำให้เกษตรกรเปลี่ยนจากมันสำปะหลังเป็นการปลูกอ้อยมากขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งการผลิตยางพารา และปาล์มน้ำมัน จะเห็นได้ว่าจากกระแสการพัฒนาประเทศที่เน้นการผลิตเพื่อการค้าจากการส่งเสริมทางการเกษตรตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ตำบลปาก่อประสบปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ไม่

ว่าจะเป็นปัญหาการบุกรุกทำลายป่าในการจับจองที่ทำกิน การพังทลายของหน้าดิน สารเคมีตกค้างในดินและน้ำโดยเฉพาะในลำห้วย

ซึ่งลำห้วยถือเป็นสายเลือดที่ใช้หล่อเลี้ยงคนในตำบลบ้านปาก่อกันมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้เห็นได้จากตำนานเรื่องเล่าของห้วยปะอี กล่าวคือ ตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวกับลำห้วยปะอี ห้วยมีความอุดมสมบูรณ์ และมีการใช้ประโยชน์กันอย่างมากมายโดยเฉพาะเพศหญิงที่มีความใกล้ชิดและความสัมพันธ์กับลำห้วยแห่งนี้เป็นอย่างมาก ทั้งการใช้ประโยชน์ในครัวเรือนที่มีการนำน้ำจากแหล่งนี้ไปใช้เพื่อการดื่มกิน ใช้ประโยชน์ในครัวเรือน รวมถึงการใช้เป็นแหล่งน้ำในการชำระล้างร่างกาย ความใสสะอาดละเอียดชื่นใจ จึงมีการลงเล่นน้ำโดยไม่สวมใส่อะไร บังเอิญมีคนมาเห็นภาพการเล่นน้ำดังกล่าว แล้วนำไปบอกเล่าต่อ ๆ กันมา จึงเป็นที่ไปที่มาของลำห้วยแห่งนี้

ลำห้วยปะอี มีต้นน้ำมาจากถ้ำแสงเพชร อ่างเก็บน้ำห้วยสีโท ที่มีลำห้วยสาขาย่างมากมาย มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร มาบรรจบห้วยถ่มและไหลลงสู่แม่น้ำโขง ลักษณะโดยทั่วไปมีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 6 เมตร และน้ำความลึกมากในฤดูน้ำหลาก ในพื้นที่ตำบลปาก่อ ห้วยปะอีมีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ชุมชนที่ลำห้วยไหลผ่าน ประกอบด้วย ชุมชนหมู่ที่ 3, 4, 7, 8, 12, 13 ลักษณะของลำห้วยในพื้นที่ตำบลปาก่อช่วงหน้าน้ำ น้ำจะเต็มลำห้วย ส่วนในช่วงหน้าแล้ง น้ำจะมีน้ำขังเป็นจุด ๆ ในแต่ละจุดจะไหลแบบริน ๆ มาหากัน การใช้ประโยชน์ของลำห้วย ใช้ในการหาอยู่หากิน เช่น การหาปลา การใส่เบ็ด ปลาตุก ปลาช่อน ปลาไหล หรือผักบริเวณริมห้วย เช่น ผักเม็ก ผักหนามป่า ผักติ้ว ผักกระเฉด เป็นต้น เมื่อก่อนมีความในลำห้วยมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก จากคำบอกเล่า ก็คือก็เมื่อถ้าไม่มีอาหารที่จะกินในตอนค่ำ ก็ถือสวิงลงไปในลำห้วย ใช้เวลาไม่นานก็จะสามารถจับปลา หอย หรือ กุ้งมาเป็นอาหารในการรับประทานให้อิ่มท้องได้

แต่ในปัจจุบันสืบเนื่องจากการที่มีการส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย แตงกวา พริก มะละกอ ที่ชุมชนในท้องของปุ๋ยเคมี และยาฆ่าหญ้า ซึ่งจากการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการศึกษา ผลกระทบจากการใช้สารเคมีของชุมชนตำบลปาก่อ โดย กลุ่มวิจัยของปตท. ได้ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการใช้สารเคมีในพื้นที่ส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ การใช้ประโยชน์ที่เน้นหนักเรื่องของการใช้น้ำเพื่อการทำการเกษตรเป็นหลัก ทั้งยางพาราในช่วงต้นของการปลูก พริก แตงกวา มะละกอ ปัญหาเรื่องการชะล้างหน้าดินในพื้นที่ริมตลิ่งจนบางพื้นที่ในลำห้วยเป็นพื้นที่ดินเขิน ส่งผลกระทบกับลำห้วยโดยตรง พื้นที่ที่เคยเป็นที่อาศัยของสัตว์จำพวกปลาและแมลงต่าง ๆ ก็ได้รับผลกระทบ

ซึ่งจากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีการดำเนินการในเรื่องของการจัดการที่ผ่านมา นั้นเน้นหนักในเรื่องของการเก็บกักน้ำโดยการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อการดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตร เช่น พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดอำนาจเจริญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้การพัฒนาที่กล่าวมานั้นยังไม่ได้คำนึงถึงในเรื่องของการฟื้นฟูระบบนิเวศน์ และการมองในมิติของความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ระหว่างลำห้วยปะอีกับคนในชุมชนตำบลปาก่อ

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับลำปะอี ทางทีมวิจัยจึงได้หาแนวทางในการฟื้นฟูและพัฒนา โดยการสืบหาประเด็นปัญหาที่แท้จริงมากำหนดแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการดำเนินการวิจัยแนวทางการฟื้นฟูลำห้วยปะอีเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปาก่อ ที่สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

3. โจทย์วิจัย

คำถามวิจัยหลัก

แนวทางการฟื้นฟูลำห้วยปะอี่เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปาก่อ อำเภอนานูมาน จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นอย่างไร

คำถามวิจัยย่อย

1. ลักษณะพื้นที่ ระบบนิเวศ และศักยภาพของลำห้วยปะอี่เป็นอย่างไร
2. การเปลี่ยนแปลงของลำห้วยปะอี่จากอดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างไร
3. ลำห้วยปะอี่มีความสำคัญและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในตำบลปาก่ออย่างไร
4. บทเรียนการพัฒนาที่ผ่านของลำห้วยปะอี่เป็นอย่างไร มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใด ภายใต้เงื่อนไขปัจจัยใด

4. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

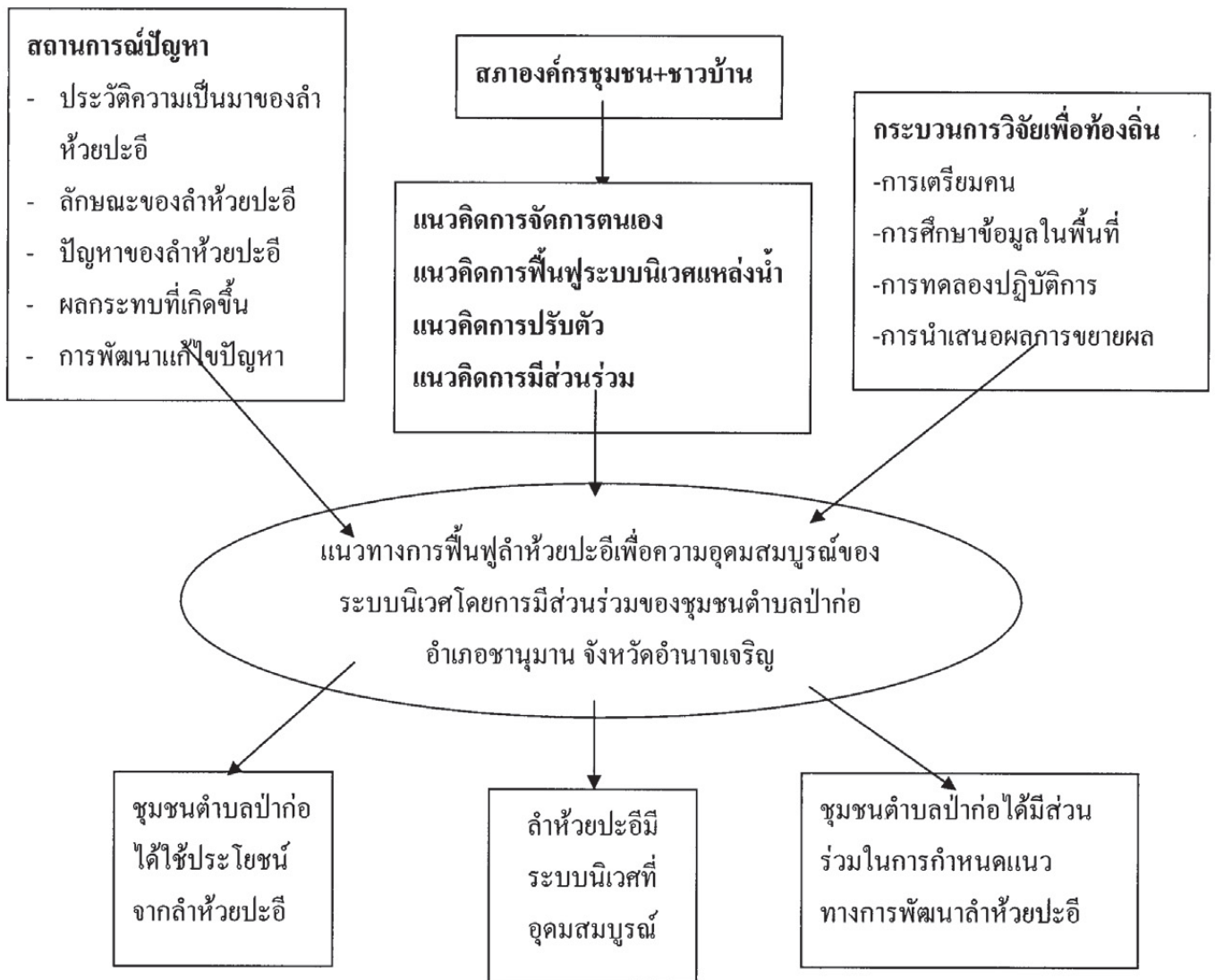
1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นที่ ระบบนิเวศ และศักยภาพของลำห้วยปะอี่
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของลำห้วยปะอี่จากอดีตถึงปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุและผลกระทบต่อชุมชน
3. เพื่อศึกษาความสำคัญและสัมพันธ์ของลำห้วยปะอี่กับวิถีชีวิตของคนในตำบลปาก่อ
4. เพื่อศึกษาบทเรียนการพัฒนาที่ผ่านของลำห้วยปะอี่
5. เพื่อศึกษาหาแนวทางการฟื้นฟูลำห้วยปะอี่เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปาก่อ อำเภอนานูมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยแนวทางการฟื้นฟูลำห้วยปะอี่เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปาก่อ อำเภอนานูมาน จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกรอบแนวคิดในเรื่อง

- การจัดการตนเอง
- การฟื้นฟูระบบนิเวศ
- การมีส่วนร่วม

ซึ่งมีแผนผังกรอบแนวคิดดังนี้

อธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย

ชุมชนตำบลปาก่อ เป็นพื้นที่ที่มีความต้องการจัดการตนเองในการแก้ไข้ปัญหาแหล่งน้ำในชุมชนที่มีลำห้วยจำนวนมาก แต่มีปัญหาคือไม่สามารถนำน้ำขึ้นมาใช้เพื่อทำการเกษตรได้ อีกทั้งการพัฒนาที่ผ่านมา มีการสร้างฝายและชุดสระขึ้นจำนวนมากแต่ก็ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี ลำห้วยปะอี่เป็นอีกลำห้วยหนึ่งที่มีความลึกชันดินเป็นบางช่วง ทำให้ในฤดูแล้งน้ำจะแห้งไม่เหลือน้ำอยู่ตลอดลำห้วย ชุมชนหลายชุมชนในตำบลปาก่อจึงไม่สามารถนำน้ำขึ้นมาใช้ประกอบการเกษตรต่างๆได้ และยังไม่สามารถหาทุ่งหอยปูปลาได้มากเท่าที่ควร สภาองค์กรชุมชนตำบลปาก่อและชาวบ้านตำบลปาก่อ จึงต้องการจัดการตนเองเพื่อแก้ไข้ปัญหาลำห้วยปะอี่โดยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น คือมีการเตรียมคน ศึกษาข้อมูลในพื้นที่ ทดลองปฏิบัติการ การนำเสนอผลและการขยายผลการวิจัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้อยู่บนพื้นฐานแนวคิดการจัดการตนเอง แนวคิดการฟื้นฟูระบบนิเวศแหล่งน้ำ และแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งโครงการวิจัยนี้เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว นอกจากชุมชนตำบลปาก่อจะได้แหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ในระบบนิเวศแล้วยังได้สร้างสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนตนเอง และเป็นชุมชนที่มีการจัดการตนเองลุกขึ้นมาแก้ปัญหาด้วยชุมชนเอง และเป็นการพัฒนาที่มาจากความต้องการของชุมชนตำบลปาก่ออีกด้วย

6. ขอบเขตการวิจัย

เขตพื้นที่

พื้นที่ที่อยู่บริเวณลำห้วยปะอี่ ตำบลปาก่อ จำนวน 5 หมู่บ้าน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำในชุมชน ตำบลปาก่อ จำนวน 17 คน

สมาชิกในชุมชนตำบลปาก่อ 13 หมู่บ้าน 120 คน

7.วิธีการดำเนินการ

1. ประชุมทีมและอาสาสมัครเพื่อวางแผนการดำเนินงานและแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน
2. การชี้แจงโครงการวิจัยต่อภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการรวมถึงการค้นหาอาสาสมัครจำนวน 13 คน
3. อบรมพัฒนาศักยภาพทีมวิจัยในการออกแบบและใช้เครื่องมือวิจัย
4. ศึกษาข้อมูลตามกรอบการดำเนินงานวิจัย
5. รวบรวมสรุปข้อมูล
6. การชี้แจงข้อมูลที่ได้จากโครงการวิจัยต่อภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการ และหาแนวทางในการทดลอง(คืนข้อมูล)
7. ขั้นตอนการออกแบบแผนการทดลองปฏิบัติตาม พร้อมทั้งการทดลองปฏิบัติการ
8. ทดลองปฏิบัติการ
9. เวทีสรุปบทเรียนงานวิจัยสำหรับทีมวิจัย,คณะกรรมการโครงการฯตำบลและภาคีความร่วมมือ
10. นำเสนอผลการดำเนินการวิจัย
11. จัดทำรูปเล่มงานวิจัย

8.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มิติเชิงวิจัย

1. ได้ข้อมูลลักษณะพื้นที่ ระบบนิเวศ และศักยภาพของลำห้วยปะอี่
2. ได้ข้อมูลพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของลำห้วยปะอี่จากอดีตถึงปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุ และผลกระทบต่อชุมชน
3. ได้ข้อมูลความสำคัญและสัมพันธ์ของลำห้วยปะอี่กับวิถีชีวิตของคนในตำบลปาก่อ
4. ได้ข้อมูลบทเรียนการพัฒนาที่ผ่านของลำห้วยปะอี่
5. ได้หาแนวทางการฟื้นฟูลำห้วยปะอี่เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปาก่อ อำเภอขานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

มิติเชิงพัฒนา

1. เกิดนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พร้อมจะพัฒนาและมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน
2. เกิดการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูระบบนิเวศลำห้วยปะอี่ของชุมชนตำบลปาก่อและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

9.ระยะเวลา 12 เดือน

10. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 197,350.00 บาท

11.รายละเอียดแผนงานและวิธีการศึกษา

กิจกรรม	วิธีการ	ผู้เข้าร่วม	ผลที่จะได้รับ
1.ประชุมทีมและอาสาสมัครเพื่อวางแผนการดำเนินงานและแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานหน้าพื้นที่การทำงาน	เชิญอาสาสมัครมาร่วมวางแผนการทำงานและแบ่งบทบาทหน้าที่พร้อมนัดหมายการดำเนินงานครั้งต่อไป	ทีมวิจัยและอาสาสมัคร	1.ได้แผนงานการดำเนินงานวิจัย 2.ได้รู้จักบทบาทและหน้าที่ในการทำงานของแต่ละคน 3.ได้กำหนดนัดหมายในการประชุมครั้งต่อไป
2.การชี้แจงโครงการวิจัยต่อภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการ	ทีมวิจัยได้เชิญกลุ่มเป้าหมาย มาร่วมรับฟังการชี้แจงโครงการวิจัย มีการแลกเปลี่ยนข้อสงสัย และทำความเข้าใจถึงการดำเนินงานวิจัยรวมถึงการค้นคว้าหาความรู้เพื่อมารวมในการดำเนินงานวิจัย	ทีมวิจัยและภาคีเครือข่ายผู้นำชุมชน	1.ผู้เข้าร่วมได้รับทราบถึงรายละเอียดของการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ที่ตำบลปากท่อ 2.ได้อาสาสมัครที่จะเข้าร่วมในการดำเนินงานจำนวน 13 คน
3.อบรมพัฒนาศักยภาพทีมวิจัยในการออกแบบและใช้เครื่องมือวิจัย	เชิญวิทยากรให้ความรู้ในการตั้งประเด็นคำถาม รวมถึงประเด็นในการจัดเก็บข้อมูล ทีมวิจัยและอาสาสมัครมาร่วมปรึกษารื้อฟื้นการหัวข้อในการตั้งประเด็นคำถามร่วมกัน	ทีมวิจัยและอาสาสมัคร	1.ได้ความรู้ในการตั้งประเด็นคำถาม 2.ได้ออกแบบในการตั้งประเด็นคำถามร่วมกัน
4.ศึกษาข้อมูลตามกรอบการดำเนินงานวิจัย(เก็บข้อมูล)	1.เตรียมหลักฐานข้อมูลแบบสอบถาม 2.ลงพื้นที่ เก็บข้อมูลทั้งหมดในเขตตำบลปากท่อ 3.ทีมวิจัยและอาสาสมัครมาสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจ 4.หารูปแบบที่เหมาะสมมาแก้ปัญหา เชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมทดสอบรูปแบบในการแก้ปัญหา	ทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย	1. ได้ข้อมูลตามกรอบวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ 2. ผู้ดำเนินการได้เรียนรู้วิธีการในการจัดเก็บข้อมูล
5. รวบรวมสรุปข้อมูล	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการรวบรวมสรุปข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย	ทีมวิจัยและอาสาสมัคร	- ได้รู้ถึงข้อมูลที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งการเรียนรู้ในเรื่องของการสร้างกรอบในการสรุปวิเคราะห์ข้อมูล
6. การชี้แจงข้อมูลที่ได้จากการ	เปิดเวทีนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสรุปวิเคราะห์ใน	ทีมวิจัยและภาคี	- ผู้เข้าร่วมในเวทีได้รับทราบถึงข้อมูลที่เกิดขึ้น

กิจกรรม	วิธีการ	ผู้เข้าร่วม	ผลที่จะได้รับ
โครงการวิจัยต่อภาคีเครือข่ายและผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการ และหาแนวทางในการทดลอง(คั่นข้อมูล)	พื้นที่การทำงาน รวมถึงระดมแนวทางในการดำเนินการทางออกกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น	เครือข่ายผู้นำชุมชน	จากการดำเนินงานวิจัยยังมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
7. ขึ้นตอนการออกแบบแผนการทดลองปฏิบัติตาม พร้อมทั้งการทดลองปฏิบัติการ เช่น การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ผลการวิจัย ให้เกิดการตระหนักรู้เพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	ประชุมทีมวิจัยและอาสาสมัครสรุปผล	ทีมวิจัยและอาสาสมัคร	- ได้แนวทางในการทดลองปฏิบัติการ และทิศทางการทำงาน เพื่อแก้ไขสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่
8. ทดลองปฏิบัติการ	ลงปฏิบัติการในพื้นที่ห้วยปะธี่ชุมชนตำบลปากอ	ทีมวิจัยและอาสาสมัคร	- ทราบความเป็นไปได้ในแนวทางการพัฒนาพื้นที่ระบบนิเวศแหล่งน้ำ ห้วยปะธี่ ตามความเหมาะสมของพื้นที่
9. เวทีสรุปบทเรียนงานวิจัยสำหรับทีมวิจัย,คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลและภาคีความร่วมมือ	ประชุมทีมวิจัยและอาสาสมัครดำเนินการสรุปบทเรียนงานวิจัยสำหรับทีมวิจัย,คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลและภาคีความร่วมมือ	ทีมวิจัยและอาสาสมัคร	- ได้บทวนการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมาของโครงการทั้งในเชิงกระบวนการทำงานและเนื้อหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งได้ตรวจสอบความเรียบร้อยและความครบถ้วนของข้อมูลจากการดำเนินงานวิจัย
10. นำเสนอผลการดำเนินการวิจัย	จัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ และเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้ามารับทราบข้อมูล	ทีมวิจัยและภาคีเครือข่ายผู้นำชุมชน 100 คน	ผู้เข้าร่วมได้รับทราบถึงรูปธรรมในการทำงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งกระบวนการ เนื้อหา และพื้นที่รูปธรรม
11.. จัดทำรูปเล่มงานวิจัย	ทีมวิจัยและอาสาสมัครดำเนินการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการดำเนินงาน และศึกษากรอบเป็น	ทีมวิจัยและอาสาสมัคร	ได้รายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการที่สามารถนำเสนอรายละเอียดของการดำเนินโครงการได้

กิจกรรม	วิธีการ	ผู้เข้าร่วม	ผลที่จะได้รับ
	การเขียนเอกสาร พร้อมทั้งร่วมกันพัฒนาเอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์		เป็นอย่างดี

12.รายละเอียดงบประมาณ

รายการงบประมาณ	จำนวน	หน่วย นับ	จำนวน	หน่วย นับ	ราคา : หน่วย	รวม (บาท)
1.ประชุมทีมวิจัย						
- ค่าอาหาร	15	คน	1	มือ	70 บาท	1,050
- ค่าอาหารว่าง	15	คน	1	มือ	30 บาท	450
- ค่าเดินทาง	15	คน	1	ครั้ง	100 บาท	1,500
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	15	ชุด	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าสถานที่	1	ชุด	1	ครั้ง	500 บาท	500
- รวม						4,000
2.เวทีสร้างความเข้าใจร่วมภายในตำบล(ทีมวิจัย,แกนนำ,กลุ่มเป้าหมาย,ภาคีความร่วมมือ)						
- ค่าอาหาร	120	คน	1	มือ	70 บาท	8,400
- ค่าอาหารว่าง	120	คน	1	มือ	30 บาท	3,600
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	ชุด	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าสถานที่	1	ครั้ง	1	วัน	500 บาท	500
- ค่าเดินทางทีมวิจัย	15	คน	1	ครั้ง	100 บาท	1,500
- รวม						14,500
3.อบรมพัฒนาศักยภาพทีมวิจัยในการออกแบบและใช้เครื่องมือวิจัย (2วัน1 คืน)						
- ค่าอาหาร	15	คน	4	มือ	70 บาท	4,200
- ค่าอาหารว่าง	15	คน	4	มือ	30 บาท	1,800
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	ชุด	1	ครั้ง	1,000 บาท	1,000
- ค่าสถานที่	1	ครั้ง	2	วัน	1,000 บาท	2,000
- ค่าเดินทางทีมวิจัย	15	คน	2	วัน	100 บาท	3,000
- รวม						12,000
4.เก็บข้อมูล(รวมทั้งหมด 5 เดือน)						
- ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง						
- ค่าเดินทาง						
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร						
- รวม					50,000 บาท	50,000
5.วิเคราะห์และสรุปข้อมูล(2 วัน)						
- ค่าอาหาร	15	คน	4	มือ	70 บาท	4,200
- ค่าอาหารว่าง	15	คน	4	มือ	30 บาท	1,800
- ค่าเดินทาง	15	ชุด	2	ครั้ง	100 บาท	3,000
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	คน	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าประสานงาน	1	คน	1	ครั้ง	500 บาท	500

รายการงบประมาณ	จำนวน	หน่วย นับ	จำนวน	หน่วย นับ	ราคา : หน่วย	รวม (บาท)
- รวม						10,000
6.การชี้แจงข้อมูลที่ได้จากโครงการวิจัยต่อภาคี เครือข่ายและผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจ ในรายละเอียดของโครงการและหาแนวทางใน การทดลอง						
- ค่าอาหาร	120	คน	1	มื้อ	70 บาท	8,400
- ค่าอาหารว่าง	120	คน	1	มื้อ	30 บาท	3,600
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	ชุด	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าสถานที่	1	ครั้ง	1	วัน	500 บาท	500
- ค่าเดินทางทีมวิจัย	15	คน	1	ครั้ง	100 บาท	1,500
- รวม						14,500
7.ขั้นตอนการออกแบบแผนการ						
- ค่าอาหาร	15	คน	4	มื้อ	70 บาท	4,200
- ค่าอาหารว่าง	15	คน	4	มื้อ	30 บาท	1,800
- ค่าเดินทาง	15	คน	2	ครั้ง	100 บาท	3,000
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	ชุด	1	ครั้ง	500 บาท	500
- รวม						9,500
8. ทดลองปฏิบัติการ 5 เดือน					50,000 บาท	50,000
9.เวทีสรุปบทเรียนงานวิจัยสำหรับทีมวิจัย, คณะกรรมการโครงการฯตำบลและภาคีความ ร่วมมือ						
- ค่าอาหาร	35	คน	1	มื้อ	70 บาท	2,450
- ค่าอาหารว่าง	35	คน	2	มื้อ	30 บาท	2,100
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	ชุด	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าสถานที่	1	ครั้ง	1	วัน	500 บาท	500
- ค่าเดินทาง	35	คน	1	ครั้ง	100 บาท	3,500
- รวม						9,050
10.เวทีคืนข้อมูลงานวิจัยกลุ่มเป้าหมาย						
- ค่าอาหาร	100	คน	1	มื้อ	70 บาท	7,000
- ค่าอาหารว่าง	100	คน	1	มื้อ	30 บาท	3,000
- ค่าเดินทางทีมวิจัย	15	คน	1	ครั้ง	100 บาท	1,500
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	ชุด	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าสถานที่	1	ครั้ง	1	ครั้ง	500 บาท	500
- รวม						12,500

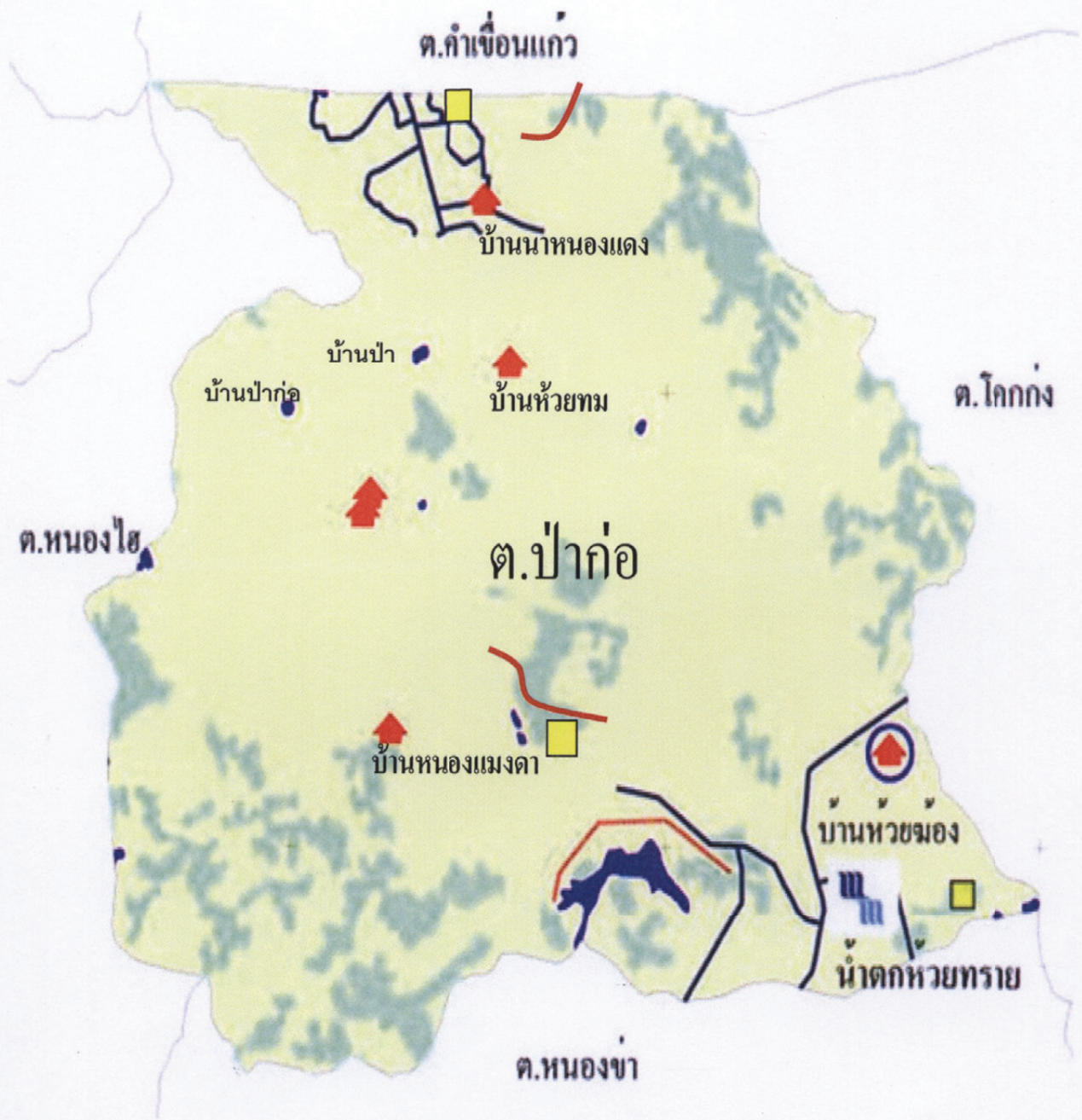
รายการงบประมาณ	จำนวน	หน่วย นับ	จำนวน	หน่วย นับ	ราคา : หน่วย	รวม (บาท)
11.เวทิจัดทำรูปเล่มงานวิจัย						
- ค่าอาหาร	15	คน	1	มือ	70 บาท	1,050
- ค่าอาหารว่าง	15	คน	1	มือ	30 บาท	450
- ค่าเดินทาง	15	คน	1	ครั้ง	100 บาท	1,500
- ค่าอุปกรณ์/เอกสาร	1	ครั้ง	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าสถานที่	1	ครั้ง	1	ครั้ง	500 บาท	500
- ค่าติดต่อประสานงาน	1	ครั้ง	1	ครั้ง	300 บาท	300
- ค่าเอกสารรายงานความก้าวหน้า					3,000 บาท	3,000
- ค่าเอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์					5,000 บาท	5,000
- รวม						11,300
รวม						197,350

13.รายชื่อทีมวิจัย

ที่	ชื่อ - สกุล	เลขประจำตัว ประชาชน	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
1.	นาย สง่า กำเถียร (หัวหน้าโครงการ)			ป. 6	เกษตรกร	41 หมู่ที่ 2	083 -3811813
2.	นาย รักเกียรติ จรุง ภาค			ปริญญาตรี	เกษตรกร	145 หมู่ที่ 2	087-0939457
3.	นางสุภาพ มุทาพร			ป. 6		45 หมู่ที่ 9	080-0015047
4.	นายประจักษ์ โสภางษ์			ปริญญาตรี		105 หมู่ที่ 12	
5.	นาง นันทา ผาใต้			ป. 6		112 หมู่ที่ 4	
6.	นายเมธา อุตกพรรค					112 หมู่ที่ 4	
7.	นาย วิจุล บัวนาค			ม.6	เกษตรกร	68 หมู่ที่ 13	
8.	นายวະโรพล สว่างเนตร			ม.6		122 หมู่ที่ 3	
9.	นาย คำตัน คณานัน			ป. 6			
10	นายสุกมิตร ภูมิลา			ป. 6		316 หมู่ที่ 6	
11	นาย ชมพู่ สายสุด			ป. 6			
12	นาง ภาวิตรี ปัญญาธ			ป. 6			
13	นาย นเรศ เหล่าพุธา			ป. 6			
14	นาย เจริญพร มหิวรรณ			ม.6			

ที่	ชื่อ - สกุล	เลขประจำตัวประชาชน	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
15	นายสมพร จอมทะลักษ์			ป.6			080-1538520
16	นาง ละคร พงษ์ศรี			ป.6			091-6069140
17	นาง นันทา ผาใต้			ป.6			083-3707099
18	น.ส.เพียงขวัญ พวงปัญญา			ม.6(กำลังศึกษาต่อป.ตรี)			
19	พันตำรวจตรีแสงสรรค์ พวงปัญญา (ที่ปรึกษาทีมวิจัย)			ปริญญาตรี		112 หมู่ที่ 4	

14.แผนที่

แผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพตำบลปาก่อ